

GRAVFELTET I BALDERSHAGEN

Arkeologiske undersøkelser på
HUSABØ 1993 og 1994
Leikanger kommune

av
Trine Johnson
Arkeologisk Institutt
Universitetet i Bergen

Ut or Sogn vi siglde;
siste gong vi fór her,
leika elden over
odelstuftene våre.
No tek bål til å brenne
midt inn i Baldershagen
....

(Soga om Fridtjov den
Frøkne)

Forord

Innledningsvis skal tiltakshaver, Leikanger kommune, takkes for et utmerket samarbeide under de arkeologiske undersøkelsene i Husabø. God tilrettelegging og hjelp underveis fra teknisk etat gjorde at vi kunne konsentrere oss om det vi skulle gjøre.

Per Trygve Stadheim, gravemaskinkjøreren vår, skal ha en stor takk for tålmodighet og "lett hånd på grabben".

Bygdefolket takkes for interesse og utvist respekt for vårt arbeide. Lensmannsetaten skal takkes for å ha tatt kulturminnene på alvor; politi-sperrebåndene omkring de blottlagte gravminnene gjorde periodene borte fra utgravningsfeltet mindre bekymringsfulle.

Feltpersonalet takkes for entusiasme og for godt utført arbeide. Også feriejobbende "innfødte" skoleelever takkes for innsatsen.

Tilslutt; sommeren i Leikanger vil alltid bli husket som "feltarbeidet i joggesko". Enhver som har deltatt i arkeologiske utgravninger eller annet utendørsarbeide på Vestlandet vil skjønne hva jeg mener....

Trine Johnson
Bergen, januar 1995

INNHold

FORORD		s. I
INNOLDSFORTEGNELSE		s. II
LISTE OVER FIGURER OG TABELLER		s. IV
OVERSIKT PERIODEINNDELINGEN ELDRE JERNALDER		s. VI
1.0	INNLEDNING	s. 1
1.1	Sammendrag	s. 1
1.2	Bakgrunn for undersøkelsen	s. 1
1.3	Tidligere undersøkelser i forbindelse med planarbeidet	s. 1
1.4	Målsetting/problemstilling	s. 2
2.0	FELTUNDERSØKELSEN 1994	s. 3
2.1	Tidsrom, deltagere og arbeidsmengde	s. 3
2.2	Undersøkelsesmetode	s. 4
2.3	Naturvitenskapelige undersøkelser	s. 5
3.0	RESULTATER	s. 6
3.1	Innledning	s. 6
3.2	Strukturer	s. 6
4.0	TOLKNING	s. 42
4.1	Bakgrunn	s. 42
	Kulturhistorisk bakgrunn	s. 42
	Tidligere funn fra Systrend	s. 43
	Undersøkelsene i Friksdalen	s. 46
	Tidligere studier på funn fra området	s. 46
4.2	Gravfeltet som helhet	s. 47
	Gruppering av strukturene	s. 47
	Samhørighet mellom graver og ildsteder	s. 50
	Baldersteinen og vikingtidsfunna i Husbø	s. 51
	Husabøfunnene og andre funn fra Systrend	s. 52
4.3	Navn og Myter	s. 53
	Husabø, -en kongsgård i Sogn	s. 53

Baldersnavna; anakronisme eller realitet ?	s. 54
Noen tanker til slutt...	s. 55

Litteratur	s. 56
Fotoliste dias	s. 58
Fotoliste svart/hvitt	s. 65

APPENDIX

- 1 Figurer
- 2 Funnkataloger

VEDLEGG

- 1 Rapport Botaniske undersøkelser, Botanisk institutt, Bergen Museum.
- 2 Rapport beinmaterialet, Zoologisk institutt, Bergen Museum
- 3 Oversikt trekullprøver med henvisning til dateringsrapport.
(Dateringsrapport fra Beta Analytic i topografisk arkiv, Arkeologisk institutt)

Figurer

fig. 1	Oversikt over strukturereens beliggenhet
fig. 2	Struktur 1, plan 1/1
fig. 3	" ; prinsippsskisse delstrukturer
fig. 4	" ; plan 1/2, delstruktur 1/A
fig. 5	" ; plan 1/3 delstruktur 1/B
fig. 6	" ; plan 1/4, delstruktur 1/B, funnspredning
fig. 7	" ; plan 1/5, delstruktur 1/B, funnspredning profil
fig. 8	" ; profil 1/1, delstruktur 1/B, funnspredning
fig. 9	" ; skisse over spredning av gjenstandstyper/materiale
fig. 10	" ; delstruktur 1/BA, plan og snitt
fig. 11	" ; delstrukturer 1/BB og 1/BC, plan og snitt
fig. 12	" ; plan 1/6, delstruktur 1/D
fig. 13	" ; plan 1/7, delstruktur 1/D gravn.nivå 1
fig. 14	" ; plan 1/8, delstruktur 1/D gravn.nivå 2
fig. 15	" ; plan 1/9, delstruktur 1/D gravn.nivå 3
fig. 16	" ; delstruktur 1/D plan profilbenk
fig. 17	" ; delstruktur 1/E plan og snitt
fig. 18	" ; profil 1/2, profil 50-55x 50y
fig. 19	Struktur 2; plan
fig. 20	" ; profiler
fig. 21	Struktur 3; plan og snitt
fig. 22	Struktur 5; plan
fig. 23	Struktur 6; plan 6/1
fig. 24	" ; prinsippsskisse delstrukturer
fig. 25	" ; plan 6/2, funnkonsentrasjon
fig. 26	" ; plan 6/3, konsentrasjon av heller i NV del
fig. 27	" ; delstruktur 6/V, plan og snitt
fig. 28	" ; delstruktur 6/VI, snitt
fig. 29	" ; delstruktur 6/VII plan 3 nivåer
fig. 30	" ; delstruktur 6/VIII, plan og snitt
fig. 31	" ; delstruktur 6/IX
fig. 32	" ; lengdeprofil
fig. 33	" ; tverrprofil øst
fig. 34	" ; tverrprofil vest
fig. 35	Struktur 7; plan
fig. 36	Struktur 8; plan og snitt
fig. 37	Struktur 9; plan og snitt
fig. 38	Struktur 10; plan og snitt
fig. 39	Struktur 11; plan og snitt
fig. 40	Struktur 12; plan og snitt
fig. 41	Struktur 14; snitt
fig. 42	Struktur 15; plan og snitt
fig. 43	Struktur 16; plan og snitt
fig. 44	Struktur 18; plan og snitt
fig. 45	Struktur 19; plan og profil

fig. 46	Struktur 26; plan og snitt	
fig. 47	Struktur 27; plan	
fig. 48	" ; snitt	
fig. 49	Struktur 28; plan og snitt	
fig. 50	Struktur 30; plan	
fig. 51	" ; profil	
fig. 52	Struktur 31; plan og snitt	
fig. 53	Struktur 33; snitt	
fig. 54	Yngre jernalders funn fra Husabø	s. 52
fig. 55	Grafisk framstilling 14C-dateringer struktur 1	s. 16
fig. 56	Grafisk framstilling 14C-dateringer struktur 6	s. 27
fig. 57	B 15342; likearmet spenne fra struktur 19	s. 35
fig. 58	Grafisk framstilling 14C-dateringer fra undersøkelsen	s. 49

Tabeller

Tabell 1	Kjente synlige fornminner fra Systrond
Tabell 2	Eldre jernalders funn fra Systrond
Tabell 3	14C-dateringer fra undersøkelsen

JERNALDERENS PERIODEINNDELING

Eldre jernalder

500 f.kr - kr.f	Førromersk jernalder ("keltertid")	FRJ
Kr. f. - 200	Eldre romertid	ERT
200 - 400	Yngre romertid	YRT
400 - 600	Folkevandringstid	FVT

Yngre jernalder

600 - 800	Merovingertid	MVT
800 - 1030	Vikingtid	VT

STEDSNAVN ANVENDT I RAPPORTEN

Baldershagen, lokalitetsnavn

Husabø, matrikkelgården

Systrond, bygda

Leikanger, kommunen

1.0 INNLEDNING

1.1 Sammendrag

Under de arkeologiske undersøkelsene i Baldershagen; Husabø gnr. 12 ble det påvist i alt 24 sikre forhistoriske strukturer, samt 6 noe usikre (strukturene 20 -25). Strukturene er av ulik utforming og størrelse, - og med ulike funksjoner. Gravfeltet har hatt stor variasjon i gravutforming, fra store spektakulære gravrøyser til mindre graver, totalt 6 strukturer er definert som graver; hvorav en inneholder 2 begravelser (struktur 6) Det ble påvist 7 sikre ildsteder/kokegroper, flere av disse kan knyttes til gravminnene. Videre ble det undersøkt 4 sikre stolpehull. Det er også undersøkt siltfylte groper (3), steinpakninger (3) og en halvsirkelformet hellelegging som ikke direkte kan funksjonsbestemmes.

De fleste funnene indikerer at området var brukt som gravplass omkring midten av det første årtusen etter Kristi fødsel. Hele gravfeltet var dekket av åkerjord, noe som har bevart detaljer ved gravanleggene som tidligere ikke er påvist eller erkjent. Sett i et slikt perspektiv kan gravene i Baldershagen danne referanse for ny forskning på tidligere undersøkte gravfelt samt danne et godt utgangspunkt i undersøkelsen/forståelsen av nye utgravninger. Konklusjonen blir derfor at gravfeltsundersøkelsen i Baldershagen har tilført forskningen verdifull kunnskap utover det en vanligvis kan forvente på forhånd.

1.2 Bakgrunn for undersøkelsen

Bakgrunnen for undersøkelsen er reguleringsplan utarbeidet av Leikanger kommune (datert 03.11.92) med formål å regulere areal til ny gravplass for Leikanger sokn. Da fornminneområdet synes å fortsette mot øst, er plangrensene siden blitt endret og reguleringsplanen opphevet for den østlige delen (Leikanger k. sak 78/93, 16.12.93). Planområdet ligger nå i sin helhet på gnr. 12, bnr. 42 og 74.

1.3 Tidligere undersøkelser i forbindelse med planarbeidet

1. Befaring fra fylkeskulturetaten i Sogn og Fjordane v/Susan Matland 05.03.92 i forbindelse med grunnundersøkelser i området. I en av prøvegroperne ble det påvist ei sannsynlig gammel markoverflate ca. 1.85 m under dagens overflate (brev datert 09.04.92 til Leikanger k. fra fylkeskultursjefen i Sogn og Fjordane)

2. Mindre flateavdekking/registrering foretatt av førstekonsulent Jan G. Auestad (rapport v/J. G. Auestad 20.04.93). Denne undersøkelsen omfattet åpning av to N-S orienterte sjakter. I en av sjaktene, sjakt B, ble det påvist ei samling stein i ellers steinfritt område liggende i og over et trekullholdig lag. Steinansamlingen ble tolket som del av ei gravrøys. I forbindelse med den antatte røysa ble det gjort funn av bein (brente og ubrente) og et ubestemmelig jernfragment. Det ble også funnet moderne materiale (glasert keramikk og teglsteinsbiter). Sjaktinga ble stoppet for ikke å skade den mulige røysa (Auestad 1993). I rapporten blir det konkludert med at en større undersøkelse er nødvendig.

3. Forundersøkelse juli 1993 i regi av Historisk Museum, Universitetet i Bergen (Johnson 1993). Forundersøkelsen hadde som formål å undersøke nærmere kulturspora påvist av Auestad, samt kartlegge andre forhistoriske kulturspor innenfor planområdet med tanke på å vurdere karakter og omfang av eventuelle frigivningsundersøkelser. Undersøkelsesmetoden var systematisk sjakting med maskin; sjaktene lagt såpass tett at strukturer ned til ca. 5 m i diameter burde oppdages. Det ble i alt påvist 7 strukturer; hvorav ei sikker gravrøys (struktur 1), tre sannsynlige (strukturene 2, 4 og 6), ei steinpakning (struktur 5), sirkelformet steinkonsentrasjon (struktur 3) og tre heller på rekke (struktur 7). På grunnlag av en totalvurdering av jordmasser og jordbunnsforhold i området syntes strukturene å være menneskeverk.

1.4 Målsetting/problemstilling

Forundersøkelsen dannet grunnlag for å anta at åkerjorda i Baldershagen skjulte et helt gravfelt. Forskjellige særtrekk ved bruken av området dannet spesielle forutsetninger for hva en kunne forvente å finne. Jorda hadde f.eks. aldri vært maskindyrket, de siste generasjoner har nyttet området til fruktdyrkning. Dette sammen med at jordlagene tildels var svært tykke (se Johnson 1993) indikerte at spor i undergrunnen kunne være uskadd. Den forhistoriske dyrkningshorisonten skulle primært være gjenstand for botaniske undersøkelser; eventuelle dyrkede arter og annen vegetasjon i området. I tillegg til pollenundersøkelsene var spor i undergrunnen i samband med bruken av en eventuell åker av interesse (ardspor etc.). **Ved siden av å undersøke og dokumentere selve gravene var det en viktig målsetting å påvise og undersøke spor etter aktiviteter i forbindelse med gravlegginger;** kan ritualer og seremonier i forbindelse med gravlegginger manifestere seg fysisk? Etnografiske kilder forteller om ofringer, rituelle måltider (som det historisk kjente "gravøl") og til og med kannibalisme i forbindelse med begravelse (Kristoffersen 1991:28f). Dersom f.eks. matoffer eller rituelle måltider hadde funnet sted, ville vi kanskje finne ildsteder eller andre indikasjoner på matlaging?

2.0 FELTUNDERSØKELSE 1994

2.1 Tidsrom, deltagere og arbeidsmengde

Tidsrom for undersøkelsen

Feltarbeidet har blitt utført i løpet av tre perioder i sommerhalvåret 1994.

1. periode: 3 uker i mai/juni (24.05-10.06), 2. periode: 4 uker i juni/juli (27.06- 22.07) og en avsluttende 2 ukers økt fra 19. til 30.9.

Deltagere

	1.per.	2.per.	3.per.	Ant. ukeverk
Jostein Aksdal	x ¹	x		6
Olaug Bergseth		x ²		1,5
Eva Lindgaard	x			3
Christian Morvik		x	x	6
Anne H. Mydland		x		4
Linda Nordeide	x		x	5
Tore Sætersdal	x ³		x	3
Jan Ivar Trones*	x	x	x	9

Nedlagt arbeidsmengde

Foruten ukeverkene som framgår av oversikten i forrige avsnitt har undertegnede arbeidet 9 ukeverk i felt. Videre stilte Leikanger kommune "sommer-ansatte" skoleelever til disposisjon i 2. periode, anslått til ca. 5 ukeverk. I hovedsak ble disse 5 ukeverkene utført av Stine Berge, Leikanger og Marit Anita Skrede, Hermansverk. Totalt er det nedlagt ca 52 ukeverk i felt.

I tillegg er det nedlagt 2 ukeverk i forbindelse med analyser av botanisk og osteologisk materiale; 1 ukeverk hver.

¹24.05 - 03.06

²13.07 - 22.07

³06.06 - 10.06

* Feltleder

2.2 Undersøkelsesmetode

Utgravningsmetode

Ingen av de påviste strukturene fra forundersøkelsen var synlige på dagens overflate. Det ble nyttet gravemaskin til grovavdekking av strukturene samt fjerning av jordmasser ned på antatt arkeologisk sterile sedimenter mellom strukturene. I områdene mellom de steinbygde strukturene ble det lett etter spor av menneskelig aktivitet i undergrunnen. I første rekke gjelder det stolpehull og ardspor som vil avtegne seg mot den lyse sanden i undergrunnen.

Alle steinbygde strukturer ble grovt framrenset med gravemaskin. Ettersom strukturene var dekket til av jord, definerte steiner overflaten. En eventuell jordbygd haug med ei kjerne av stein ville derfor ikke være "synlig" før steinene ble eksponert.

For ytterligere beskrivelse av utgravningsmetode og framgangsmåte henvises til beskrivelse av den enkelte struktur.

Dokumentasjon

Alle strukturer ble rensset opp for hånd etter maskingravningen. Alle større strukturer ble tegnet i plan etter framrensning. Plantegning utover dette kun dersom særttrekk ved strukturen skulle dokumenteres. De to største strukturene hadde avsatte profilbenker, mens de mindre strukturene enten ble gravd i segmenter eller snittet. De aller fleste er dokumentert i snitt.

Strukturene ble fotodokumentert etter samme prosedyrer, noen av de aller minste og mest usikre er kun fotodokumentert.

Fotografiene er nummerert etter film og fotonr; f.eks 3/21 (Film nr. 3, foto nr. 21).

Antatte strukturer som senere ble avkreftet har beholdt sitt strukturnummer og figurerer på listene. For ikke å risikere rot, er ikke numrene brukt om igjen.

Målesystem

Utgravningsfeltets størrelse vanskeliggjorde et felles målesystem. Hver enkelt struktur har derfor sitt individuelle system. De større strukturene har koordinatsystem med x - og y-akse, med stigende x mot N og stigende y mot Ø. De interne koordinatsystemene er lagt opp dels i tråd med strukturens utforming (praktiske hensyn) dels tilnærmet himmelretningene. Alle

plantegninger har angivelse av eksakt N (Nord-pil). De mindre strukturene har ikke målesystem. Alle strukturer er målt inn i henhold til NGO's koordinatsystem. Disse koordinatene anvendes ikke i dette arbeidet, men alle strukturer er lagt inn på kart i målestokk 1:200 med referanse til disse punktene.

Funn-dokumentasjon

De aller fleste funn er tegnet inn på plantegninger, angitt ved funn-nummer. Disse funn-numrene er *ikke* katalognummer, men viser til tallene i parentes i funnkatalogen. Det ble ført fortløpende funn-liste i felt, hvor foruten gjenstandstype og materiale også ble oppført koordinater (dersom dette var i bruk på angjeldende struktur) og/eller henvisning til plantegning evt. foto.

2.3 Naturvitenskapelige undersøkelser

Botanisk undersøkelse

I forbindelse med undersøkelse av den gamle åkerhorisonten (Johnson 1993) var det ønskelig med en pollenanalyse som grunnlag for antagelser om dyrkede arter. Botanisk Institutt, Universitetet i Bergen v/cand.real. Nina Torske nedla 1 ukeverk (hvorav 1 dag i felt) på undersøkelsen av den gamle dyrkningshorisonten. Det ble tatt ut 13 pollenprøver. Pollenmaterialet var dårlig bevart, tre prøver ble grundigere analysert uten tilfredstillende resultat.

Det ble ikke påvist kornpollen i prøvene, mens øvrig materiale indikerte kulturpåvirkning (Vedlegg 1, Rapport v/N.Torske 1994)

Osteologisk analyse

Den osteologiske analysen av beinmaterialet fra undersøkelsen er utført av Anne Karin Hufthammer og Lisbeth Søyseth, Bergen Museum, Zoologisk institutt (Rapport v/A.K. Hufthammer; vedlegg 2). Beinmaterialet ble innsamlet sammen med øvrige funn og etter samme prosedyrer.

9 av strukturene inneholdt beinmateriale; bein fra struktur 1 og 10 kunne med sikkerhet artsbestemmes til menneske, mens struktur 6 inneholdt bein som sannsynligvis skrev seg fra menneske. Det blir gjort nærmere rede for resultatene under beskrivelsen av hver enkelt struktur.

3.0 RESULTATER

3.1 Innledning

Det synes å være på sin plass med en aldri så liten presisering/forklaring i bruken av begrepet struktur. Selve ordet "struktur" er i seg sjøl et intetsigende begrep i et kulturhistorisk perspektiv. Imidlertid er ordet velsignet "nøytralt", - det ligger ingen tolkning av funksjon i begrepet, i *min* bruk av begrepet og i *dette* arbeidet brukes det om konstruksjoner bygd av mennesker.

Som nevnt innledningsvis ble det påvist i alt 30 ulike strukturer (hvorav 6 er usikre/tvilsomme) Strukturene er beskrevet fortløpende etter nr., og ikke gruppert etter type. To av strukturene; struktur 1 og 6 (begge gravrøyser) omfatter flere definerte kontekster, her kalt delstrukturer, som blir beskrevet for seg. Under hver enkelt struktur (evt. delstruktur) blir det gjort rede for funn samt prøver (dateringsprøver eller jordprøver). Samtidig foretas en individuell datering der det er mulig. Vurdering av eventuelle samtidighet og/eller sammenheng mellom strukturene eller feltet sett i forhold til andre funn i kommunen foretas under pkt. 4.

3.2 Strukturene

STRUKTUR 1 Gravrøys

Mål: ca. 14,0 x 13,0 M

Funnene har museumsnummer B 15326 /1-421

Delstrukturer:

- 1 A steinpakning
- 1 B grav; antydning til "krans av små stein"
47 - 50x, 51 - 53,5y.
- 1 C steinpakning av små stein
53 - 55x, 51 - 52,5y
- 1 D avlang, SSØ-NNV orientert, trekullfylt "renne"
52,5 - 55x, 54 - 55,5y
- 1 E Loddrett nedsatte heller med noe stein
under kantkjede. Ca. 55x, 54,8 - 55,8y
- 1 BA Trekullfylt grop
- 1 BB Trekullfylt grop
- 1 BC Trekullfylt grop

Foto: 1993 Dias: 1/22-32
S/hv: 1/6-18

1994 Dias: 1/2-4, 14-16, 2/1, 4-9, 14-19, 24,
3/14-15, 4/3-6, 5/4, 24-27, 35

7/11, 16, 24, 33, 8/6-8, 23, 29-30

S/hv: 1/14-17, 2/4, 7-14, 19-24, 3

3/5-6, 9, 4/2, 18-20, 5/21, 33-34

6/16, 22-23, 7/5-6, 9-11, 23-25, 35-36

8/4, 7, 9, 14-15, 18, 22-24, 27-31, 35-36,

9/12-14, 17

Generell beskrivelse

Struktur 1 er ei gravrøys som ligger lengst Ø i utgravningsfeltet (fig. 1), den østligste delen av røysa strekker seg noe inn på bruksnr. 21. Røysa har vært tilnærmet rund; store "skalker" mangler i dag i SØ, S og SV. Tvers gjennom røysa går et tilnærmet S-N orientert kloakkrør; heldigvis er dette nedgravd for hånd slik at skadene er minimale. Den delen av røysa som vurderes å være mest intakt har en maksimal høyde på ca 35-40 cm. Dersom røysa f.eks har hatt jordkappe kan den ha vært høyere. Dette var imidlertid ikke mulig å påvise på grunn av forhold gjort rede for under pkt. 2.2. Siden deler av røysa mangler, kan det ikke ses helt bort fra at det samtidig har vært fjernet stein fra toppen av den bevarte delen. Slik den nå framstår har røysa hatt et relativt "flatt" preg (fig. 2). Røysa har hatt to kantkjeder; ei ytre bygd av store, flate heller, mens den indre er bygd av mer rundet stein. Som fig. 2 og 17 viser har den indre kantkjeda vært skjult av overliggende stein og jordmasser. I den ytre kantkjeda lå to skråstilte steiner av et annet materiale enn hellene (50x 47-48y). Disse er tolket som to bautaer som har stått oppreiste i den ytre kantkjeda. Seinere er disse "bikket" inn over røysa, plasseringa i kantkjeda er likevel relativt sikker. De to kantkjedene kan tolkes på minst to måter. De kan være samtidig anlagt, den indre er intensjonelt skjult (kan antydningen av en uregelmessig steinbygd "rand" i delstruktur 1 B være nok en slik?). Det skal ikke utelukkes at røysa har blitt påbygd ved en seinere anledning, sjøl om det ikke er indikasjoner på mer enn den ene begravelsen (delstruktur 1 B). Likevel skal man ikke utelukke at en eventuell påbygning av røysa kan ha vært gjort seinere i forbindelse med for oss ukjente ritualer.

Under steinlagene i røysa trådte flere mer eller mindre markerte strukturer fram; hvorav en er en sikker grav (str. 1/B) mens andre synes å ha mer usikre funksjoner. Hver av disse delstrukturene blir beskrevet for seg.

Delstruktur 1 /A; steinpakning

Delstruktur 1/A er ei lita steinpakning rett innenfor kantkjeda V i strukturen mellom 48,5-49,5x og 48-48,6y Fig. 3 og 4). Det kunne ikke observeres noe fyllskift i forbindelse med steinkonsentrasjonen og det ble ikke gjort funn i tilknytning til steinpakninga. Likevel opprettholdes tolkningen av steinpakninga som intensjonell på følgende grunnlag:

- steinene er av jevn størrelse
- steinpakning fortsetter ikke utenfor kantkjeda
- likhet med delstruktur 1/C

Delstruktur 1/B; grav

Beskrivelse

Halvsirkelformet ring av tildels små stein, mellom 46,5-50x og 51-53y med mørk trekullblandet jordmasse innenfor og under steinene. Sannsynligvis har konstruksjonene av små stein utgjort en tilnærmet sirkel, men den SØ-delen mangler der røysa er ødelagt. Som det framgår av fig. 2 er området dekket av jordmasser og stein (faktisk noe mindre stein i dette området enn i røysa forøvrig).

Utgravningsmetode og dokumentasjon

Utgangspunktet var gravning i 50 x 50 cm enheter i mekaniske lag av 5 cm tykkelse. Alle funn skulle plottes inn med nøyaktig funnsted på plantegning. Det viste seg etter hvert at funnene kunne være svært vanskelig å oppdage sjøl under svært gode arbeidsforhold og pinlig nøyaktig gravning. Især gjaldt dette beinfragmenter og keramikk, små biter av disse materialene ble derfor først oppdaget under sålding. Det ble lagt en Ø-V orientert, 20 cm bred profilbenk gjennom delstrukturen, denne ble gravd tilslutt etter samme metode som de øvrige deler.

Resultat

Som det framgår av fig. 5 - 8 ble det gravd tre mekaniske lag innenfor struktur 1/B. Funnførende område "snevres" inn for hvert lag. I siste gravningsnivå er funnene konsentrert til området mellom 48 og 49x, 51,5 - 52,5y, dvs. innenfor ca. 1 m². Enkelte funn er gjort Ø for kloakkrøret; nedleggelsen av dette synes å ha ødelagt den østre delen av begravelsen. Struktur 1/B synes på grunnlag av utforming, funnernes karakter og tilstand å være en brent begravelse. Et sikkert indisium er tilstedeværelsen av brente menneskebein (grunnlag for artsbestemmelse se vedlegg 2).

14C-prøver

Det ble tatt ut 3 trekullprøver for 14 C-datering fra strukturen; alle fra "midtre utgravningssjikt" (se fig. 6). Prøven 20/94 (Beta- 78117) ble innsendt for datering og ga resultat: 1730 +/-80 BP (ukal.). Kalibrert gir dette **AD 120-530** (to standardavvik, 95 % sannsynlig); en relativt vid dateringsramme som omfatter periodene eldre og yngre romertid samt folkevandringstid. Med ett standardavvik blir rammen redusert noe; AD 235 - 415 (68 % sannsynlighet) , d.v.s hovedsakelig yngre romertid (vedlegg 3).

Funn

Det er i alt 153 funn-nummer fra struktur 1/B (B 15326/1-153). Som det framgår av katalogen (appendix 2) inneholder begravelsen gull (/1-8), glassrester (/9-18), fragmenter av bein med innrisset dekor (/19-23), hvorav et er sikkert kamfragment (/20) av en trelags avsatskam, jernfragmenter (/26-28), bronsefragmenter (/24-25) samt leirkarskår (/29-33). Distribusjonene av skårene er noe perifer i forhold til antatt "sentrum" i grava, og mellom eller utenfor steinene som utgjør "rammen" rundt denne. Leirkarskårene ble funnet under gravning av mekanisk lag 2; i det svarte trekulldominerte laget. De kan tilhøre gravkonteksten, men skårene /29-/32 tilhører et kar hvor hovedmengden av skårene befinner seg i rute 50x 49y som ligger noe perifert i forhold til denne.

Beinmaterialet

Foruten de dekorerte beinfragmentene ble det funnet 1780 brente beinfragmenter i struktur 1. Alle fragmenter som kan kroppsdelebestemmes er funnet i gravkonteksten. Av de 1780 fragmentene er 302 artsbestemt til menneske, med følgende skjelettdeler representert; tannrøtter (53 stk.), kraniebein (33 stk.), underkjeve (1 stk.), ribbein (2 stk.), hvirvel (1 stk.), tåledd II (3 stk.), tåledd III (3 stk.), lemmeknokler (72 stk.) samt 134 ubestemte fragmenter. 1182 beinfragmenter er bestemt til sannsynligvis menneske. 296 beinfragmenter er bestemt til pattedyr ; hvorav 1 **ubrent** tannemaljefragment av storfe. De øvrige fragmentene er brente og sterk fragmenterte; Hufthammer utelukker ikke at storfetannen er sekundært innblandet (Hufthammer 1994:3f). Hufthammer konkluderer med at: "Alt i alt er det nærliggende å konkludere med at opprinnelig fantes bare skjelettet av en art, menneske, i denne strukturen" (Ibid:4).

Trekk ved skallebeina tyder på at dreier seg om et voksent individ; ingen kjønntypiske bein var representert i materialet. Det er ikke trekk ved beinmaterialet som indikerer at mer enn et individ er representert (ibid:4).

Distribusjonen av funn og beinfragmenter

Foruten at menneskebeina er tydelig brente viser også funnene av smeltet gull og glass at gjenstandene har fulgt den døde på likbålet. Ingen funn som direkte kan tolkes å tilhøre grav-konteksten synes å være ubrent og satt ned etter kremeringen. Det er heller ikke trekk ved funnene eller sammensetningen av disse som danner grunnlag for kjønnsbestemmelse (kriterier brukt av Auestad 1990 med henvisninger).

Identifiseringen av kroppsdelstilhørighet på enkelte av beinfragmentene åpnet for forsøk på å finne ut om liket var brent på stedet. Det ville da forventes at kraniefragmentene, tannrøttene og tåleddsfragmentene hadde en horisontal spredning som stemte med antatt utbredelse av en menneskekropp. Som det framgår av distribusjons-skissen (fig. 9) er dette ikke tilfelle. Det er likevel mulig at likbrenningen har foregått på stedet og at restene av likbålet har blitt rotet rundt under bygging av røysa. At skjelettet ikke er komplett kan imidlertid bety at liket er brent et annet sted og at bare et tilfeldig utvalg er begravd.

Datering

Kombinasjonen av gjenstandstyper og gravskikk (likbehandling og utforming av gravminnet) samt ¹⁴C-datering danner grunnlag for tidfesting av begravelsen. Som nevnt er gjenstandsmaterialet svært fragmentert og tildels smeltet slik at findaterende element er ødelagt. Kombinasjonen av gull og glass samt at gravminnets form er lavt og vidt tilsier datering til eldre jernalder (romertid/folkevandringstid). Gravas innhold gir derimot ikke inntrykk av å være "renset" og det ble ikke påvist spor etter beholder for de brente beina, kanskje kan begravelsen tolkes som brannflak eller bålmørje, alle restene fra likbålet fulgte med i grava. I følge Shetelig (1912) er dette en østlig tradisjon som ser ut til å bli tatt i bruk på Vestlandet i folkevandringstid. Middelverdien av den kalibrerte dateringen antyder derimot yngre romertid, noe som heller ikke står i motsetning til gjenstandsfunnene. ¹⁴C dateringen med to standardavvik gir et nokså vidt tidsaspekt; 120-530 e.kr. Tilstedeværelsen av glass taler imidlertid mot at grava er fra de første to hundreårene e.Kr. Det er derfor svært sannsynlig at gravlegginga har funnet sted engang i yngre romertid/folkevandringstid.

Delstruktur 1/C; steinpakning

Steinpakning lengst N i struktur 1 mellom 53-54,8x og 51-52,5y (Fig.3) Steinpakningen er svært lik st 1/A både når det gjelder utforming(steiner av jevn størrelse) og plassering tett inntil den indre kantkjeda. Steinpakningen 1/C går imidlertid delvis under kantkjeda men kunne ikke

gjenfinnes på utsiden. I likhet med delstruktur 1/A inneholder heller ikke denne funn. I og med at 1/C ligger delvis under kantkjeda tolkes de som eldre enn denne. Funksjonen er uvisst, men det kan ikke ses bort fra at den er en del av struktur 1.

Delstruktur 1/D, avlang trekullfylt grop.

Strukturen ble påvist som et område med mye trekull som var klart markert i den ellers gråbrune, sandblanda åkerjorda som røysa lå i (østligste av de trekullblandete områdene på fig. 12), funn av brente leirklumper syntes også å være knyttet til den trekullblanda massen. Også det vestlige trekullblanda området inneholdt noe brent leire. Videre gravning viste at dette området bare besto av et tynt sjikt med trekull og brent leire, mens det østligste området ble mer markert og utgjør den egentlige struktur 1/D. Trolig er masse fra gropa spredt utover i forbindelse med byggingen av selve røysa. Som det framgår av fig. 14 framstår struktur 1/D som en mannslang NNV-SSØ orientert grunn grop med en stor stein i S-enden. Ved siden av denne store steinen og delvis under den er ei lita steinpakning med små stein. Mens den avlange gropa ellers har en dybde på ca. 15 cm (midt i), er den under steinpakninga 40 cm dyp (fig. 16). Fordelt i og omkring denne avlange gropa er det tildels store mengder brent leire med avtrykk av kvist og strå; tolket som leirklining. Uavhengig av gravningnivå ser "tettheten" av brent leire å være relativ lik for åkerjordslaget og området som er mer trekullblandet (h.h.v. ca. 207 g og 203 g pr. gravde m²), sanda inneholder mindre mengder (totalt 45.3 g pr. gravde m²).

14C-prøver

Det ble tatt ut 3 trekullprøver fra kontekster knyttet til den trekullfylte gropa. En av prøvene, 6/94 (Beta-73903) er fra et tilsvarende lag rett V for 1/D (Fig. 12). Prøven ble tatt ut i første feltperiode 1994 og umiddelbart innsendt. Dateringen ga følgende resultat: 1990 +/- 50 BP (ukal.), **70 BC - AD 120** (kal. med 2 standardavvik). Imidlertid er tilknytningen til den konteksten som behandles her noe usikker. De øvrige utatte prøver er ikke innsendt (prøver nr. 5/94 og 49/94) men magasinert (/336 og /337). Det vises forøvrig til 14C-datering av delstruktur 1/E og diskusjonen om samtidighet mellom denne og 1/D.

Funn

I og i nærheten av den avlange gropa er det gjort funn av et jernfragment (/190), 9 leirkarskår (/191-/197) sannsynligvis av et tutekar (Bøe 1931:132 ff), en gruppe leirkar med gjennomboret hank som fellestrekk. Hanken tenkes å ha fungert som tut; "en håndverksmessig spøk" i følge Johs. Bøe (1931:132). Først og fremst er det deler av hanken/tuten (/191) som danner grunnlag for typebestemmelsen. To av våre skår; /194 og /197, har dekor som fig. 202

hos Bøe (1931:134), mens godset viser store likheter med et kar fra Slinde i Sogndal, fig. 207 hos Bøe (1931, museumsnummer B 4963). Det ble videre funnet 16 leirkarskår (/198-203) med asbestblandet, relativt fint gods. Sannsynligvis stammer disse 16 skårene fra et og samme kar. Det ble gjort funn av brente beinfragmenter (B15326/205-222), ingen av disse er kroppsdelbestemt (se omtalen av beinmaterialet i grava (s. 9-10). Beinfragmentene som er funnet i struktur 1/D utgjør kun 16,6 g av det totale beinmaterialet (650 g) fra røysa; d.v.s. kun 2,5 %. Et framtrekkende trekk ved området som utgjør delstruktur 1/D var den store mengden (tils. vel 3,5 kg) brent leire med avtrykk av kvist og strå (/223-334). En bit (/204) hadde avtrykk av to fingre.

Datering

Den trekullfylte gropa sammen med funnkonsentrasjonen av brent leire fortsetter under den indre kantkjeda og går her over til å bli delstruktur 1/E. Begge disse strukturene (som sannsynligvis er en og samme) er derfor eldre enn kantkjeda som tolkes å være samtidig med grava (1/B). Fragmentene av tutekaret tilhører sannsynligvis 1/D (og 1/E) de er definitivt eldre enn eller samtidig med røysa som er antatt å være anlagt i forbindelse med grava; 1/B. Bøe daterer kartypen til seinere halvdel av trehundre-tallet (1931:137f), hvilket passer med dateringsargumentene for grava (1/B) s. 10.

Gropas funksjon ?

Massene i den avlange gropa var svært trekullblanda, og det er fristende å se dette trekullet i sammenheng med leirklininga. Det kan ikke ses bort fra at det er en eller annen form for "ovn" vi her står ovenfor; d.v.s at leirklininga er brukt for brenning ved høye temperaturer. En "arbeidshypotese" var at vi her sto overfor en kremeringsovn; det var fristende å se denne i sammenheng med den brente begravelsen som utgjør delstruktur 1/B. Vi har dessverre ikke annet funnmateriale fra delstruktur 1/D som støtter denne antagelsen, i første rekke hadde bein som kunne knyttes til beinmaterialet i delstruktur 1/B vært en støtte for en slik tolkning.

Delstruktur 1/E

Rett utenfor og delvis under kantkjeda i røysas NØ kant ble det påvist store, kantsatte heller (fig. 17). I likhet med delstruktur 1/D inneholdt denne brent leire. Dette kan indikere en forbindelse mellom 1/D og 1/E. De kantsatte hellene gikk relativt dypt (fig. 17, snitt). Den største hella, som dannet yttergrensen av delstrukturen mot N stakk vel 50 cm. dypt. Strukturen var "fylt" med den gråbrune åkerjorda som preger feltet som helhet, samt en mindre trekullkonsentrasjon. Liggende heller markerte bunnen i strukturen som ellers inneholdt vanlig rullestein.

14C-prøver

Det ble i alt tatt ut 2 trekullprøver fra 1/E (45/94 og 55/94), hvorav den ene; 55/94 (Beta-78124) ble innsendt for 14C-datering. Prøven ga følgende resultat: 1960 +/- 60 BP (ukal.); Kalibrert med to standardavvik gir dette en datering til mellom **60 f.kr - 210 e. kr.**; hovedsaklig eldre romertid.

Funn

Det ble funnet et lite bronsefragment (/338) som ikke lot seg nærmere bestemme. Videre 13 leirkarskår (/339-346) fra "tutekaret" beskrevet på s. 11, deriblant et randskår (/339). Også i 1/E ble det funnet asbestmagrete leirkarskår (/347-349), disse tre skårene synes å høre sammen med tilsvarende skår fra 1/D (/198-/203). Det ble funnet 1,23 g brente beinfragmenter (/350-/353), i likhet med beinfragmentene funnet i 1/D kunne heller ikke disse kroppsdelbestemmes (Hufthammer 1994:4, vedlegg 1). /354-/370 utgjøres av tilsammen 361,10 g brent leire.

Datering

Stratigrafisk tolkes delstrukturen som eldre enn struktur 1. Den er definitivt anlagt før kantkjeda ble lagt på plass, og dersom kantkjeda fungerer som en slags innramming ville trolig denne vært lagt utenfor delstruktur 1/E dersom hellene hadde vært endel av handlingene knyttet til sentralbegravelsen (delstruktur 1/B) i struktur 1. Forøvrig vises til argumentene for datering av 1/D. 14C-dateringen støtter dessuten den relative dateringen. En vurdering må foretas når det gjelder leirskårene fra 1/D og 1/E

1/D og 1/E; hører disse sammen ?

Det er flere grunner til å tolke den avlange trekullfylte gropa (1/D) og hellekonstruksjonen (1/E) som en og samme struktur. En av grunnene er deres fysiske nærhet, mens det først og fremst er funnmaterialet som danner grunnlaget for en slik tolkning. Begge delstrukturene har fragmenter av to leirkar; det "tutformete" og et asbestmagret kar, samt brent leire. Dette underbygges også av 14C-dateringene; Beta-73903 (6/94) og Beta-78124 (55/94) som begge ga eldre romertid. Det må understrekes at denne dateringen er noe tidlig i forhold til keramikken funnet i de to kontekstene, men at de likevel viser samtidighet mellom 1/D og 1/E.

Delstruktur 1/BA, trekullfylt grop

Delstrukturen er ei trekullfylt lita grop, ca.65 x 60 cm, i 49x 50y rett NV for delstruktur1/B (fig. 3 og 10). Fyllmassene var svært trekulldominert, men inneholdt også noe stein (fig. 10).

Det ble funnet 0,01 g brente beinfragmenter (/225a) og det ble tatt ut to trekullprøver for 14C-datering (prøver nr. 28 og 29/94, h.h.v /155 og /156). Prøvene er ikke datert.

Delstruktur 1/BB, trekullfylt grop

Delstrukturen er i likhet med 1/BA en trekullfylt grop, og ligger SSV for denne (Fig. 3). Gropa var ca. 1,10 x 0,8 m og er mer jevn rund enn hva som framgår av fig. 11 (plantetegnet på et tidlig nivå). Som det framgår av snitt-tegningen (er de øverste nivåene mindre dominert av trekull enn det laveste sjiktet, som inneholdt tildels store trekullbiter). Gropa er ca. 35 cm dyp.

Funn

Det er gjort funn av 3 randskår fra leirkar (/158-160) og 2 jernfragmenter (/157). Som det framgår av plantegning med inntegnet funn-nr samt nivellementer ble funnene gjort mellom 5 og 10 cm under delstrukturens overflate. I følge profiltegning skulle dette bety at funnene er gjort over det mest markerte trekull-laget (i bunnen av gropa).

Det ble tatt ut 6 trekullprøver fra gropa; 32/94 (/162), 36/94 (163), 40/94 (/164), 43/94 (/165), 44/94 (/166) og 47/94 (/167). Numrene i parentes er katalognr.

14C-datering

En trekullprøve, 38/94 (Beta-78120) ble innsendt for datering og ga følgende resultat: 1840 +/- 80 BP (ukal.). Kalibrert med to standardavvik gir dette **AD 15 - 395** (95 % sannsynlighet); romertid.

Datering

På grunnlag av funnene; leirkarskårene og jernfragmentene, dateres gropa til eldre jernalder. Denne dateringen støttes av 14C-dateringen.

Delstruktur 1/BC, trekullfylt grop

Delstruktur 1 /BC er ei trekullfylt grop som ligger rett SØ for den forrige (1/BB) og er av samme type (fig. 3 og 11). Gropa har de samme stratigrafiske hovedtrekk (fig. 11) som 1/BB.

Funn

Det ble funnet 4 leirkarskår (/170-173) hvorav et randskår med liggende kamliggende dekor. Randutforming og gods er svært likt tilsvarende funn fra 1/BB (B15326/158-159). Muligens skriver disse skårene seg fra samme kar. Det ble videre funnet 2 nagler av jern (/168-169) hvorav /168 hadde klinkeplate. Gropa inneholdt tilsammen 4,16 g brente beinfragmenter

(/174-183). 2 flintbiter , svært "slitte" og uklassifiserbare (/184-185).

Det ble tatt ut 4 trekullprøver; 33/94 (/186), 39/94 (/187), 41/94 (/188) og 46/94 (/189). Ingen av prøvene er innsendt for datering.

Datering

Kombinasjonen av jern og keramikk daterer gropa til eldre jernalder. På grunnlag av horisontal stratigrafi kan man anta at delstrukturene 1/BB og 1/BC er samtidige. Dette underbygges for såvidt av at leirkarskår funnet i gropene sannsynligvis kommer fra et og samme kar.

Konsentrasjon av leirkarskår

I området 50x 48-49y (hovedsakelig i 49y) ble det påvist en konsentrasjon av leirkarskår som synes å stamme fra et og samme kar (/373-383). Innenfor det angitte området ble det funnet 53 skår (kun ett av skårene er funnet i ruten 50x 48y) med grovt, porøst gods. Karet har vært enkelt dekorert med knipedekor. Foreløpig er ikke skårene forsøkt satt sammen slik at formen kan avgjøres. Kombinasjonen gods og dekor ligner svært på fig. 58 (B 5148) hos Shetelig (1912:28), som han plasserer i yngre romertid ("den senere romerske periode", s.28).

I struktur 1/B, grava, ble det funnet 6 leirkarskår (/29-32) som synes å tilhøre samme kar som /373-383.

Oppsummering/tolkning struktur 1

Sentralt i gravrøysa ble det påvist en brent begravelse (1/B) med rester av et relativt rikt gravgods. I gravgodset er det rester/fragmenter av gjenstander som indikerer høy status hos den døde. Dette gjelder i første omgang gull; som generelt oppfattes som et kriterium på status. Funn av fragmenter av glassbeger viser import fra Europa; også dette indikerer økonomisk overskudd og "mektige" forbindelser. Som redegjort for tidligere (s. 9) er grava datert til yngre romertid/folkevandringstid.

Rett V for grava ble det påvist 3 trekullfylte groper; 1/A, 1/BB og 1/BC. De to største (1/BB og 1/BC) inneholdt funn. Kun grop 1/BC inneholdt beinfragmenter, mens begge de største gropene hadde funn av leirkarskår; sannsynligvis fra samme kar. Gropene 1/BB og 1/BC tolkes som samtidige og trekull fra 1/BB daterer gropa til romertid (Beta-78120). Dateringen motsier heller ikke en tolkning om samtidighet mellom gropene og begravelsen (1/B). Med dette som premiss er det mulig å tolke gropene som rester etter rituell matlaging i forbindelse med gravlegginga.

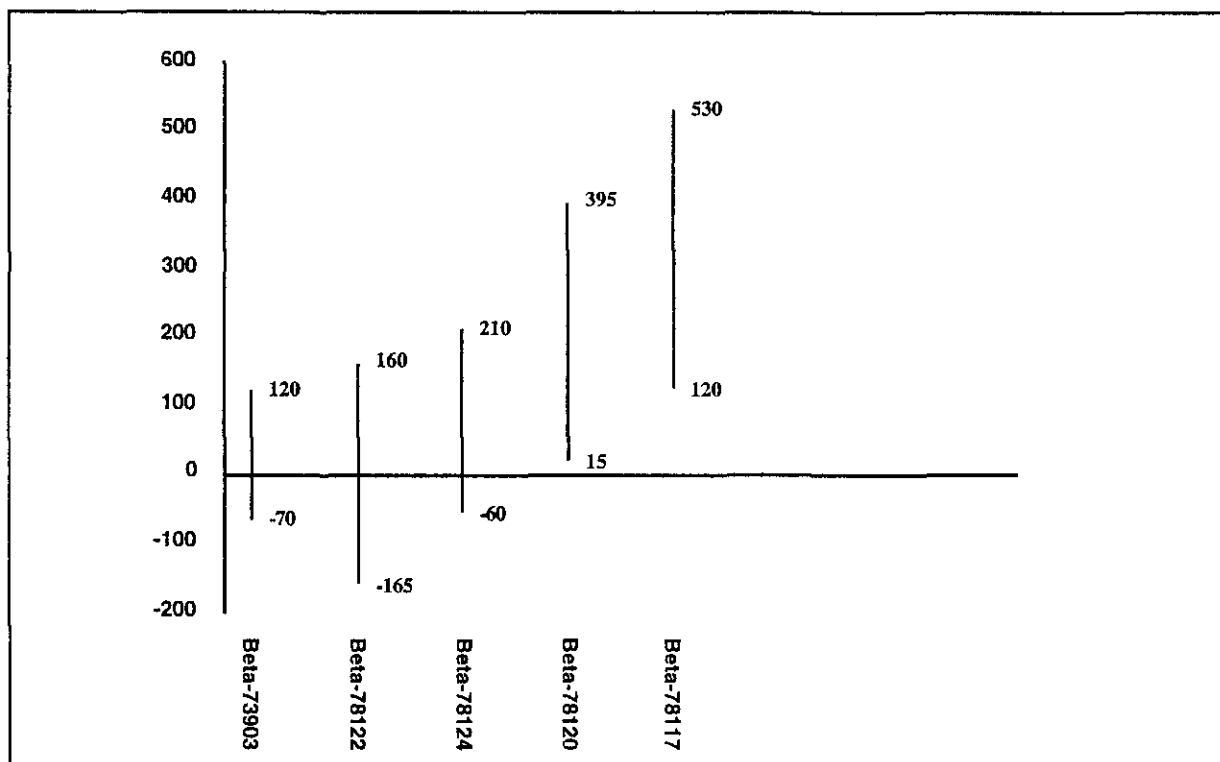

Fig. 55 14C-dateringer Struktur 1. Alle dateringer kalibrert med 2 standardavvik

Det er også fristende å se konsentrasjonen av leirkarskår (s. 15) som en del av gravgodset. Mens leirkarskårene fra gropene (avsnittet over) kan ha hatt en praktisk funksjon i selve tilberedningen av mat, kan dette karet ha hatt en annen og mer symbolsk funksjon. Kanskje et matoffer; "niste" til den døde ? (Brøndsted 1979:485)

Karet kan ikke direkte dateres, men ovenfor er det foreslått en datering til yngre romertid (s. 15), hvilket er i overensstemmelse med de øvrige dateringene knyttet til gravlegginga.

Hellekonstruksjonen (1/E) og den avlange trekullfylte gropa (1/D) lengst mot N (- og delvis utenfor røysa) er kompliserte tolkningsmessige. De trekullbaserte dateringene fra disse to strukturene ga begge eldre romertid, en datering som passer dårlig med funn av leirkarskår fra tutekar (seinere halvdel av det 4. årh. i flg. Bøe 1931) samt skårene av et spannformet asbestmagret kar (ikke tidligere enn midten av det 4. årh, Bøe 1931). Leirkarskår fra begge kar ble funnet i både 1/D og 1/E. Kanskje har de to leirkarene hatt samme funksjon som karet beskrevet i avsnittet over; og at de egentlig tilhører sentralgrava i røysa (1/B) ?

Har den samme prosessen som "spredte" leirkarskårene og så ført til transport av trekull, og at trekull i så fall stammer fra en eldre, forstyrret kontekst (1/D).

Det skal likevel ikke ses helt bort fra at hellekonstruksjonen kan være en del av ei grav som har blitt rasert av byggingen av gravrøysa, og at tutekaret og det spannforma karet opprinnelig har vært en del av gravgodset i begravelsen i den antatte kista. Det som taler **i mot** en slik tolkning er at det er kort tidsforskjell mellom den antatte hellekista (1/E) og "sentral-begravelsen" i røysa (1/B). Det synes å ha vært vanlig at flatmarksgraver har vært markert over bakkenivå, det er sjelden at graver innenfor samme "tradisjon" skjærer gjennom hverandre (Auestad 1990:103). Imidlertid skal det heller ikke ses bort fra at gravrøysa har vært ment å skulle "favne" også denne antatte begravelsen, og at dennes markering over bakkenivå er blitt forskjøvet eller ødelagt.

Som nevnt i et tidligere avsnitt kan det 14C-daterte trekullet fra hellekonstruksjonen, 1/E, stamme fra den avlange trekullfylte gropa (1/D). Den brente leira tolkes som tilhørende denne gropa, men hvilke prosesser som har foregått er usikre. Kombinasjonen av trekull og brent leire antyder en form for ovn, selv om leira ikke synes å ha vært utsatt for svært høye temperaturer (synes ikke å være "rødbrent", men varierer i farge mellom gulbrun og grå) Mangelen på slagg og særlige mengder leirkarskår synes å utelukke smievirksomhet eller keramikkbrenning.

Det synes vanskelig å trekke sikre slutninger omkring strukturene 1/D og 1/E, - jeg nøyer meg med de framsatte tolkningsforslag.

De to steinpakningene; 1/A og 1/C, faller vanskeligere å tolke. Beliggenheten ; hovedsakelig innenfor den indre kantkjeda antyder imidlertid at de er intensjonelt anlagt, sannsynligvis som en del at gravrøysa tilhørende sentralbegravelsen. Utover dette er det få slutninger som kan trekkes om disse; da de som nevnt var uten funn eller andre daterende elementer.

STRUKTUR 2 Sannsynlig gravrøys

Mål: ca. 10 x 6 m

Foto: **1993** Dias: 1/4-9, 14-15
 S/hv: 2/11-16, 20-21

1994 Dias: 1/9-13, 5/30-33, 6/1
 S/hv: 1/11-13, 4/27

Røysa ligger lengst mot N i utgravningsområdet og ble påvist under forundersøkelsen i 1993. Røysa er uregelmessig, med svakt markerte kanter. Steinene i røysa er av svært ujevn størrelse.

Det er ikke gjort funn av jernalderkarakter. Lengst V i røysa går ei SV/NØ orientert nyere tids hølveit. P.g.a røysas "raserte" preg (kan det være tatt stein fra strukturen for bygging av veita ?), ble den ikke totalgravd. Det ble gravd to sjakter gjennom røysa , som viser at røysa i sin nåværende tilstand er svært grunn, i hovedsak består den bare av et lag stein. På røysa ble det påvist en konsentrasjon av trekull (trekullprøve nr.10/94), men konteksten vurderes til å være svært dårlig. Bl. a ble det i nærheten funnet et "ferskt" skjelett av hest/storfe noe som indikerer en form for avfallsplass. Det som styrker antagelsen om at dette likevel er ei gravrøys er den ellers steinfrie jorda samt tilstedeværelsen av et ildsted/kokegrop (Struktur 8) i umiddelbar nærhet (tolkningsgrunlaget for samtidighet, og samhörighet, vil bli diskutert nærmere under punkt. 4.2, s. 50.

Funn

Det ble kun gjort 1 funn under undersøkelsen av strukturen, et tilnærmet rektangulært flintstykke (B 15327/1), retusjert på tre av sidene. Stykket er tosidig men uten forseggjort overflatebehandling. **Mulig ildflint.** Det ble tatt ut 1 trekullprøve, 10/94 (B 15327/2). Prøven ble ikke innsendt for 14 C-datering.

STRUKTUR 3 Stolpehull

Mål: 1,3 x 1,2 m, ca 0,7 cm dypt.

Foto: 1993: Dias 1/10-11

1994:Dias 2/10-13, 3/1-2, 16

S/hv 2/15-18,34-35

Strukturen markerer seg som en tilnærmet sirkelformet steinkonsentrasjon med grå finkornet fyllmasse, klart markert i den grusblanda sanda (fiig. 21). Som det framgår av snitt-tegning (fig. 21) er strukturen ca. 70 cm dyp.

Strukturen kan ha vært fundament for en stolpe av relativt store dimensjoner. Det ble ikke påvist lignende strukturer som kunne tenkes å ha forbindelse med struktur 3. Det ble ikke gjort funn i strukturen, trekull avmerket på snitt-tegning ble tatt ut (prøve nr. 7/94, B 15328/1) men ikke innsendt da konteksten synes dårlig.

STRUKTUR 4 UTGÅR

Strukturen ble påvist under forundersøkelsen 1993, men viste seg under årets undersøkelse å være en del av struktur 2.

STRUKTUR 5 Avlang steinpakning

Mål: ca. 8.0 x 1.5 M

Foto: 1993 Dias: 1/13
 S/hv:2/19A
 1994 Dias: 2/31-32, 6/5-7, 7/14-15
 S/hv:3/31-32

Strukturen markerer seg som ei flat steinpakning; steinene er mellom 5 og 20 cm store (fig. 22). Lengst V i steinpakninga var en ansamling av noe større stein. Lite trekull, kun få og spredte biter, av samme mengde som ellers i åkerjordslaget. Omkring og under steinpakningen tildels grov grus. Steinpakningas funksjon er uviss. Det ble gravd ei sjakt gjennom røysa uten at det kunne påvises kullkonsentrasjoner eller kammerlignende konstruksjoner. Tilslutt ble hele strukturen forsikt gravd med maskin. Det kunne ikke påvises nedgravninger under strukturen.

I snittet ble det påvist noen får og spredte trekullbiter, prøve nr.26/94 (B 15329/1). Prøven er ikke innsendt for 14C-datering da konteksten vurderes som svært dårlig (sannsynligvis er trekullbitene tilfeldig i åkerjordslaget).

STRUKTUR 6 Rektangulær gravrøys

Mål: ca 14.0 x 7.0 M

Funnene har nummer B 15330 /1 - 37

Delstrukturer:

6/I	steinkonsentrasjon utenfor røysas S-kant
6/II	do.
6/III	"åpning" i kantkjedas S-side.
6/IV	ansamling av stein ved røysas NV hjørne
6/V	"Ildsted" i røysas NØ-hjørne
6/VI	do. i røysas SØ-hjørne
6/VII	grav
6/VIII	ildsted
6/IX	steinkonsentrasjon

Foto: 1994 Dias: 2/2-3,20-23,29,33-35, 3/3-15, 4/1,
28-29,35-37, 8/21-22, 10/1-9,15-18,24-26,
29-30, 11/23-25, 30 12/2-5, 7.

1994 S/hv: 2/5-6, 25-27, 3/5-6, 4/4, 9-17, 28-30
5/5-7, 12-20, 22,

Røysa er av jevn rektangulær form med markert kantkjede i S, Ø og N (fig. 23). På kantkjeda i V er det lagt på en ytterligere kantkjede av store blokker. På NV- del av strukturen lå en mulig bautastein som skrådde oppover i åkerjordslaget. Et mulig fundament for denne er ikke påvist. Langs den nordre kanten av røysa er et jevnt steinlag som synes å være fjernet i røysas øvrige deler. NV i røysa var det en konsentrasjon av heller som syntes å være mer eller mindre tilfeldig plassert (fig. 26) Området med heller ble gravd relativt nøyaktig uten at det ble påvist noe form for kammer, trekullkonsentrasjoner eller funn i tilknytning til hellene. Det er flere "sætrekk" knyttet til røysa. I tilknytning til strukturens S-side er det tre delstrukturer i tilknytning til kantkjeda. Omtrent ved midten er det et "brudd" i fotkjeda, hvor de ellers relativt jevnstore steinene er erstattet av mange små (struktur 6/III). På hver side av "bruddet" er det en tilnærmet sirkelformet konsentrasjon av små stein (strukturene 6/I og 6/II). Strukturens NV-hjørne består av en steinkonsentrasjon som kunne minne om utkastete eller utraste stein fra røysa. Imidlertid er konsentrasjonen så jevn i formen at den er tolket som intensjonell (6/IV). I NØ-hjørne er det en rund trekullfylt grop (struktur 6/V), også denne som en "utvekst" til gravrøysa. Foruten relativt store mengder trekull inneholdt gropa flekkvis med rødbrent sand/aske. Denne massen inneholdt små skjøre beinfragmenter som omtrent var gått i oppløsning. Utenfor og i tilknytning

til SØ-hjørne var det også en trekullfylt grop, også denne med rester av rødbrent sand/aske (struktur 6/VI). Denne gropa var mye dypere enn den i NØ-hjørne, og hadde en konsentrasjon av mindre stein dypt nede. Begge gropene synes å være intensjonelt anlagt i tilknytning til struktur 6. Delstrukturen 6/VII er en mannslang Ø-V orientert steinstruktur tilnærmet midt i og under selve røysa, noe NV for denne et klart markert ildsted/kokegrop; delstruktur 6/VIII. I NV hjørne og innenfor kantkjeda er ei steinpakning av tildels store steiner nede i undergrunns-sanda (delstruktur 6/IX). I overkant av denne, og før steinpakninga var synlig var en trekullblanda linse. Funksjonen er uvisst.

Et trekk ved struktur 6 har i ettertid vist seg å være viktigere enn vi først trodde; derfor har delstrukturen ikke fått noe navn før etter undersøkelsen (delstruktur 6/A). For at det ikke skal oppstå et inntrykk av at denne er "oppdaget" og undersøkt til slutt gis den delstruktur nr. som ikke er i overensstemmelse med den øvrige nummereringen.

Funn uten kontekst-tilknytning

Under opprensning av røysa ble det gjort funn av en halvkuleformet spillebrikke av rav (/1) og en bronsespenne/beslag av ukjent type (/2). Det skal ikke ses bort fra at disse har tilhørt funnkonsentrasjonen i området (fig. 25) som ikke er definert på annen måte enn gjennom funnene.

Delstruktur 6/A, trekullfylt grop

Delstruktur 6/A markerte seg som en kullflekk på ca. 0,5 m i diameter lengst Ø på gravrøysa (48-49x og 53,8 og 54,4y, Fig. 23). Kullflekken, som viste seg å være dypere enn først antatt, er kun fotodokumentert. Topp og bunn ble nivellert; topp 5,35 m.o.h - bunn 5,20 m.o.h. ; hvilket gir gropa en dybde fra antatt topp på ca. 15 cm. All masse fra gropa ble såldet.

Funn

Det ble funnet skår av spannformet keramikk (/3) m/perledekor. Karet har sannsynligvis hatt fullt dekkende perledekorasjon som fig. 327 hos Bøe (1931). Denne dekortypen er et "seint" trekk: "efter dette skulde da de helt perledekkede være de yngste..."

(Bøe 1931:201). Videre ble det funnet brente beinfragmenter (/4-5), totalt 11,65 g.

Beinfragmentene er artsbestemt til sannsynligvis menneske (lemmeknokkelfragmenter) og mulig menneske (beinlag ubestemt) (Hufthammer 1994:3). På grunnlag av de brente menneskebeina er gropa trolig ei grav.

14C-datering

Fra gropa ble det tatt ut en trekullprøve, 11/94 (Beta-78114), som har gitt datering

1540 +/- 60 BP. Kalibrert med to standardavvik: **AD 410 - 645** (95 % sannsynlighet);
folkevandringstid/tidlig merovingertid.

Forholdet 14C-datering - leirkardatering

Som nevnt over mente Bøe at denne type dekor er et sent trekk, sjøl om han presiserer at det "i høi grad er usikkert" (ibid: 201). Han fortsetter imidlertid noen linjer lenger ned på siden med å si: "sikkert er at denne kargruppen med utviklet perledekorasjon tilhører det yngste lag innen hovedgruppen... synes i sin helhet å måtte tilhøre et avsnitt som ligger efter de rene korsformede spenners periode" (ibid).

Delstrukturer 6/I og 6/II, små steinkonsentrasjoner

I kantkjedas S-side er det to ansamlinger med små stein: tilnærmet runde med en kantsatt helle midt i (fig.24). Etter avdekking i plan ble de tolket som stolpehull (Dias 2/33-35, 3/5-6, 5/20, 22 S/hv 4/14, 16), noe som ble avkreftet under snitting. Snittet er kun fotodokumentert (Dias 5/21, 23 , S/hv 4/15, 17). Som det framgår av fotos etter snitting syntes ikke steinkonsentrasjonene å ha særlig dybde og det ble heller ikke gjort funn i disse. De tolkes likevel å være en del av struktur 6 som helhet, både tilsier plasseringen tett inntil kantkjeda dette, videre er de regelmessig plassert i forhold til røysas definerte hjørner(ca. 4,5 m fra h.h.v SV og SØ hjørne).

Delstruktur 6/III; "brudd" i kantkjeda

Kantkjedas S-kant har et brudd mellom steinkonsentrasjonene gjort rede for i forrige avsnitt.. Mens kantkjeda forøvrig består av relativt jevnstor stein er den her markert med små stein; noe som gir inntrykk av en åpning eller "dør" (fig. 24 samt foto Dias 3/3,4). Delstrukturen ligger noe skjevt i forhold til steinkonsentrasjonene, 6/I og 6/II; men omtrent midt på røysas sør-vegg.

Delstruktur 6/IV, steinkonsentrasjon i røysas NV-hjørne

Det NØ hjørne av struktur 6 har form av en utvekst; en mindre røys som kunne se ut som utkastmasser (Fig. 23 og 24, Foto Dias: 2/21-23, 3/7-8, S/hv: 2/26-27 . Steinkonsentrasjonen var imidlertid svært regelmessig både i steinstørrelse, oppbygning og markert avgrenset horisontalt. Det ble lagt et Ø-V orientert snitt gjennom strukturen , det kunne hverken påvises noe form for kammer eller trekullkonsentrasjoner. Snittet er kun fotodokumentert (Dias:7/1-2, S/hv:5/3-4). Det ble ikke gjort funn under gravningen av steinkonsentrasjonen.

Delstruktur 6/V, ildsted/kokegrop

I røysas NV hjørne markerte det seg under opprensning et område med trekull og rødbrent sand/aske (Fig. 24 og 27). Under gravning framkom en regelmessig konsentrasjon av stein av ujevn størrelse (fig. 27, Foto Dias: 6/ 2-4, 8-9, 11, 7/17, 19-21, 35-37 S/hv: 4/28-29, 5/12-18) Tilnærmet Ø-V lå en avlang større stein som *kan* ha stått oppreist sjøl om dette ikke kan påvises i snitt (fig. 27, snitt-tegning). Oppreiste stein, små bautaer, er påvist på lignende strukturer; d.v.s rektangulære gravrøyser (f.eks.Vibe-Müller 1987: pl. 5). Imidlertid er delstruktur 6/V sterkt preget av trekull. Gropa besto delvis av gråbrun åkerjord men med markerte sjikt av nesten rent trekull og rødbrent sand/aske. Ildstedet, 6/V, er tolket til å være en del av struktur 6, kantkjedas hjørne har en markert tverrlinje gjennom delstrukturen i stedet for et 90 graders hjørne.

Funn

I den rødbrente sanda ble det gjort funn av små, sterkt forbrente beinfragmenter som ikke kan bestemmes nærmere enn pattedyr (Hufthammer 1994:3).

14C-dateringer

Det er tatt ut to trekullprøver fra strukturen; 14/94 (Beta-78116) og 15/94 (B15330/35). Trekullprøve nr. 14/94 ga en datering til 1790 +/- 60 BP (ukal.). Kalibrert med to standardavvik: **AD 100 - 405**; d.v.s. romertid.

Delstruktur 6/VI, ildsted/grop SØ-hjørne

I likhet med hjørnene i NV og NØ var det også knyttet visse særtrekk til røysas SØ-hjørne (fig. 24). Også i dette hjørnet var det spor etter ild; i overflaten temmelig lik foregående delstruktur, men gropa var mye dypere og ga ikke de samme inntrykk av å være en form for et ildsted (Fig. 28, Foto Dias: 5/16-19, 7/22-23, 28-29, S/hv:4/10-13,5/19-20). Under et lag med trekull og rødbrent sand/aske (som er fellestrekket med det NØ-hjørnet, 6/V) framkom ei steinpakning, og under denne et trekullblanda lag, det underliggende trekullblanda laget hadde ikke samme mektighet som laget over steinpakninga (Fig. 28).

Funn

Det ble gjort funn av 2 nagler av jern (B15330/7-8) og et ubestemmelig jernfragment (/9). Videre et leirkarskår (/10) med grovt lysebrunt, tykt gods. De nevnte funnene er fra laget over

steinkonsentrasjonen. Det ble også funnet brent leire (/11-13) h.h.v. fra over og mellom steinene i strukturen.

Trekullprøver

Det ble tatt ut 2 trekullprøver; nr. 12/94 (/34) og 53/94 (/36). Ingen av prøvene er datert.

Funksjon ?

De øverste deler av hjørnet synes å være påvirket av ild på samme måte som ildstedet i NØ-hjørne. Steinpakninga lengre nede i strukturen kan ha hatt en annen funksjon, som ikke nødvendigvis har hatt sammenheng med den seinere bruken som ildsted.

Delstruktur 6/VII, grav

Etter at utgravningsperiode 2 (juli-økta) var over og de aller fleste delene av struktur 6 var undersøkt var det fremdeles ingen sikre spor av gravlegging i røysa. Under den avsluttende gravningen i september ble det foretatt maskingravning i massene under røysa. Under gravning kom maskinen ned på et område med stein nede i sanda. Det ble avdekket en ca 2,0 m lang og ca 0,9 m bred svært regelmessig steinpakning; med relativt jevnstore hellelignende steiner (Fig. 24 og 29, Foto Dias:10/1-9,15-16, S/hv: 7/26-32, 8/1-3). Hellene er horisontalt plassert med unntak av de som befinner seg i den sørlige kanten som er svakt skråstilte og som opprinnelig kan ha vært mer kantstilte men seinere presset ned (fig. 29). Den østligste steinen var av en annen form, mer rundet og avlang. Etter fjerning av hellene, ble et humusblandet sandlag avdekket (Foto Dias: 10/17-18, 24-25, 29-30, S/hv: 8/3, 11, 16). Det var ingen spor etter trekull, men dette mørkere laget var klart markert i forhold til den omkringliggende grusblanda sanda (Fig. 29 nivå 3). Omtrent midt i var det et mørkere felt (merket med JP 7; jordprøve), heller ikke dette feltet inneholdt trekull. Den regelmessige oppbygningen av delstrukturen samt størrelsen ("mannslang") danner grunnlag for å tolke dette som ei grav.

Funn

Tolkningen av steinkonsentrasjonen som grav støttes av funn av tannemalje (/15) i gravas østlige ende. Emaljerestene er artsbestemt til "mulig menneske" (Hufthammer 1994:3) og tilstedeværelsen av emaljerester indikerer liten varmepåvirkning. Dette sett i sammenheng med fraværet av trekull indikerer at begravelsen har vært ubrent. Det ble gjort funn av en liten jernstift/spiker med korroderte trerester i samme området (B 15530/14, Foto Dias:10/26, S/hv: 8/13). Restene av tre festet til "stiften" støtter tolkningen om ubrent begravelse.

Samhørighet med røysa ?

Som nevnt innledningsvis i dette avsnittet ligger grava, 6/VII, relativt dypt under røysa; høyeste punkt på struktur 6/VII er 4,87 m.o.h, mens kantkjedas bunn i N er ca 0,5 m høyere. I S er kantkjedas bunn ca. 4,90 m.o.h. definert "bunn" i røysa nært struktur 6/VII er ca. 5,10 (Fig. 33, samt fig. 29). Grava ligger definitivt ikke i men under struktur 6. Plasseringen, omtrent midt under røysa, samt orienteringen som er tilnærmet lik, støtter tolkningen om samhørighet mellom grav og røys.

Datering

Begravelsen inneholder ingen daterende funn eller trekull som kunne 14C-dateres. Ildstedet (6/VIII) som klart synes å ligge i tilknytning til grava (se neste avsnitt) er imidlertid 14C-datert til romertid; sannsynligvis eldre romertid. Videre synes ubrente begravelser å opptre innenfor to tradisjoner i eldre jernalder, en med rikt gravutstyr som synes å komme i løpet av det 3. århundre og utvikle seg til rike skjelettbegravelser i folkevandringstid. Den eldre tradisjonen har sin forutsetning i førromersk jernalder (Shetelig 1912:51 f). Det er i sammenligning med eksempler på slike fattig utstyrte graver fra eldre romertid og på grunnlag av den nevnte 14C-datering (fra ildstedet 6/VIII) at denne begravelsen foreslås å dateres til eldre romertid.

Delstruktur 6/VIII, ildsted

Delstruktur 6/VIII er ei trekull- og steinfylt grunn grop i underkant av 1 m NØ for grava beskrevet ovenfor (Fig. 24 og fig. 30, Foto Dias: 11/23-25, 30, 12/2, S/hv: 9/4-5, 15, 18-19). I likhet med øvrige groper på feltet synes denne å være i tilknytning til en begravelse (dette vil bli diskutert/argumentert for under pkt. 4).

Det ble ikke gjort funn i ildstedet.

14C-datering

Det er datert en trekullprøve fra ildstedet; 52/94 (Beta-78123) som ga følgende resultat: 1950 +/- 70 BP (ukal.). Kalibrert datering med to standardavvik er **BC 75 - AD 235** (95 % sannsynlighet). Hovedsakelig ligger denne dateringen innenfor eldre romertid. Kalibrert med et standardavvik (68 % sannsynlighet): BC 5 - AD 130.

Delstruktur 6/IX, steinpakning

Innenfor røysas NV hjørne ble det under den avsluttende maskingravningen avdekket et trekullholdig sjikt nede i sanda. Laget er ikke dokumentert, men det er tatt ut trekullprøve.

Under trekull-laget, samt et nytt sjikt sand framkom en konsentrasjon av relativt store stein (Fig 31, Foto Dias: 12/3-5, S/hv: 9/ 20-25) Det ble maskingravd på utsiden av kantkjeda for å se om steinkonsentrasjonen fortsatte uten at den kunne påvises. Steinene ble fjernet uten at det framkom hverken trekull eller humussjikt som kunne indikere grav på stedet. Det ble ikke gjort funn under undersøkelsen av delstruktur 6/IX. Funksjonen er uklar.

Trekullprøve

Det ble tatt ut en trekullprøve, nr. 54/94 (/37) fra trekull-linsa over steinpakninga. Prøven er ikke innsendt, men magasinert.

Oppsummering/tolkning struktur 6

I tilknytning til den rektangulære røysa er det kontekster som kan tolkes med en viss grad av sikkerhet. Først og fremst gjelder dette gravene; både den under røysa (6/VII) og gropa på røysa (6/A). Det er nærliggende å tolke grava under røysa som den primære begravelsen. Begravelsen antas å være fra eldre romertid hvis vi går ut fra samtidighet med det 14C-daterte ildstedet som lå i umiddelbar nærhet (struktur 6/VIII). Dette ildstedet kan ha vært brukt i ritualer i tilknytning til gravlegginga (se pkt. 4.3 diskusjon ildsteder/graver, samt datering av ildstedet 6/VIII s. 25).

Den trekullfylte gropa, som lå oppå røysa, som inneholdt sannsynlige menneskebein og skår av spannforma leirkar (B15330/22) er også en kontekst som tolkes som en grav. Spesielt er det tilstedeværelsen av beina som danner grunnlag for denne tolkninga. De lille beinmengden samt at kun få skår av leirkaret er representert antyder en symbolsk gravlegging, d.v.s kun et utvalg fra likbålet har fått en "endelig" begravelse. På grunnlag av leirkaret dateres gravlegginga til sein folkevandringstid, noe som støttes av 14C-dateringa. Disse to gravene danner derfor h.h.v terminus post og ante quem for byggingen av selve røysa, som må ha funnet sted mellom eldre romertid og sein folkevandringstid.

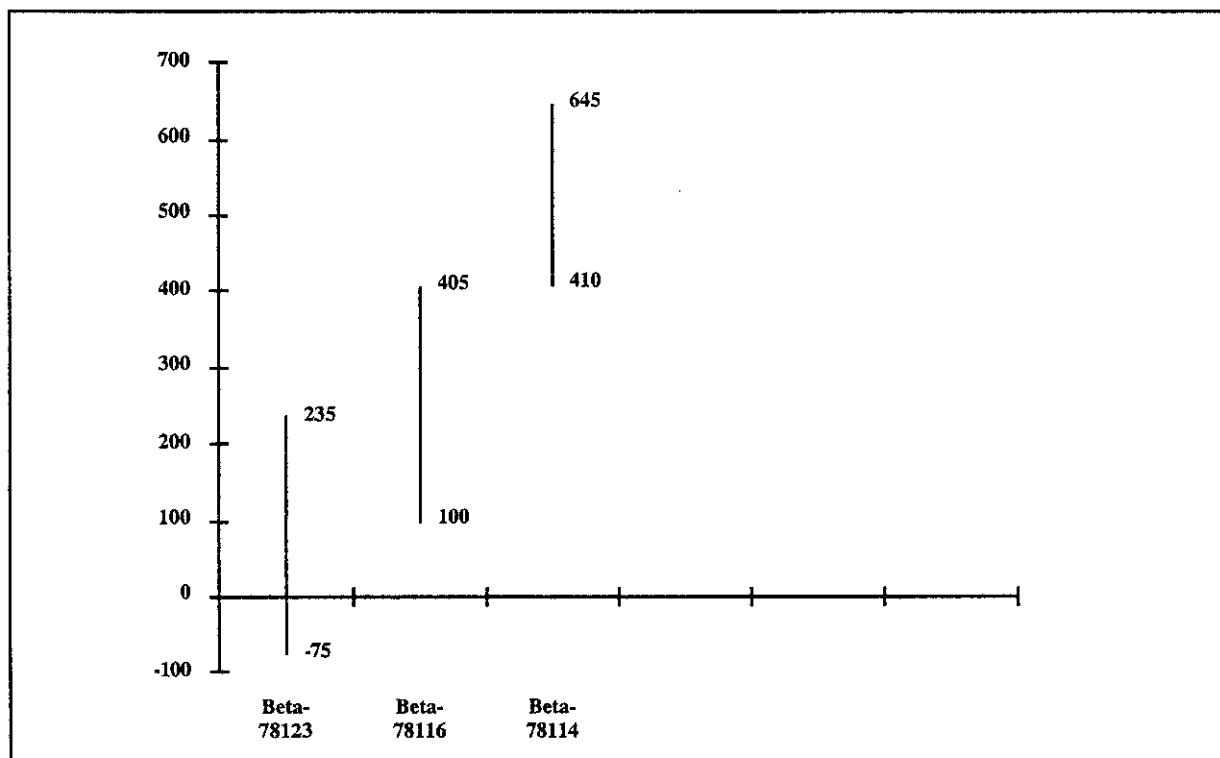

Fig. 56 14C-dateringer struktur 6. Dateringene er kalibrert med to standardavvik

Gravrøysa har også 2 ildsteder (6/V og 6/VI) som ikke umiddelbart kan knyttes til noen av begravelsene. Ildstedet som igger i NØ-hjørne er datert til eldre jernalder, mest trolig romertid (se beskrivelse av 6/V). Ildstedene kan ha vært brukt i forbindelse med begravelser i røysa som enten er ødelagt eller som ikke har blitt erkjent under undersøkelsen. En fascinerende tanke er at ildstedene har blitt brukt i ritualer som ikke direkte har med begravelsene å gjøre, men med gravrøysa/gravfeltet som arena i andre seremonier.

Paralleller til gravrøysa

Rektangulære gravrøyser tilhører hovedkategorien "langrøyser".

Fra Bergen museums distrikt skal det spesielt nevnes to røyser som synes å ha fellestrekk med vår røys. På en kartskisse over et gravfelt på gården Sjo i Kvinnherad fins ei rektangulær røys (fjernet uten undersøkelse) ca. 23 m lang og 6,5 m bred. Gravrøysas hjørner hadde merker etter reiste steiner, hvorav kun en sto igjen på tidspunktet for beskrivelse (Shetelig 1912:178). I likhet med vårt gravfelt inneholdt også dette feltet en rekke ulike gravtyper.

I Ølen kommune på gården Heggjo (Heggen) ble det i 1985 undersøkt ei rektangulær gravrøys. Denne var noe mindre enn røysene på Husabø og Sjo; 7m lang og 4 m bred. I et kullflak under ei steinpakning lå et knust leirkar, med rødbrønt gods (B 14815). Trekull fra røysa

ga datering til 150-370 e. kr; d.v.s fra romertid som den eldste dateringen fra vår røys (Indrelid 1991:39)

På Ulafeltet, et gravfelt i Glemmen i Østfold er det påvist 7 "firkantgraver", hvorav to er undersøkt (Vibe Müller 1987). Firkantgrav nr. 1 (mål: 7,5 x 5); hadde små bautasteiner i tre av hjørnene (høyde: 0,38 - 0,60 m) samt spor etter en større midt på (veltet), denne hadde en høyde på 1,3 m. Tett inntil det antatte fundamentet for denne ble det funnet rester av en begravelse. I tillegg til brente bein ble det funnet rødbrunte leirkarskår (Vibe-Müller 1987:6 ff). Firkantgrav nr. 3 målte 13x 8 m med høyde 1,1 m. Også på denne røysa var det 4 små bautaer: to i hjørnene og to på hver langside. Røysa var "rygget" lengderetningen. Midt under steinpakninga i røysa var det ei grop skåret ned i bakken; i denne ble det funnet en bronsefibul, rester av en krumkniv og brente bein. De øvrige firkantgravene på Ulafeltet er ikke undersøkt.

Foruten de rektangulære røysene beskrevet her finnes det rektangulære røyser, i alt ca. 25-30 stk., spredt helt nord til Steigen i Nordland (oversikt i Vibe-Müller 1987:73-78). En av de undersøkte røysene, fra Fløan, Skatval i Trøndelag, hadde i likhet med vår røys ei "mannslang" grav sentralt i røysa. Videre ble det påvist et lite ildsted ca. 0,90 m i diam. som er tolket som et "kultisk ildsted" (Vibe-Müller 1987:75, med henvisn. til brev fra Møllenhuis om undersøkelsen foretatt av Karl Rygh i 1870-årene). Gravrøysa ble tolket som en kenotaf av utgraveren Karl Rygh; antageligvis på grunn av mangelen på beinrester. Det ble funnet neverkitt samt en krumkniv av jern; datert til mulig keltertid (Ibid.).

Vår rektangulære gravrøys synes å ha klare paralleller innenfor tilfanget av kjente og/eller undersøkte gravminner. Visse trekk synes å gå igjen; bl.a små bautaer i hjørnene og orienteringen øst-vest. Alle undersøkte røyser av samme type dateres til eldre jernalder; hovedsakelig romertid.

STRUKTUR 7 Halvsirkelformet hellelegging.

Mål;

Foto: 1993: Dias: 1/36
S/hv: 1/23-24
1994: Dias: 2/27-28, 7/12, 8/4-5
S/hv: 2/31-32, 5/31-32

Helleleggingen ble påvist under forundersøkelsen i 1993 som tre heller på rekke gjennom en av søkesjaktene. Det ble avdekket en halvsirkelformet hellelegging med flate skiferlignende heller i sand (fig. 35). Det ble ikke påvist trekullkonsentrasjoner eller nedgravninger i halvsirkelen som etter dokumentasjon ble sjaktet med maskin. I strukturens Ø-kant ble det avdekket heller på innsiden av kanten (fig. 35). Disse syntes å ligge noe lavere enn hellene som dannet halvsirkelen. Heller ikke i tilknytning til disse ble det funnet andre kulturspor som trekull eller funn. Hellene kan opprinnelig ha utgjort en hel ring; en vannledning gjennom det området som mangler heller kan ha ødelagt denne delen. Hellekonstruksjonens funksjon er uviss, men sannsynligvis er det ei grav; mangelen på spor etter begravelse kan skyldes ødeleggelse, eller kanskje at grava aldri ble helt ferdig. Formasjonen er ikke ukjent (f.eks. gravfeltet på Sjø i Kvinherad, Shetelig 1917:178). Det skal heller ikke ses helt bort fra at den kan ha hatt en annen, for oss ukjent, funksjon.

STRUKTUR 8. Trekullfylt grop

Mål: 1,5 x 1,5

Foto: 1994: Dias: 1/5-7

s/hv: 1/7-8

Stein og trekullfylt grop i NV-kant av struktur 2, ei gravrøys (se side 17 f). Mellom gravrøysa og den trekullfylte gropa er ei nyere tids hólveit som ikke synes så ha skadet strukturen nevneverdig (Fig. 36). Som det framgår av snitt-tegningen snevrer gropa noe inn under overflaten.

Funn

Det ble funnet 3 beinfragmenter (B 15331/1) som er bestemt til pattedyr ubestemtart (Hufthammer 1994: 2)

Ellers var det ingen funn fra strukturen.

Trekullprøver/14C-datering

Det ble tatt ut 2 trekullprøver, nr. 1/94 (Beta-78111) og 21/94 (B 15331/2). Prøve 1/94 er datert og ga følgende resultat: 2490 +/- 60 BP. Kalibrert med to standardavvik **BC 800 - 400**; hvilket vil si yngre bronsealder-førromersk jernalder. Dette er det eldste dateringsresultatet fra undersøkelsene.

STRUKTUR 9 Trekullfylt grop

Mål: ca. 1,0 x 1,0 m

Foto: 1994: Dias: 1/17-18
s/hv: 1/18-23

Tilnærmet rund (svakt oval) grop rett V for struktur 1 (fig. 37). Fylt av sterkt trekullblanda masse. Noe skjørbrent stein. Innholdet er såldet; det ble ikke gjort funn i struktur 9.

14C-daetring

Det ble tatt ut 3 trekullprøver som seinere er slått sammen og innsendt for 14Cdatering ; 2-4/94 (Beta-78112). Dateringa av trekullet ga følgende resultat: 2150 +/- 70 BP (ukal.).

Kalibrert med to standardavvik: **BC 380 - AD 5**. Dateringa ligger hovedsakelig innenfor før-romersk jernalder.

STRUKTUR 10 Trekullfylt grop/grav

Mål: ca. 1,0 x 1,0 m

Foto: 1994: Dias: 7/34, 8/9-11g27

S/hv: 5/35-37

Tilnærmet rund (svakt oval) trekullfylt grop (fig. 38), i overflaten svært lik struktur 9, men dypere og mer steinfylt. I motsetning til struktur 9 som lå i det gråbrune åkerlaget, lå struktur 10 direkte i sand.

Funn

I struktur 10 ble det funnet i alt 355 beinfragmenter (B 15332/1-5) ; alle er brente. Blant beinfragmentene er 5 artsbestemt til menneske; dette dreier seg om kraniebein (/4), sannsynligvis fra et voksent men ungt individ (tolkningen er omdiskutert jfr. Hufthammer 1994:2). 22 fragmenter skriver seg trolig fra menneske (/3). 18 bein er fra sau/geit (blant disse er 6 kinntannfragmenter). 12 beinfragmenter er fra planteeter, trolig sau/geit, mens 298 bein er fra ubestembart pattedyr (/5).

Et interessant trekk ved sau/geite-fragmentene er at de representerer ulike deler av kroppen; Hufthammer konkluderer: "Det er derfor nærliggende å anta at hele dyret opprinnelig fantes i gropen" (Ibid 1994:2).

14C-datering

Mot nordre kant var det en konsentrasjon av trekull, prøve nr. 22/94 (Beta-78118) er tatt ut herfra og ga følgende datering: 1710 +/- 60 BP (ukal.). Kalibrert med to standardavvik gir dette **AD 220 - 450**, yngre romertid/tidlig folkevandringstid.

Funksjon

På grunnlag av inntrykket av ildsted og tilstedeværelsen av pattedyrbein ville det være nærliggende å tolke strukturen som ei kokegrop. Imidlertid kompliserer tilstedeværelsen av menneskebein tolkningen. Det skal ikke ses bort fra at dette kan være en grav, sjøl om formen er noe uvanlig. Dersom tolkningen om kokegrop/ildsted opprettholdes åpner det for interessante perspektiver; hvilken betydning kan menneskebeina ha hatt i en slik kontekst ?
(Se punkt 1.4 og 4.1.3)

STRUKTUR 11 - Trekullfylt grop/ildsted

Mål: ca. 1,50 x 1,20 m

Foto: 1994: Dias: 2/25-26, 7/13

S/hv:2/29-30

Pakning av stein innenfor en relativt markert "rand" av trekull (Fig. 39). Noen av steinene virker skjørbrønt. Skadet i N-kant av gravemaskin. Gropa er svært grunn. Det ble ikke gjort funn i gropa. Struktur 11 tolkes som ildsted og synes på grunnlag av beliggenhet å høre sammen med aktiviteter i forbindelse med struktur 6.

Trekullprøve

Det ble tatt ut en trekullprøve fra ildstedet, nr. 16/94 (B 15333/1). Trekullprøven er ikke datert, men magasinert.

STRUKTUR 12 Steinkonsentrasjon i fyllskift

Mål: ca. 1,10 x 1,0 m

Foto: 1994: Dias: 4/7-8,
S/hv: 3/11-12

Steinkonsentrasjonen ligger rett S for det SØ-hjørne av struktur 6. Strukturen av tegnet seg som et markert fyllskift med konsentrasjon av spredte, flate stein (Fig. 40). Massen mellom steinene består av svært kompakte finkornet materiale. Kun få og spredte trekullbiter. Gropa var relativt dyp.

Funn

Det ble funnet en jern-nagle med klinkeplate (B 15341/1) i toppen av strukturen; ellers ingen funn.

STRUKTUR 13 Konsentrasjon av steiner

Foto: 1994: Dias: 4/9-10
S/hv: 3/13-14

Svært usikker struktur; spredte stein med noe spredt trekull. Snitt gjennom strukturen hadde ingen påvisbare trekk, det ble heller ikke gjort funn i strukturen.

STRUKTUR 14 Trekullkonsentrasjon/lita grop

Mål: ca 0,5 x 0,5 m

Foto: 1994 Dias: 4/11, 5/1-3,5
S/hv: 3/15, 4/1,3

Konsentrasjon av trekull som avtegnet seg markert i den lyse undergrunns-sanda (fig. 41). Den svarte massen besto av nesten rent trekull.

Trekullprøve

1 trekullprøve, nr. 9/94 (Beta-78113). Trekullet er datert og ga følgende datering: 1890 +/- 70 BP. Kalibrert med to standardavvik: **BC 20 - AD 265 og AD 290 - 320** (95 % sannsynlighet). Siden resultatet gir to mulige dateringer (?) blir det også tatt hensyn til kalibreringen med et standardavvik (68 % sannsynlighet): **AD 65 - 225**. Dateringene synes hovedsakelig å ligge innenfor eldre romertid.

STRUKTUR 15 Trekullkonsentrasjon/lita grop/ildsted

Mål: ca 0,6 m i diameter.

Foto 1994 Dias: 4/12
 S/hv: 3/16

Konsentrasjon av trekull (som str. 14). Strukturen ble snittet av gravemaskinen under avdekking, slik at den ikke er dokumentert fullstendig i plan (fig. 42).

Funn

Det ble funnet 8 leirkarskår, i gropa (B 15334/1-5). 7 av skårene har asbestblandet lyst gråbrunt gods (/1 og /3-5), og stammer sannsynligvis fra samme kar. Ingen av skårene har dekor. Et av skårene er et randskår (/4), mens et synes å være fra bunnen av karet (/3), antydning til overgang til buk. Et av skårene har grått sandmagret gods (/2) og er forskjellig fra de øvrige.

Trekullprøve

Det ble tatt ut en trekullprøve fra gropa, nr. 8/94 (B 15334/6). Prøven er ikke datert, men magasinert.

Datering

Kombinasjonen av leirkarskår med asbestblandet gods og likhet med struktur 14 gjør det fristende å datere strukturen til eldre jernalder.

STRUKTUR 16 Grop

Mål: ca 1,5 m i diameter.

Foto: 1994 Dias: 4/13-14 S/hv: 3/17-18

Tilnærmet rund siltfylt grop uten stein (Fig. 43). I den lyse undergrunnsanda avtegner den seg som en ring av mørk kompakt masse omkring en midt-del som består av lys grå silt.

Funn

Det ble gjort funn av 3 brente beinfragmenter (B 12335/1). Artsbestemt til ubestembar pattedyr (Hufthammer 1994:2).

14C

I nordre kant en liten konsentrasjon av trekull, fra denne er det tatt ut 1 trekullprøve, nr 13/94 (Beta-78115) og denne ga følgende datering: 2240 +/-90 BP.

Kalibrert datering er **BC 415 - 45**; hvilket vil si førromersk jernalder.

STRUKTUR 17 UTGÅR

Mål:

Foto: 1994 Dias: 4/15-16

S/Hv:

STRUKTUR 18 Sirkelformet steinkonsentrasjon/stolpehull

Mål: 1,20 x 0,75 m

Foto: 1994: Dias: 4/17-18

S/hv: 3/21

Uregelmessig steinsirkel, lys grus utenfor, fylt med kompakt finkornet grå masse (Fig. 44).

Struktur 18 tolkes som et stolpehull.

Funn

Det ble funnet et flintstykke, tolket som ildflint (B15336/1).

Trekullprøve

Det ble tatt ut en trekullprøve, nr. 24/94 (B 15336/2). Prøven er ikke datert, men magasinert.

STRUKTUR 19 Hellekiste

Mål: 1,05 x 0,6 m

Foto: Dias: 4/19-24, 5/7-13

S/hv: 3/22-27, 4/5-8

Lita hellekiste uten dekkheller (Fig. 45). To heller løst i jorda i nærheten kan ha utgjort dekkhellene. Kista er noe sammenpresset og heller mot S i lengderetningen. Bunnen av kista er gravd ca. 5 cm ned i den grusblanda sanden i undergrunnen og er fylt med den vanlige åkerjorda.

Det ble ikke påvist trekull utenom de spredte bitene som er karakteristisk for åkerlaget generelt i undersøkelsesområdet. Det kunne ikke spores rester av røys over kista, det kan derfor antas at hellekista har ligget under flatmark, et ikke uvanlig trekk fra området (Auestad 1990: 121) Totalinntrykket er ubrent begravelse; og dersom størrelsen skal legges til grunn dreier det seg om ei barnegrav.

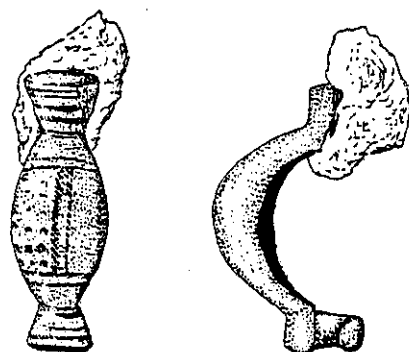

Fig. 57 B 15342/1. Likearmet spenne funnet i hellekista. Tegner: E. Hoff, Bergen Museum

Funn

I hellekistas vestlige del ble det funnet en likearmet spenne av bronse (B 15342/1) med rester av nål av jern (nå som rustklump). Spennetypen er uvanlig i Vest-Norge; typen er ikke påvist tidligere i Bergen Museums distrikt. Spennetypen er vanligst på Gotland og kan dateres til 550-600; tidlig merovingertid (Nerman 1969 Taf. 4). Vår spenne er dekormessig en mellomting mellom Nermans figur 34 og 36 (Ibid.). Det ble også funnet et brent beinfragment

(B 15342/2). Fragmentet er artsbestemt til pattedyr. Fragmentet kan være menneske (Hufthammer 1994:1). Det er tvilsomt om beinfragmentet hører til konteksten; spredte beinfragmenter kunne påvises generelt i åkermassen.

Datering

Det var ikke tilstrekkelig med trekull i strukturen for prøveuttak. Gravlegginga dateres på grunnlag av den likearmete spennen til tidlig merovingertid.

STRUKTUR 20 **Mulig stolpehull**

Mål: 0,4 X 0,4 M

Foto: 1994: Dias: 3/25, 8/16

S/hv: 3/28, 6/8

Steinkonsentrasjon, sannsynligvis avkreftet som stolpehull, kunne ikke påvises dybde i snittet.

STRUKTUR 21 **Mulig stolpehull**

Mål: 0,5 x 0,3 m

Foto: 1994: Dias: 4/26, 8/17

S/hv: 3/29, 6/9-10

Som Str. 20, usikkert. Snitting viser at strukturen ikke har fyllskift eller dybde.

STRUKTUR 22 **Mulig stolpehull**

Mål: 0,55 x 0,4

Foto: 1994 Dias: 4/27, 8/20

S/hv: 3/30, 6/13

Som str. 20 og 21, men enda mer usikkert. Under snitting ble det påvist et nyere tids vannrør under den antatte strukturen.

STRUKTUR 23 Mulig stolpehull

Mål: 0,5 x 0,4 m

Foto: 1994 Dias: 4/28, 8/19
S/hv: 3/31, 6/12

Som str. 20-21.

STRUKTUR 24 Mulig stolpehull

Mål: 0,5 x 0,44 m

Foto: 1994 Dias: 4/29, 8/18
S/hv: 3/33, 6/11

Som str. 20 - 23, mulig kantsatte heller. Snitting gav negativt resultat.

STRUKTUR 25 Mulig stolpehull

Mål: 0,5 x 0,3 m

Foto: 1994 Dias: 4/30, 8/15
S/hv: 3/33, 6/7

Som 20 - 24.

STRUKTUR 26 Grøp

Mål: 1,5 x 1,5 m

Foto: 1994 Dias: 4/31, 7/26-27
S/hv: 3/34-35, 5/23-26

Leire-/silt-aktig fyllskift av regelmessig form (Fig. 46, plan i to nivåer samt snitt). Spredte trekullbiter i silten. Nede i strukturen steinkonsentrasjon.

Funn

I steinkonsentrasjonen nede i gropa ble det funnet en flateretusjert pilespiss (B 15337/1) som på grunnlag av kombinasjonen materiale/form dateres til seinneolitikum/ eldre bronsealder (Prescott 1986:). Videre 2 Leirkarskår (B 15337/2-3), porøst gods med grå innside og rødbrunt utside. Det ene skåret har en antydning til "knekk"; sannsynligvis overgang bunn - side. I NØ- del av gropa ble det funnet 14 små sterkt brente beinfragmenter (B15337/5), som ikke kan artsbestemmes med sikkerhet; "ikke usannsynlig at de er av menneske" (Hufthammer 1994: 1). I gropas vestre halvdel: 7 brente beinfragmenter (B 15337/4). Artsbestemt til pattedyr ubestemt (ibid:1).

Trekullprøve

Det ble tatt ut en trekullprøve ; prøve nr. 27/94 (B15337/6) Prøven er ikke datert, men magasinert. Ved en eventuell videre bearbeidelse vil denne trekullprøven bidra med verdifull informasjon (se neste avsnitt).

Datering

Dersom gropa er samtidig med pilespissen er den eldre enn de øvrige strukturene i området, Leirkarskårene, som er uornerte, egner seg relativt dårlig som dateringsgrunnlag. Det grove godset kan indikere seinneolitikum/bronsealder, hvilket kan være i overensstemmelse med pilspissen.

STRUKTUR 27 Steinpakning

Mål: ca. 4,5 x 1,5 m

Foto: 1994 Dias: 5/28-29

S/hv: 4/21

Et-lags steinpakning i grus, mellom steinene rester av det ordinære gråbrune åkerjordslaget som de fleste strukturene synes å ligge i (Fig. 47 og 48). Strukturen er svært lik struktur 5, og ligger rett S for denne.

Det ble gravd en tilnærmet N-S orientert sjakt gjennom strukturens østligste del. Avslutningsvis ble steinpakningen forsiktig fjernet med maskin, uten at det kunne påvises trekullkonsentrasjoner.

Funn

Det ble funnet et svært lite beinfragment under sjaktgravningen; dette kan ikke bestemmes med sikkerhet, men er trolig pattedyr. Sannsynligvis er ikke beinfragmentet knyttet til strukturen spesielt men er tilfeldig i åkerjorda (som struktur 19).

STRUKTUR 28 Trekullfylt grop/ildsted

Mål: 1,6 x 1,5 m

Foto: 1994 Dias: 6/12-13, 9/1-2,5, 9-10
S/hv: 4/33-36, 7/15-17

Svært regelmessig steinpakning, 10 - 15 cm store stein klart markert i den lyse undergrunns-sanda. Langs randen er det markert sjikt med trekull (Fig. 49) Dette trekull-laget kunne følges i underkant av steinene i gropa. Laget var mektigst mot V i strukturen (Fig. 49), hvor det kunne påvises en hel brent grein (Foto Dias: 9/10, S/Hv: 7/17).

Det ble ikke gjort funn i gropa.

Trekullprøver/¹⁴C-datering

Det ble tatt ut 3 trekullprøver fra laget, prøvene 34/94 (B 15338/1), 35/94 (/2) og 37/94 (Beta-78119). Prøve 37/94 ga følgende datering: 1740 +/-60 BP. Kalibrert med to standardavik: **AD 210 - 420**, d.v.s yngre romertid/folkevandringstid. De øvrige prøvene er magasinert.

STRUKTUR 29 Ildsted ?

Mål: 1,4 x 1,1 m

Foto: 1994 Dias: 6/14, 8/12-13
S/hv: 4/37

Uregelmessig steinpakning, spredte trekullbiter mellom steinene, snitting påviste ingen dybde. Strukturen er kun fotodokumentert.
Struktur 29 tolkes som et lite ildsted.

Trekullprøve

Det ble tatt ut en trekullprøve fra strukturen; nr. 23/94 (B 15339/1). Prøven er ikke datert, men magasinert.

STRUKTUR 30 Gravrøys

Mål: ca 4,0 x 3,40

Foto: 1994 Dias: 6/16-18, 7/9-11, 10/10-11, 11/11-12

S/hv: 5/00-2, 8-10, 7/12-13, 33-34, 8/25-26, 32-34

Ei klart markert røys, med gjennomgående store steiner/blokker (Fig. 50). I motsetning til de øvrige strukturene på feltet lå denne nede i sand; d.v.s den lyse undergrunnssanda dekket strukturen. Røysa var gjennomgående bygd av relativt store stein i forhold til den totale størrelsen. Det var ingen tegn til humuslag eller annet fyllskift som skilte området røysa lå i fra det omkringliggende. Røysa ble gravd i kvadranter; de østligste kvadrantene gravd først; N-S profilen ble tegnet før de vestlige kvadranter ble gravd (Fig. 51). Som det framgår av fig. 50 synes området i NV å ha mer enn et steinlag. I dette området ble det påvist en trekullkonsentrasjon (ca. 1.0 m i diam) mellom og under steinene (se profiltegn fig. 51 og foto: Dias: 11/11-12, S/hv: 8/25).

Funn

Det ble funnet et lite stykke ildflint i strukturens SV-kvadrant (B 15340/1), samt en liten flintbit (/2).

Trekullprøve/14C-datering

Det ble tatt ut to trekullprøver, nr. 42/94 (Beta-78121) og 48/94 (B15340/3) hvorav en prøve, nr. 42, er innsendt Beta for 14C-datering og ga følgende resultat: 2120 +/- 80 BP. Kalibrert datering med 2 standardavvik (95 % sannsynlighet) er **BC 375 - AD 65**, førromersk jernalder eller aller eldste del av eldre romertid.

Siden røysa ikke inneholdt daterende funn og heller ikke har strukturmessige daterende trekk vil dateringa av strukturen måtte baseres på 14C-dateringa.

STRUKTUR 31 Stolpehull

Mål: 1,1 x 0,8 m

Foto: 1994: Dias: 8/26-27,
S/hv: 4/29-30, 6/19-20

Strukturen avtegnet seg som en uregelmessig konsentrasjon av stein med fyllskift (fig. 52).
Strukturen ble snittet og innholdet såldet. Det ble ikke gjort funn eller påvist trekull i strukturen
Strukturens funksjon er uviss.

STRUKTUR 32

utgår

STRUKTUR 33 Stolpehull

Mål: diam 0,6 m

Foto: 1994: Dias: 8/24-25
S/hv: 6/17-18

Strukturen var svært lite markert; kun en stein var synlig samt antydning til fyllskift, og er ikke dokumentert i plan. Under snitting framkom da et tydelig fyllskift (Fig. 53 Foto: 8/24-25), samt markert "steinforing". Det ble ikke gjort funn i strukturen. Strukturen tolkes som stolpehull.

4.0 TOLKNING

Undersøkelsen i Husabø har resultert i påvisning og utgravning av ulike typer menneskeskapte konstruksjoner. Det er likevel gravene som er det dominerende trekk og sannsynligvis har de aller fleste andre fornminnetypene som ble påvist hatt tilknytning til disse.

Det er en rekke temaer som kunne belyses når det gjelder funnene i Husabø og kun en liten del av interessante diskusjoner og muligheter vil bli skissert her. Før en videre tolkning og helhetsvurdering av funnene er det på sin plass med en kort redegjørelse av de kulturhistoriske trekk som funnene må forstås på bakgrunn av, samt en kort oversikt over tidligere funn fra området. Til slutt vil gravfeltet ses i forhold til mytene og navnene knyttet til stedet.

4.1 Bakgrunn

Kulturhistorisk bakgrunn

Kildene til forståelse av det eldre jernalders samfunnet er i første rekke basert på arkeologisk materiale. Samtidige skriftlige kilder fins ikke; dersom man ser bort fra sparsomme beskrivelser av europeere (hovedsakelig romere) som har vært i kontakt med germanere. Det gamle lovverket i Norge; som f. eks. Gulatingsloven, bygger sannsynligvis på eldgamle tradisjoner, noen *kan* gå såpass langt tilbake som til eldre jernalder. Innenfor arkeologisk forskning brukes de skriftlige kildene som her er gjort rede for med største forsiktighet. I tolkningen av arkeologisk materiale anvendes ofte naturvitenskaper (pollenanalyser, beinanalyser og radiologisk datering) og språkforskning; spesielt stedsnavn. De vanligste arkeologiske kildekategoriene (som funnene inngår i) fra eldre jernalder er graver, hustuffer (både i lavland og på fjellet), hellere og jernvinneanlegg.

Innenfor eldre jernalder synes det å ha funnet sted en økonomisk ekspansjon i Norge som har resultert i en materiell kultur preget av kontakt med Europa og de øvrige Skandinavia. Samtidig viser enkelte gjenstandstyper en sterk og selvstendig hjemlig formtradisjon; spesielt kommer dette til uttrykk gjennom de spannformete leirkarene (Shetelig 1912, Bøe 1931). Det er i første rekke gravene og deres innhold som danner grunnlaget for vår forståelse av samfunnet i denne perioden; slik at vår oppfatning ofte vil være betinget av den til enhver tid rådende gravskikk. Denne varierer selvsagt noe gjennom de ulike periodene av eldre jernalder. Førromersk jernalder synes å ha en "fattig" gravskikk, med lite gravgods og gravlegging under flat mark eller sekundært i eldre (bronsealders) gravrøyser. Perioden ble tidligere ansett for å være ei tid preget av nød og avfolking (teorier om klimaforverring). Senere års undersøkelser både i lavland og høgfjell viser at denne oppfattelsen ikke er riktig. Tvert om viser både arkeologiske

undersøkelser og pollenundersøkelser i tilknytning til disse at det har funnet sted en intensivering i bruken av høgfjellet i denne perioden (Kvamme, M., Berge, J. og Kaland, P.E 1992:127). I løpet av etterfølgende perioder, romertid (eldre og yngre) og folkevandringstid, endrer gravskikken seg. Det blir mer vanlig å utstyre den døde med smykker, våpen og annet personlig utstyr i tillegg til at gravminnene blir mer forseggjorte. Utnyttelsen av beiteressurser i fjellet fortsetter, sannsynligvis er det snakk om regulær seterdrift (Magnus 1986:46-49). Importen fra romerriket øker; kostbare varer som glass og edle metaller finner veien også til fjordbygdene i Sogn; som oppsummert av Auestad (1990:164):

"Importmaterialet i gravfunnene i Sogn og funnet av en romersk mynt i hustuftene på Modvo, hustuftene som finnes i fjellet fra romertid av, og som viser en intensivering i ressursutnyttelsen, konsentrert til sen romertid/folkevandringstid er alle tegn på at det har vært en øket etterspørsel etter varer fra Sogn i romertid, - i utgangspunktet fra kontinentet."

Varene som har gått andre veien vet vi lite om; sannsynligvis kan det dreie seg om fangst- og jordbruksprodukter (jern, horn, bein, pelsverk, huder, ull etc.).

Ut i fra forskjellene i gravutstyr og størrelsen på gravminnene regnes samfunnet å ha vært klassedelt; med en overklasse ("høvdingsjikt") som sannsynligvis administrerte handelen. Det må antas at gavebytter med kostbare varer (som bl.a avspeiles i funnene av gull og glass) har vært viktige deler i opprettholdelsen av et kontaktnett "høvdinger" i mellom.

Tidligere funn fra Leikanger

Det er gjort forholdsvis mange funn fra eldre jernalder i kommunen, jeg vil konsentrere meg om hovedsoknet; d.v.s Systrond (som omfatter Leikanger og Hermansverk).

Tabellen på side 44 omfatter alle synlige fornminner; d.v.s gravminner og bautasteiner som er synlig på markoverflaten. Det må presiseres at dette sannsynligvis kun er en liten del av den opprinnelige synlige fornminnebestanden i området, mye har trolig forsvunnet under ulike former for jordarbeide. Det framgår også av tabellen hvor mange av de kjente fornminnene som er fjernet og hvor få av disse som har vært gjenstand for faglig undersøkelse. Som en liten kuriositet kan det nevnes at i 1743 svarte Iver Iversøn Leganger på et spørreskjema fra Kallske samling (?):

" Her findes oc her i Siøstrands Skibrede adskillige Høie stene opreiste 3 á 4 al. Kaldet Baute stene, oc af andre Kiempe sværd, men er troligere Kiemperne ligger derunder begravten saasom Deris sverd, spiud, bissel, stigbøyler er funden derved, af dem som har grafvet;...."

(etter avskrift Kjeldeskriftfondets .nr. 183, avskrift i topografisk arkiv Bergen Museum).

Denne teksten bekrefter altså at det sannsynligvis har eksistert mange bautaer, - med tilhørende graver som allerede omkring midten av 1700-tallet var "utgravd". Ved siden av fornminnene som har vært synlig på dagens markoverflate er det påvist flere graver tilfeldig i jorda; foruten de nyoppdagete på Husabø også på Nybø og Njøs (både fra røyser og hellekister). Det er gjort flere fine gjenstandsfunn i de undersøkte gravene (oversikt over funnene i tabell 2 s.45). Et av funnene; fra Hamre, kan nevnes spesielt. "Smiehaugen" ble undersøkt av Haakon Shetelig i 1909; i en hellekiste i røysa ble det funnet en ubrent begravelse fra eldre jernalder. Gravgodset besto av et spannforma leirkar, jernkniv samt ubestemmelige beinfragmenter (B 6333). Under fjerning av restene av haugen i 1938 ble nok en begravelse oppdaget. I et lite kammer ble det funnet en Vestlandskjele som foruten brente og ubrente bein inneholdt et glassbeger, en romersk gullmynt m/hempe (solidus), rester av to beinkammer, 12 bjørneklør, leirkarskår og neverbiter (B 8983, Fett 1938). Dette funnet har fellestrekk med et av funnene på Husabø-feltet; gravgodset i den runde røysa (struktur 1). Dessverre var gravgodset fra "vår" grav brent, dette medfører at en videre sammenligning er vanskelig.

Gard	Kjente fornminner	Status 1994	Faglig undersøkt
Gjerde	2 (1)	0	0
Grinde	8	3 (reduerte)	0 (1-Neumann 1830)
Hamre	6	3 (reduerte)	1 (Shetelig 1909)
Holen (HOLA)	1	0	0
Henjum	7	7	
Huke	1	0	0
Husabø	1	1	v/Baldersteinen unders. av Shetelig 1907
Njøs	4	1	
Nybø	1	1 (ikke på oppr. sted)	
Røysum	4	2	1 (Myhre 1977)
Sum	36	18	3 (4)

Tabell 1 Synlige fornminner i Systromd,

NB Alle fornminnene som ikke er undersøkt, eller som var funntomme, er udaterte (kan skrive seg fra bronsealder, eldre og yngre jernalder). Oversikten er basert på opplysninger i topografisk arkiv, Arkeologisk institutt, Bergen Museum

GARD	FUNNTYPE	DATERING	FUNN etc.
Hamre	gravfunn i røys	FVT; 500-tallet	B 3871. sp.f.leirkar, sverd, skjold- bulse, fragm. jernhadde
Hamre	gravfunn i haug, 2 graver	1) FVT; 400-tall 2) FVT; 430-480 e.kr	1) B 6333 sp.f.leirkar, jernkniv, jernfragm. ubrente menneskebein. 2) B 8983 Vestlandskjele, glass- beger, solidus, 2 bein- kammer, bronsefragm., leirkarskår, bjørneklør, neverbiter, brente bein
Halland	løsfunn	YRT; sent 300-tall	B 8616 spydspiss av jern
Nybø	barnegrav ? u/fl.mark	FVT	B 9196 2 randskår av sp.f. leirkar
Nybø	hellekiste u/flatmark	FVT; 500-tallets	B 9197 spydspiss, øks, pile- spisser, saks + kniv av jern. Jernhadde til trespann, fragm. av skrinhank, jernring, spf. leirkar
Nybø	gravfunn u/flatmark	FVT; ca år 500	B 9198 2 pilespisser, kniv, samt mul. skrinhank av jern jernstang, spf.leirkar
Henjum	grav i haug	FVT; 400-tallet	B 434-438 2 leirkar m/brente bein 4 bronsespenner, 2 små bronsenåler
Henjum	grav i haug	FVT; 500-tallet	C 1309 1 sp.f.leirkar
Røysum	grav i haug	FVT	B 6202 Ildsl.stein av kv.sitt f. s. m leirkar og sverd, begge tapt.
Røysum	gravfunn u/flatmark	FVT; tidl. 500-tall	B 12545 sp.f.leirkar, hankekar, fuglenål av jern, 2 j.nagler diskosf. gj.stand av leire
Røysum	grav i røys	FVT; tidl.500-tall	B12867 Skår av mul. 4 spf. leirkar, beltespenne av bronse, tetningskitt til trekar, div. jern
Røysum	løsfunn ?	FVT; 500-tall	NM 17731 e.ja. øks
Njøs	mul. grav i røys	FVT	B 4443, beltestein m/fure
Njøs	4 (?) graver i røys	EJA; YRT-FVT(?)	B 10090 I brente bein II bronsenål, jernkniv III 3 korsf. spenner, knivfragm., jernkrok, spinne-hjul, sp.f.leirk. IV brente bein

Tabell 2 Eldre jernalders funn fra Systrend (basert på Auestad 1990).

Undersøkelsene i Friksdalen

Som det framgår av tabell 2 s. 45. er det gjort flere funn fra eldre jernalder i Systrond, de aller fleste gravfunn. Fra bygda er det ikke funn av boplasskarakter fra perioden, men et grunnlag for å trekke slutninger om økonomi og levevis er resultatene av de arkeologiske undersøkelsene i Friksdalen. Tuftene ble oppdaget av folk fra bygda, mens førstekonservator Bente Magnus fra Historisk Museum, Bergen, ledet utgravningsarbeidet. I to av hustuftene ble det funnet skår av leirkar fra folkevandringstid, og en av tuftene ble 14C datert til 550 +/- 90 e. kr. (Magnus 1986:47). En rekke groper, fylt med trekull og skjørbrønt stein, ble undersøkt. 14 C-dateringer fra noen av disse viser en brukstid fra sen yngre bronsealder til yngre romertid. Magnus tolker funnene som rester etter seterdrift og setter dette i sammenheng med økningen i gravfunn i bygda. Hun konkluderer med å fremsette hypotesen om at de gode fjellbeitene var økonomisk viktige for gårdene ved fjorden.

(Ibid:49).

Tidligere studier på gravmaterialet i Systrond

Både de kjente gravminnene og funn fra "flatmarksgraver" har inngått i flere større arbeider omkring perioden; blant annet hos Jan G. Auestad (1990) og Bjørn Ringstad (1987).

I avhandlingen "Vestlandets største gravminner" (Ringstad 1987) danner størrelsen på gravminner (beregning av voluminnhold, arbeidsinnsats o.s.v) grunnlag for utpeking av "områder som i særlig grad vitner om maktutfoldelse og maktkonsentrasjon" (Ibid: 231). De nevnte områder er rangert i 3 kategorier etter størrelsen på det totale antall storhauger. Leikanger rangeres her som et av 10 storhaugsentra av nest høyeste kategori (øvrige av 2. rang fra Sogn er Aurland og Luster, mens Vik er senter av 1. rang). "Smiehaugen" på Hamre og "Ingridsurdi" på Grinde; er med på danne grunnlag for denne rangeringen. Han sammenligner videre denne rangeringen med funn av importgjenstander (gull, glass og bronsegjenstander) og finner et stort sammenfall; 74, 2 % av importfunnene kommer fra områder i tilknytning til storhaugsentra (ibid:287). Han konkluderer med:

"Dette støtter opp om teorien om at storhaugene og særlig storhaugsentraene/konsentrasjonene viser til økonomisk og politisk makt".

(Ibid:288)

Også Auestad anvender i hovedsak gravmaterialet i sin avhandling "Sogn i Romertid og Folkevandringstid". Hans målsetting var å påvise endringer i samfunnsstrukturen gjennom eldre jernalder. Mens Ringstad anvendte kubikkinnholdet i gravhaugene for inndeling i grupper, er det i Auestads arbeide brukt tverrmål. Han vurderer så ulike gravgodstyper mot denne

inndelingen og påviser en korrelasjon mellom store hauger (over 15 m i diam.) og importmateriale, edelmetall og stildekorerte spenner (Auestad 1990:133 og 141). Auestad påpeker også at det er tegn på spesialisering (keramikk, jernutvinning, smedarbeider). Dette sett i forhold til indikasjoner på sosial stratifikasjon (gravmaterialet), utstrakt vareutveksling (importvarer) samt "senterdannelse" (i tilknytning til jordbruksområder og kommunikasjonsmessig beliggenhet) danner grunnlag for teorier om høvdingdømmesamfunn i Sogn i romertid og folkevandringstid (ibid: 154 f). Forløpig forlater vi Auestads avhandling; enkelte resultater herfra vil bli nærmere belyst i forbindelse med tolkningen av "vårt" gravfelt.. En av Auestads konklusjoner er imidlertid:

"Gjennomgangen av gravmaterialet tyder på at det i Sogn i romertid/folkevandringstid har utviklet seg et stratifisert samfunn. Forekomsten av såvel manns-, kvinne og barnegraver tyder på at denne stratifikasjonen var basert på bl. a tilskrevne rettigheter, sannsynligvis nært knyttet til økonomiske/ressursmessige rettigheter. Samfunnsstrukturen synes imidlertid ikke å ha vært statisk, men i stadig utvikling".

(ibid:171 f)

4.2 Husabø-gravfeltet som helhet

Grupering av strukturene.

Som det framgår av gjennomgangen i kap. 3 ble det påvist 30 strukturer i området. Strukturene er gruppert etter antatt funksjon; på grunnlag av kombinasjonen form og innhold. Andre som er uten funn er gruppert etter likhet i form.

Graver

I alt 6 graver er påvist. Gravene varierer svært i størrelse fra unnselige groper, som struktur 10, til store spektakulære gravminner, som struktur 1 og 6. En av røysene: struktur 6, inneholdt minst 2 begravelser. Gravrøysa lengst N i undersøkelsesområdet; struktur 2, har ingen direkte spor etter begravelse men er tolket som gravminne på grunnlag av størrelse og form. Det samme gjelder forøvrig røysa lengst V; struktur 30, den er riktignok mer regelmessig og "sikker" enn struktur 2. Også hellekista, struktur 19, manglet direkte "bevis" (i form av menneskebein) på gravfunksjon. Imidlertid er formen sikker (kisteformet) og den inneholdt en bronsespenne som er tolket som gravgods. Den minste grava, struktur 10, var tolket som ildsted/kokegrop til analysereultatene av beinmaterialet forelå. Restene av det som syntes å ha vært en hel sau eller geit hadde passet bra med tolkninga av strukturen som ei kokegrop. Tilstedeværelsen av menneskebein kompliserte imidlertid denne tolkninga og gropa er definert som ei grav.

Tidsmessig fordeler gravene seg fra førromersk jernalder, struktur 30, til tidlig merovingertid, hellekista (struktur 19) med den likearmete spennen. Struktur nr. 2 er ikke direkte datert. Dersom tolkningen av at ildstedet (struktur 8) tilhører struktur 2 opprettholdes vil denne være den eldste; fra yngre bronsealder. De øvrige gravene dateres til romertid og folkevandringstid.

Trekullfylte groper/ildsteder

De trekullfylte gropene (5 + 2 stk; de to er strukturene 14 og 15) varierer endel i størrelse (både utseende og dybde), men er likevel en mer homogen fornminnetype enn gravene. De aller fleste gropene i Baldershagen markerte seg som ansamlinger med stein, med trekullblandet masse mellom og under steinene. Størrelsen var relativt ensartet; de fleste med et tverrsnitt på omkring 1 m. Unntaket er struktur 28 som målte omkring 1,5 m. To av de trekullfylte gropene skilte seg ut; struktruene 14 og 15 var mye mindre enn de øvrige, dessuten ikke steinfylte. Struktur 14 inneholdt 7 skår fra et asbestblandet leirkar (sannsynligvis spannformet).

Siltfylte groper

Tre groper skiller seg fra de øvrige ved å ikke inneholde særlige mengder trekull; strukturene 12, 16 og 26. I stedet var disse gropene fylt med et svært finkornet materiale. 2 inneholdt også stein (strukturene 12 og 26), mens struktur 16 hadde en trekullplett i ene siden (i N). Felles for disse gropene er størrelsen og fyllmassene. Kun en av gropene er datert; til førromersk jernalder (struktur 16 s.33). Med forsiktighet foreslås samme datering for de andre to.

Steinpakninger

To steinpakninger; strukturene 5 og 27, inneholdt hverken funn eller annet daterbart materiale. Steinpakningene lar seg derfor vanskelig tolke. Det skal ikke utelukkes at det dreier seg om en enkel form for begravelse.

Halvsirkelformet hellelegging

Selv om heller ikke denne strukturen (struktur 7) inneholdt daterbart materiale eller andre funn for funksjonsbestemmelse. Steinlegginger av denne type er ikke ukjent i forbindelse med gravfelt.

Stolpehull

10 strukturer er tolket som stolpehull; hvorav 6 er svært usikre. Det kan ikke påvises noe mønster i plasseringen av disse som kunne antydnet hus i området. Det kan tenkes at stolper kan ha hatt praktisk funksjon i forbindelse med byggingen av gravminnene eller kanskje kun vært dekorative elementer på gravfeltet.

Vurdering

En helhetlig vurdering av data fra undersøkelsen danner grunnlag for å fastslå at det aktuelle området har vært benyttet som gravplass over en periode på minst 7 - 800 år, fra førromersk jernalder til tidlig merovingertid (kanskje kan brukstiden utvides med noen hundre år bakover i tid til siste deler av yngre bronsealder, kfr. struktur 8). Den etterfølgende perioden, vikingtid, er ikke representert på feltet men er representert i tilgrensende områder (fig. 54).

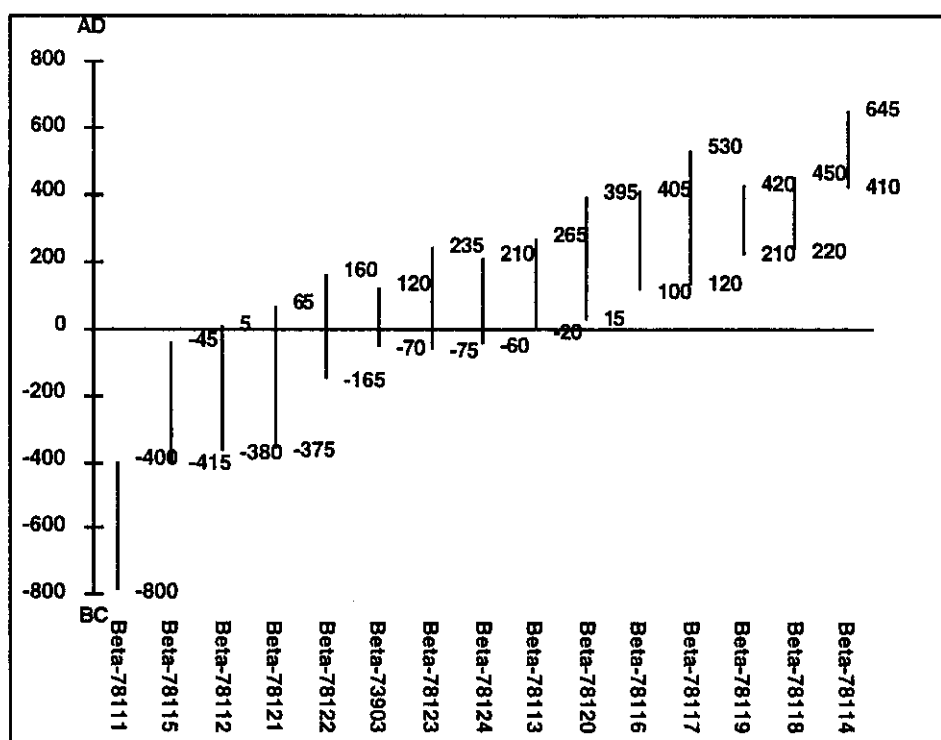

Fig. 58, 14C-dateringer fra undersøkelsen; dateringenes kontekst-tilhørighet framgår av tabell neste side (s. 50)

Beta nr.	Felt nr.	Struktur	Datering (kal.)
Beta-73903	Leik.6/94	1/D	BC 70 - AD 120
Beta-78111	Leik.1/94	8	BC 800 - 400
Beta-78112	Leik.2-3/94	9	BC 380 - AD 5
Beta-78113	Leik.9/94	14	BC 20 - AD 265
Beta-78114	Leik.11/94	6/A	AD 410 - 645
Beta-78115	Leik.13/94	16	BC 415 - 45
Beta-78116	Leik.14/94	6/V	AD 100 - 405
Beta-78117	Leik.20/94	1/B	AD 120 - 530
Beta-78118	Leik.22/94	10	AD 220 - 450
Beta-78119	Leik.37/94	28	AD 210 - 420
Beta-78120	Leik.38/94	1/BB	AD 15 - 395
Beta-78121	Leik.42/94	30	BC 375 - AD 65
Beta-78122	Leik.49/94	1/D	BC 165 - AD 160
Beta-78123	Leik.52/94	6/VIII	BC 75 - AD 235
Beta-78124	Leik.55/94	1/E	BC 60 - AD 210

Tabell 3 14C-dateringer. Dateringen er angitt med to standardavvik.

Samhørighet mellom graver og ildsteder

3 av de trekullfylte gropene kan knyttes til gravminnene; dette gjelder strukturene 8 (struktur 2), 9 (struktur 1) og 11 (struktur 6). Videre er det trekullfylte groper innenfor de to største røysene, som kan knyttes til påvist begravelse. For den rektangulære gravrøysa (struktur 6) gjelder dette ildstedet 6/VIII som ligger i samme nivå og umiddelbar nærhet av grava under røysa; struktur 6/VII. I den runde gravrøysa, struktur 1; kan to trekullfylte groper; 1/BB og 1/BC på grunnlag av nærhet til "sentralbegravelsen" og sammenfallende datering med denne (struktur 1/B) tolkes som tilhørende.

Argumentet for å knytte gropene/ildstedene til gravminnene er først og fremst plasseringen i nær tilknytning til disse. Ildstedene kan ha blitt benyttet til matlaging i forbindelse med selve begravelsen eller byggingen av gravminnet, som kan ha foregått senere enn selve gravlegginga. Ildstedene kan også ha inngått i ritualer som ikke direkte har forbindelse med begravelser eller bygging av gravminner. Forfedrene kan ha vært sentrale i ritualer som har hatt betydning for andre deler av samfunnsorganisasjonen. Det er kjent tradisjoner med ofringer på gravhauger; som utsetting av øl ved spesielle anledninger. Også Gulatingsloven avspeiler slike skikker: "Det er oss befalet ikke å ofre til hedensk gud eller på haug og horg" (Ringstad 1987:36 med henvisning til Gulatingsloven, kap. 29) At slike ritualer i samtiden foregikk ved tilberedning av måltid i gravminnets nærhet er derfor ikke usannsynlig.

Ildsteder/kokegroper i tilknytning til graver er ikke et ukjent fenomen sjøl om det finnes relativt få eksempler; et av eksemplene, fra Fløan i Nordtrøndelag er gjort rede for på s.28 .

Under ei gravrøys på gården Stokkset, Sande k Sunnmøre ble det påvist tre kokegroper under røysa. Disse ble tolket av utgravningsleder Egil Bakka å tilhøre primærbegravelsen i røysa; fra romertid (gravrøysa inneholdt i tillegg en vikingtidsbegravelse) (Johnson & Prescott 1993:75 og Bakka 1955 a,b). I "Vestlandske graver fra jernalderen" viser Shetelig til flere yngre romertids graver med spor etter ildsteder av omtrent samme type; fra Sande i Gloppen og Norheim i Etne (Shetelig 1912:48f)

Mye av årsaken til det lave antallet påviste spor etter ildsteder i forbindelse med graver skyldes sannsynligvis skyldes utgravningsmetodene som har blitt anvendt. Før gravemaskinen ble tatt i bruk innenfor arkeologien ble områdene omkring gravene sjelden undersøkt. Gjennom vår bruk av gravemaskin; med forsiktig avskrelling av dyrkningslag ned på steril undergrunn, antas det at de aller fleste spor etter trekullkonsentrasjoner (og dermed ildsteder/kokegroper) er påvist. Bortsett fra to groper/ildsteder (struktur 28 og 29) kan alle knyttes til graver. Det som i første rekke støtter en slik tolkning er den fysiske nærhet mellom graver og ildsteder/kokegroper samt dateringsmessig overensstemmelse.

Dersom struktur 10 (her klassifisert som grav) tolkes som kokegrop, åpner det for spennende (og for oss kanskje noe uhyggelige) perspektiver. Foregikk det menneskeofringer i Systrand en gang for ca. 1500 år siden ?

Baldersteinen og vikingtidsgravene på Husabø

I redegjørelsen over funn fra Systrond (tabell 2 s 47) er det kun tatt med funn fra eldre jernalder. Når det gjelder funn fra yngre jernalder begrenses redegjørelsen til funn gjort på Husabø. På bnr. 42, utenfor utgravningsfeltets nordlige kant, står **Baldersteinen** (fig.54); som med sine 8 meter er Sogns største bautastein (datasøk i Fetts "Førhistoriske minne i Sogn). Sannsynligvis står bautaen på en gravhaug som delvis er ødelagt av dyrkning og husbygging. Under gravning av hustomt ble det funnet en yngre jernalders grav i kanten på den antatte haugen (ettergravd av Shetelig 1907). Funnet bestod bl.a av sverd, øks, skjoldbulefragmenter, fragmenter av jernbeslag og klinknagler. (B 6085)

Vest for utgravningsfeltet, på bnr. 70, ble det avdekket en antatt flatmarksgrav fra vikingtid, også denne under tomtegravning (fig. 54). Funnet, som kom inn til Historisk Museum i 1932, besto av sverd, spydspiss og nagler av jern (B 8361).

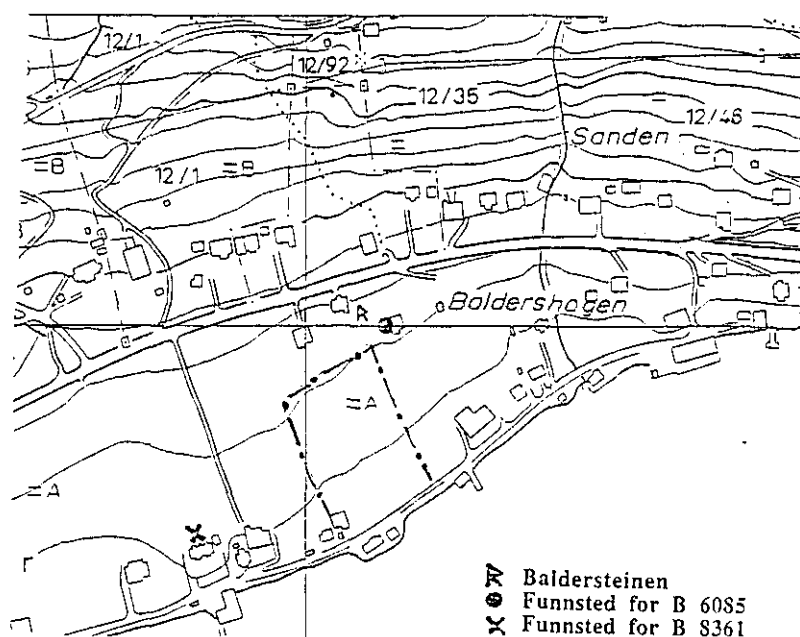

Fig. 54 Kart over Baldershagen hvor yngre jernalders gravfunn samt Baldersteinen er avmerket.

De yngre jernalders funnene som er gjort rede for her danner grunnlag for å hevde at bruken av feltet fortsatte inn i vikingtid. Den tidligste delen av yngre jernalder, merovingertid, kan dessverre kun anes gjennom funnet av den likearmete spennen i hellekista, struktur 19. Det er rimelig å anta at graver fra denne perioden fins i de tilgrensende ikke-undersøkte områder.

Husabø-gravene i forhold til de øvrige funnene fra bygda

I Leikanger bygdebok, gardssoga (Bøthun 1965) sannsynliggjør forfatteren for at de fire "grendene" i Systrond opprinnelig var de fire "urgårdene". Fra V mot Ø; Hamre, Husabø, Henjum og Njøs. Som det framgår av tabell 2 hadde tre av disse gårdene gravfunn fra eldre jernalder; Husabø hadde inntil vår undersøkelse kun funn fra yngre jernalder. I forhold til tidligere kjente funn representerer de ny-oppdagete funnene nesten en fordobling av kjente funn fra Systrond. Det må imidlertid gjøres oppmerksom på at mange av fornminnetypene fra Husabø er vanskelig å erkjenne for "lek-folk", disse typene vil være underrepresentert i den utarbeidete oversikten. Sannsynligvis har noen av de andre fornminnene vært deler av gravfelt, som f.eks. flatmarksgravene fra Nybø. Noen av gravene fra Husabø-feltet er eldre enn tidligere kjente funn fra Systrond; graver fra før-romersk jernalder (struktur 30) og eldre romertid (Struktur 6/VII) er ikke tidligere påvist i Leikanger kommune, og især graver fra førromersk jernalder er sjeldne også på regionalt nivå. Når det gjelder innholdet i gravene føyer disse seg

inn i det øvrige funnbildet; gull og glass (fra vår struktur 1/D) er funnet i en av gravene på Hamre (Fetts fk. nr. I/I grav 2); disse to gravene utgjør de "rikeste" gravene i bygda.

Vurdering på bakgrunn av Ringstads og Auestads arbeider

Ingen av de nyoppdagete gravrøysene er store nok til å få konsekvenser for Ringstads inndeling i sentra på grunnlag av røysstørrelse (han anvender 400 m³ som nedre grense for "storhauger").

Auestad undersøkte om det var korrelasjon mellom "rikdomskriterier" og gravminnenes tverrmål og kom fram til at gravgods i denne kategorien bare var funnet i hauger/røyser større enn 15 m i tverrmål (Auestad 1990:133). Dette er i overensstemmelse med våre funn; den store runde røysa (struktur 1) må opprinnelig ha hatt et tverrmål på over 15 m (inkludert den ytre kantkjeda). I hovedsak "bekrefter" funnene fra Husabø resultatene av de foreliggende studier.

4.3 Navn og myter

Gardsnavnet; **Husabø** indikerer at garden sannsynligvis var en del av et større organisatorisk system i yngre jernalder/tidlig middelalder (se neste avsnitt). Andre navn har mer mytisk karakter; **Baldershagen og Baldersgrovi**, jeg velger likevel å ta dem med her, samt redegjøre litt for diskusjonen omkring deres autensitet og alder.

HUSABØ. - en kongsgård i Sogn ?

I middelalderen hadde gårdene Hamre, HUsabø, Henjum og Njøs hver sin kirke. Gårdene Leikanger prestegård, Halland og Frekaland er sannsynligvis skilt ut fra Husabø. I følge teorier om gårdsnavnenes alder er **-land**-gårder yngre enn **Bø** (i dette tilfelle **-bø**). I "Husebyar" redegjør Asgaut Steinnes for at gårder med navnet Huseby/Husabø sannsynligvis har hatt en funksjon innenfor administrative system/veitslesystem i slutten av førhistorisk tid og tidlig middelalder (1955:1).

En gjennomgang viser at det sannsynligvis er 47 Huseby-gårder i Norge som har vært deler av et slikt administrasjonssystem. Et fellestrekk for disse gårdene er at de er sentralt plassert i bygda, 10 av 47 er gamle kirkesteder, mens 12 er nabogårder til gamle kirkesteder (Ibid:32). 57,5 % av Husebygårdene er nevnt i middel-alderkilder. Foruten å knytte disse gårdene til kirkesteder kan noen av Huseby-gårdene knyttes til navn som indikerer hedensk aktivitet. Også denne tilknytningen har "vår" Husabø gjennom navnet **Leikanger**; gmln.Leikvangar, -"leikvollen".

"Om dei aller fleste av desse Huseby-gardane torer vi tru at dei i gamal tid har vori større enn no, med di kyrkjestaden, kultstaden, skeidvollen eller leikvollen i kvart einskilt høve opphavelig har høyrte med til Huseby-garden"
(Steinnes 1955:42).

Det må presiseres at teorien om Huasby-navnene i første rekke er knyttet til vikingtid.

Det føles likevel relevant å se dette i forhold til gravfeltet fra periodene før. *Bakgrunnen* for at "vår" Husabø ble en Huseby-gård kan være den samme som for at et "rikt" gravfelt lå på den samme gården; en stor, rik gård sentralt plassert i et fjordsystem.

Baldersnavna; anakronisme eller "realitet" ?

Til stedet hvor våre undersøkelser har funnet sted er det stedsnavn som kan knyttes til den Norrøne religionen; Baldershagen og Baldersgrovi. Navnenes alder har vært omdiskutert, med bakgrunn i at de kan knyttes til sagaen om Fridtjov den Frøkne. I sagaen er Baldershagen en hellig plass med "tempelfunksjoner":

"Det var ei strand vestafor fjorden, og der låg ein stor gard som vart kalla Baldershagen; der var fredstad og eit stort hov med ein stor skigard ikring. Der var mange gudar, men Balder var den som vart dyrka mest."
(Soga om Fridtjov den frøkne)

Sagaene er nedskrevet på 1300-tallet på Island, mens handlingen i Sogn er lagt til området Leikanger, Vangsnes og Balestrand. En romantisert utgave av Esaias Tegnér i 1825 ble svært populær; det har i ettertid vært ment av navnene (Baldershagen og Baldersgrovi) først på dette tidspunkt ble tatt i bruk i Systrond. Dette har vært den "alvorligste" innvendingen mot navnenes autensitet. Imidlertid er begge navnene brukt i et brev fra Ivar Ivarsøn Leganger (født og oppvokst på prestegarden) så tidlig som omkring 1690, altså vel 100 år før Tegnér's "ridderroman". Det er vel tvilsomt om de islandske sagaer var folkelesning i Systrond på den tid... Slik virker argumentasjonen for navnenes autensitet tilforlatelig (redegjørelsen over er i hovedsak bygget på Bøthun 1965:346 ff).

Forholdet mellom gravfelt og myter

Det fins ikke grunnlag i våre funn fra Baldershagen som på noen som helst måte kan verifisere eller i det hele tatt støtte at det har vært noe form for hov eller tempel i det undersøkte området (det er forøvrig ikke undersøkt eller kjent sikre slike anlegg i Norge fra førkristen tid). I følge sagaen ble hovet satt i brann, det kan med sikkerhet slås fast at det ikke er spor etter en slik brann innenfor det undersøkte området (Soga om Fridtjov den frøkne). Som det tidligere har vært pekt på har vi likevel indikasjoner på ritualer knyttet til gravleggingene på stedet, og videre; gravfeltet kan innenfor en forfedrekultus kan ha vært i aktiv bruk til andre religiøse markeringer enn selve gravleggingen. Det synes ikke være helt urimelig at dette kan ha dannet myter om stedet; selv om innholdet i mytene har gjennomgått forandringer i århundrenes løp.

Tildekkingen av feltet

I løpet av arbeidet med gravfeltet har vi ofte undret oss over hvilke prosesser som hadde ført til de store mengdene med åkerjord som dekket gravminnene. En av teoriene var at det engang hadde gått et jordras i området. En sannsynliggjøring av denne teorien hadde imidlertid krevd relativt store geologiske undersøkelser også utenfor planområdet. Vi var også inne på tanken om at feltet kanskje var intensjonelt tildekket. Det må understrekes at hypotesen som følger er dårlig underbygd og best kan karakteriseres som "tankespinn". Ved innføringen av ei ny tro i tidlig middelalder (kristendommen) var det ikke uvanlig at kirkene ble lagt til steder hvor det tidligere hadde vært "hedenske" hov. Dette for å "lette" kristninga. I Systrond ble kirka bygget på "Leikvollen" (se s.53) et av kultstedene i bygda. Imidlertid var det i bygda nok et kultsted, Baldershagen, som måtte "usynliggjøres" slik at menneskene ikke ble fristet til å opprettholde gamle skikker, dette stedet ble tildekket med jord....

Noen tanker til slutt....

Riktignok ble det ikke, som noen av bygdas folk håpet, påvist noe tempel eller hov som det i følge Fridtjovs-sagaen skulle være på stedet. Derimot ble det påvist et eldre jernalders gravfelt; med tildels store gravminner som ingen visste var skjult under tykke lag med dyrkningsjord.

Husabøgarden har fått påvist sine eldre jernalders graver; og gjennom datering av disse har vi også påvist de hittil eldste gravene i Systrond. De øvrige sporene etter aktivitet på stedet, i første rekke ildstedene i tilknytning til gravene, kan danne grunnlag for videre forskning på rituelle aktiviteter i tilknytning til gravanlegg. Arkiver og litteratur som omfatter tidligere gravfeltsundersøkelser, samt funnene fra disse kan i en vurdering i forhold til de nye resultatene gi oss nye teorier om jernaldermenneskets forhold til sine døde.

Litteratur

- Auestad, J.G. 1990: Sogn i Romertid og Follkevandringstid, -et samfunn i endring. Upublisert hovedfagsavhandling, Universitetet i Bergen.
- 1993: Registreringsrapport i samband med planane om gravplass på Husabø Gnr. 12, i Leikanger kommune.
- Bakka, E. 1955: Holerøysa, upubl. manuskript til foredrag på Det Norske Arkeologmøtet i Oslo 1955. Topografisk arkiv, Arkeologisk institutt, Bergen Museum.
- Bakka, E. 1955: Nye funn på gamle tomter, upubl. manuskript til kåseri NRK Bergen lokal 1955. Topografisk arkiv, Arkeologisk institutt, Bergen Museum.
- Bøthun, P.H 1965: Leikanger Bygdebok, Gardssoga
- Brøndsted, J. 1979 : De ældste tider. Danmark indtil år 600. København
- Bøe, J. 1931: Jernalderens keramikk i Norge. I: Bergen Museums Skrifter. Nr. 14, Bergen.
- Fett, P. 1938: Innberetning om gravning på Hamre, Leikanger s. og p. Topografisk arkiv, Arkeologisk Institutt, Bergen Museum Universitetet i Bergen.
- Fett, P., 1954: Førhistoriske minne i Sogn. Leikanger Prestegjeld
- Indreliid, S. 1991: Fornminne og fornminnevern i Ølen kommune, Historisk Museum, UiB, Bergen.
- Johnson, T. & Prescott, C 1993: Late Neolithic houses at Stokkset, Sande in Sunnmøre i: Arkeologiske Skrifter, Historisk mMuseum, 1993
- Johnson, T. 1993: Innberetning forundersøkelse i samband med reguleringsplan for gravplass i Husabø. Toopografisk arkiv, Arkeologisk institutt, Bergen Museum, Universitetet i Bergen.
- Kristoffersen, K. 1991: Transition rites in Western Norway during the Early iron age - a study of mortuary treatment and behaviour. Upublisert hovedfagsavhandling, Universitetet i Bergen.
- Magnus, B. 1986: Iron Age exploitation of high mountain resources in Sogn. I Norwegian Archaeological rewiev vol 19 no I
- Nerman, B. 1969: Die Vendelzeit Gotlands. Stockholm 1969 II. TAFELN
- Prescott, C. 1991: Kulturhistoriske undersøkelser i Skrivarhelleren. Arkeologiske rapporter 14. Historisk Museum ,

Universitetet i Bergen, Bergen 1991

Ringstad, B. 1987: Vestlandets største gravminner, et forsøk på lokalisering av forhistoriske maktsentra. Upublisert magistergradsavhandl. Universitetet i Bergen.

Shetelig, H. 1912: Vestlandske graver fra jernalderen, Bergen

Steinnes, A. 1955: Husebyar , Oslo

Vibe-Müller, K. 1987: Gravfeltene på Ula, Glemmen, Østfold.
Keltisk Jernalder, romertid og folkevandringstid.
I. Varia, 13, Universitetet i Oslo .

Soga om Fridtjof den Frøkne, Det Norske Samlaget, oversatt av Ivar Aasen.

Fotoliste dias

FILM NR. 1

Foto nr.	Motiv	retning
1	Kosting av str. 1's NV kvadr	Ø
2	Str. 1's Nv kvadr. Fotkjede blottlagt	Ø
3	Samme	Ø
4	Fotkjede i S 1, NV-kvadr	ØSØ
5	Struktur 8, overflate	S
6,7	Samme	Ø
8	Feltpersonale, Str. 1	NØ
9	Struktur 2, østligste del	S
10	Struktur 2, "midt-del"	S
11	Struktur 2, vestligste del	S
12,13	Struktur 2	Ø
14	Struktur 1, profil 52x 51-52y	S
15,16	Struktur 1, profil 52-53x, 51y	V
17	Struktur 9, overflate	S
18	Struktur 9, overflate	Ø

FILM NR. 2

Foto nr.	Motiv	retning
1	Struktur 1 fra jordhaug	NØ
2	Struktur 6 under framrensning	NNV
3	Struktur 6, østligste del	N
4	Struktur 1	NØ
5	Struktur 1, SV-felt	NV
6	Struktur 1, SØ-felt	NV
7	Struktur 1, trekull-lag NØ-felt	
	spikre markerer brent leire	N
8	Struktur 1, NØ-felt	Ø
9	Struktur 1, NØ-felt	S
10	Struktur 3, overflate	N
11	Struktur 3 i fugleperspektiv	
12	Struktur 3	Ø
13	Struktur 3	Ø
14	Struktur 1, NØ-felt; 2 trekullkonsentrasjoner med spikermarkeringer (brent leire).	NØ
15	Samme	SV
16	Struktur 1, oversikt NØ-felt	SSV
17	Struktur 1, NØ-felt, tekullkonsentrasjoner og stor stein over nedgravning	Ø
18	Struktur 1, NØ-felt, potteskår in situ	Ø
19	Struktur 1; "close-up" av samme	N
20	Struktur 6, mulig bautastein (veltet)	S
21	Struktur 6, NV-hjørne	ØSØ
22	Struktur 6, NV-hjørne	NØ
23	Samme, "close-up"	NØ
24	Struktur 1, uttakssted 14 C 5-6/94	NØ

Forts. film nr. 2

Foto nr.	Motiv	retning
25	Struktur 11, overflate	NØ
26	Struktur 11, overflate	SV
27,28	Struktur 7, avdekket	SV
29	Struktur 6, i bak grunnen struktur 1	Ø
30	Kaffepause, personfoto	
31	Struktur 5 avdekket	S
32	Samme	S
33-35	Struktur 6/I, steinkonsentrasjon utenfor fotkjeda Struktur 6's sydlige side	NNV

FILM NR. 3

Foto nr.	Motiv	retning
1,2	Struktur 3, snitt	NV
3,4	Struktur 6/III "Døra"; "brudd" i fotkjeda i S-kant.	N
5,6	Struktur 6/II, vestligste steinkonsentrasjon utenfor fotkjeda i Struktur 6's S-side.	N
7	Struktur 6/IV, steinkonsentrasjon i Str.6's NV-hjørne	Ø
8	Struktur 6/IV	S
9,10	Struktur 6, framrenset	Ø
11	Struktur 6, vestre del	NNV
12	Struktur 6, østre del	ØSØ
14,15	Strukturene 1, 6 og 11	ØSØ
16	Struktur 3 rett ovenfra etter fjerning av fyllmasse.	

FILM NR. 4

Foto nr.	Motiv	retning
1	Str. 6 med politi-sperrebånd	VSV
2	Gravemaskin på jordhaug, str. 6 i forgr.	V
3	Str. 1 NØ-del, V for kloakk	N
4	Str.1 NV-del, str. 6 i bakgr.	V
5	Str. 1/ , steinpakning under fotkjede	N
6	Samme, samt profil	V
7	Struktur 12, overflate	N
8	Samme	V
9	Struktur 13, overflate	N
10	Samme	V
11	Struktur 14, overflate	N
12	Struktur 15	NV
13	Struktur 16	N
14	Samme	V
15	Struktur 17, overflate	V
16	Samme	Ø
17	Struktur 18, overflate	SV
18	Samme	NØ

Forts. Film nr. 4

Foto nr.	Motiv	retning
19	Struktur 19, framrenset	NNØ
22,23	Samme	SØ
24	Samme	SV
25	Struktur 20	V
26	Struktur 21, ovenfra	
27	Struktur 22	
28	Struktur 23	
29	Struktur 24	
30	Struktur 25	
31	Struktur 26	N

FILM NR. 5

Foto nr.	Motiv	retning
1	Str. 14, påbegynt snitt, markert tre-kull-lag avdekket.	ovenfra
2	Str. 14, snitt (SV-NØ)	NNV
3	Str. 14, etter snitting	ovenfra
4	Str. 1, keramikk i NØ-del	ovenfra
5	Str. 14, trekull-lag avdekket i andre del (etter snitt)	ovenfra
6	Str. 6, funnområde (ref. plan 6/2)	Ø
7-10	Str. 19, framgravn. og fotodok. av fibel	
11-12	Str. 19, Fibel in situ	S
13	Str. 19, etter utgravning	S
14	Lunch	
15	Str. 6, trekullfylt grop i Ø-del	ovenfra
16-17	Str. 6 /VI, (SØ-hjørne)	V
18	Str. 6/VI, steinpakning nedi hjørnet	N
19	Samme	V
20	Str. 6/I	NV
21	Str. 6/I, etter snitting	N
22	Str. 6/II	N
23	Str. 6/II, etter snitting	N
24	Str. 1, oversikt "sentralbegravelse"	Ø
25	Samme	V
26	Samme	S
27	Str. 1 A, oversikt	N
28-29	Struktur 27	NNV
30-31	Str.2, profil N-S, fra S mot N	V
32-33	Str. 2, profil N-S B	V
34	Kommuneansatt ungdom , steinbæring	
35	Morvik og Trones i Str.1's sentralgrav	

FILM NR. 6

Foto nr.	Motiv	retning
1	Str. 2, maskingravning	N
2	Str. 6/V (NØ-hjørne)	V

Forts. film nr. 6

Foto nr.	Motiv	retning
3	Samme	S
4	Samme	N
5-7	Struktur 5, framrenset	N
8-9	Str. 6/V (NØ-hjørne) ned på kull-lag	V
10	Samme som nr. 11	S
11	Str. 6/V, "close-up" brent tre i bunnen	
12-13	Struktur 28, framrenset	N
14	Struktur 29, framrenset	S
15	Samme	V
16-18	Struktur 30, framrenset	SSV

FILM NR. 7

Foto nr.	Motiv	retning
1-2	Str. 6/IV (NV-hjørne), snitt	S
3-4	Str.6, NV-felt, NV-hellekonsentrasjon	S
5	Samme	SØ
6	Samme	NV
7	Str. 6, NV-felt	SØ
8	Str. 6/VI, snitt	N
9-10	Struktur 30	
11	Strukturene 30, 6 og 1	Ø
12	Struktur 7	ØSØ
13	Struktur 11, snitt	N
14-15	Struktur 5, snitt gjennom midten	V
16	Str. 1 50x49y SØ close-up potteskår	
17	Str. 6/V, terkull-lag	SSØ
18	Bergseth	
19	Str. 6/V, nedgravd	SSV
20	Samme	S
21	Samme	SØ
22	Str. 6/VI (SØ-hjørne), steinlag avdekket	V
23	Samme	N
24	Str.1 B 49x 50y SØ-kv. kull-flekk	N
25	Str. 6/VI, steinpakning framrensa	NNV
26	Struktur 26, framrenset	SØ
27	Samme	N
28	Struktur 6/VI, ferdig utgravd	N
29	Samme	V
30	Struktur I BA, oversikt	N
31-32	Struktur 31	SV
33	Leikanger-Marit i Struktur 1	
34	Struktur 10, framrenset	S
35	Struktur 6/V, trekull-lag avdekket	V
36	Samme	S
37	Samme	SV

FILM NR. 8

Foto nr.	Motiv	retning
1-3	Oversikt Baldershagen, str. 6 i forgr.	Ø
4	Struktur 7, heller innenfor sirkelens Ø-del	V
5	Samme	NV
6-7	Struktur 1 BA, snitt vertikal	V
8	Struktur 1 BA, snitt	ovenfra
9	Struktur 10, under gravning	S
10	Samme	Ø
11	Samme	N
12	Struktur 29, overflate framrenset	Ø
13	Struktur 29, snitt	V
14	Struktur 25, overflate framrenset	N
15	Struktur 25, snitt	ØNØ
16	Struktur 20, snitt	SSV
17	Struktur 21, snitt	NNV
18	Struktur 24, snitt	NV
19	Struktur 23, snitt	NNV
20	Struktur 22, snitt	NV
21-22	Str. 6, under vestveggen	NØ
23	Str. 1, profil 47,9x-48,1x 50,5-53y	N
24-25	Str. 33, snitt	NØ
26	Str. 31, overflate/snitt	V
27	Samme	N
28	Struktur 16, steiner i bunnen	NNV
29	Str. 1 B, profil (jfr. profil tegn. 3) 47x 52y NØ	S
30	Gull, in situ, Str. 1	ovenfra

FILM NR. 9

Foto nr.	Motiv	retning
1-2	Struktur 28 etter fjerning av stein i N-del	SSØ
3	Struktur 1, 48x 50y SV, 47x 50y ref. plantegn. 1/9	V
4	Struktur 1, 47-48x 50y ref. plantegn. nr 1/9	S
5	Struktur 28 etter at N halvdel er gravd.	SSØ
6	Struktur 1, 1BB og 1 BC	SV
7	Struktur 1, 1 BB og 1 BC	V
8	Struktur 1 BB, ref. plantegning 1/10	V
9	Struktur 28 etter fjerning av stein i S halvdel	SSØ
10	Struktur 28, brent grein;	
11-12	Struktur 1/E, helle under fotkjede N-del av str. 1	S

FILM NR. 10

Foto nr.	Motiv	retning
1-2	Struktur 6/VII	SØ
3-6	Struktur 6/VII, fra gravemaskinnskuff	NNV
7	Struktur 6/VII	NNV
8-9	Samme	VSV
10-11	Struktur 30, NØ og SØ del, etter graving av et lag	

FORTS. FILM NR. 10

Foto nr.	Motiv	retning
12	Struktur 1 BB (str. 1 BC kommer også til syne)	V
13	Samme	NV
14	Samme	S
15-16	Struktur 6/VII med østligste tverrprofil i bakgrunnen	Ø
17-18	Struktur 6/VII etter 1. steinfjerning	V
19	Struktur 1 BC kullflekk, med liten kullflekk v/siden av	V
20	Struktur 1 BC , den lille kullflekken hører ikke sammen med den store	Ø
21	Helle/steinpakning i N-del av struktur 1 (str. 1/E)	
22	Struktur 1 BB 47-49x 49y	V
23	Struktur 1 , humuslag/trekull ca 30 cm under "topp-pakning" 55x 55y SV (Str. 1/E)	V
24-25	Struktur 6/VII etter gravning av første nivå.	V
26	Struktur 6/VII , "close up" funn nr. 35	ovenfra
27	Struktur 1 BB uttak 14 C	V
28	Struktur 1 E , snitt mot Ø	V
29-30	Struktur 6/VII jfr, plan 6/VII-3	V
31	Struktur 1 E , profil mot S, u/fotkjede	S
32	Struktur 1 BC , 46x 50y, keramikkskår i kullflekk	Ø

FILM NR. 11

Foto nr.	Motiv	retning
1-2	Skoleklasse fra Leikanger barneskule på omvisning	
3	Struktur 1 BB 2 , ildsted	SV
4	Samme	Ø
5	Struktur 30 , NV del	V
6	Samme	SV
7	Struktur 1 E , 54x 55y NV, profil u/fotkjede	V
8	Struktur 1 BC 2 , snitt	Ø
9	Struktur 1 BB 2 , snitt	N
10	Struktur 1 E , fnr. 367 in situ, lag 4	
11	Struktur 30 , NV del	V
12	Samme	V
13	Struktur 1 E , 55x 55y SV lag 7 + 55x 54y SØ lag 6	ovenfra
14	Struktur 1 BC 46x 50y etter at kulturlag er fjernet	N
15	Struktur 1 54x 55y SV, keramikkskår in situ	V
16	Struktur 1 E , topp lag 10	V
17	Struktur 1 D , etter at den store steinen er fjernet (tegn. 1/12)	N
18-19	Struktur 1 C	V
20	Struktur 1 D , med tilknyttet kullstripe mot NV fra SØ	NV
21	Samme	SØ
22	Samme	V
23	Struktur 6/VIII	N
24	Samme	V
25	Samme	S
26	Struktur 1 D	SV
27	Samme; 53x 54y SØ	N
28	Samme; 53x 55y SV, mulig stolpehull	N
29	Samme: 53x 55y SV, 53x 54y SØ, grop	V
30	Struktur 6/VIII ; steinlag eksponert i østlig del	V

FILM NR. 12

Foto nr.	Motiv	retning
1	Struktur 1 D , konf. profiltegning 6	S
2	Struktur 6/VIII , snitt	V
3	Struktur 6/IX	NNV
4	Samme	V
5	Samme	S
6	Struktur 1 , "siste dagen"	N
7	Struktur 6 , "siste dagen"	NV
8	Feltet	Ø-

FOTOLISTE SORT/HVITT HUSABØ, LEIKANGER

FILM NR. 1

Foto nr.	Motiv	retning
7,8	Struktur 8, overflate	S
11	Struktur 2, overflate	S
12,13	Samme	Ø
14,15	Struktur 1, Profil 52x 51-52y	S
16,17	Struktur 1, Profil 52-54x 51y	V
18,19	Struktur 9, overflate	S
20	Samme	Ø
22,23	Struktur 9, snitt	N

FILM NR. 2

Foto nr.	Motiv	retning
4	Struktur 1	NØ
5,6	Struktur 6, avdekking	NV
7	Struktur 1	NØ
8	Struktur 1, SV-kvadr.	NV
9	Struktur 1, SØ-kvadr.	N
10	Struktur 1, SV-kvadr.	NV
11	Struktur 1, SØ-kvadr.	N
12	Struktur 1, NØ-kvadr. etter fjerning av stein.	N
13	Samme	Ø
14	Samme	S
15-18	Struktur 3, overflate	N og Ø
19,20	Struktur 1, NØ-kvadr. Kullkonsentrasjoner og spiker- markeringer (brent leire)	NØ og SV
21	Samme	SV
22	Samme	SØ
23	Struktur 1, NØ-kvadr. Potteskår in situ.	Ø
24	"Close-up" av samme	N
25	Struktur 6, mulig veltet bauta	S
26,27	Struktur 6 s NV hjørne (Str. 6/IV)	h.h.v. NNØ/ ØSØ
28	Uttakssted 14C 5-6/94	NØ
29,30	Struktur 11	SV/NØ
31,32	Struktur 7	SV
33	Struktur 5	S
34,35	Struktur 3	NV

FILM NR. 3

Foto nr.	Motiv	retning
5-6	Strukturene 1 og 6 m/politisperrebånd	V
7-8	Struktur 1, V for kloakkrør, oversikt	VNV
9	Steinpakning; Struktur 1 C	N
10	Samme, samt profil	V

Film nr. 3 forts.

Foto nr.	Motiv	retning
11-12	Struktur 12, overflate	V,N
13-14	Struktur 13, overflate	N,V
15	Struktur 14	N
16	Struktur 15	NV
17-18	Struktur 16	NV
19	Struktur 17	Ø
20	Struktur 17	V
21	Struktur 18	SV
22	Struktur 19	NV
23	"	NNØ
24-25	"	SØ
26-27	"	SV
28	Struktur 20	V
29	Struktur 21	V
30	Struktur 22	ovenfra
31	Struktur 23	"
32	Struktur 24	"
33	Struktur 25	"
34-35	Struktur 26	N
36	Struktur 14, snitting påbeg. Trekull-lag avdekket	
37	Struktur 14, snitt	NNV

FILM NR. 4

Foto nr.	Motiv	retning
1	Struktur 14 etter snitting	V
2	Struktur 1, keramikk i NØ-del	
3	Struktur 14, trekull-lag e. snitting	
4	Struktur 6, funn på strukturen ref. plantegn. 6/2	Ø
5-7	Str. 19, Bronsefibula in situ	S
8	Struktur 19 etter utgravning	S
9	Trekullfylt grop på Struktur 6, østre del (f.sted for fnr. 22-23)	
10-11	Struktur 6/VI (SØ-hjørne)	V
12-13	Struktur 6/VI, steinpakning	V
14	Struktur 6/I	NV
15	Struktur 6/I, etter snitting	N
16	Struktur 6/II	N
17	Struktur 6/II, etter snitting	N
18	Struktur 1, kammer	Ø
19	" "	V
20	" "	S
21	Struktur 27	NNV
24-26	Struktur 2, N-S profil fra S mot N	V
27	Struktur 2, N-S profil B	V
28	Struktur 6/V (NØ-hjørne)	N
29	" "	V
30	31-32 Struktur 5	N
33-34	Struktur 28	N

FORTS. FILM NR. 4

Foto nr.	Motiv	retning
35-36	Struktur 28	Ø
37	Struktur 29	S

FILM NR. 5

Foto nr.	Motiv	retning
00-0	Struktur 30	N
1-2	Struktur 30	S,SV
3-4	Struktur 6/IV (NV-hjørne), snitt	S
5	Konsentrasjon av heller i NV-felt	
	Struktur 6	SØ
6	Samme	S
7	Samme	N
8-9	Struktur 30	
10	Struktur 30, 6 og 1. Str. 30 nærmest.	Ø
11	struktur 1, "close-up" potteskår 50x 49y	V
12-13	Struktur 6/V, overflate trekull-lag	SØ
15	Struktur 6/V, ferdig gravd	Ø
16-17	Samme	S
18	"	V
19	Struktur 6/VI, gravd ned til steinpakn.	N
20	Samme	V
21	Struktur 1 B, 48x 50y trekull-kons.	N
22	Struktur 6/VI steinpakning framrensa	NV
23-24	Struktur 26, framrensa	SØ,N
25-26	amme, ferdig gravd	N,V
29-30	Struktur 31	SV
31	Struktur 7	NØ
32	Samme	V
33	Struktur 1 BA, snitt vertikal	V
34	Samme, snitt horisontal	Ø
35	Struktur 10	N
36	Samme	Ø
37	Samme	S

FILM NR.6

Foto nr.	Motiv	Retning
3	Struktur 5	N
4	Spinnehjul f. på Husabø gnr. 12/5	
5	Klebertrau fra samme sted	
6	Søkke/vevlodd fra samme sted	
7	Struktur 25, snitt	ØNØ
8	Struktur 20, snitt	SSV
9,10	Struktur 21, snitt	NNV
11	Struktur 24, snitt	NV
12	Struktur 23, snitt	NNV
13	Struktur 22, snitt	NV

Forts. film nr. 6

Foto nr.	Motiv	Retning
14,15	"Vestvegg", struktur 6	NØ
16	Struktur 1/B profil 47,9-48,1x 50,5-53y	N
17,18	Struktur 33, snitt	NØ
19	Struktur 31, overflate e. snitting	N
20	Samme	V
21	Struktur 16, stein i bunnen	NNV
22	Gull, str. 1/B jfr.profiltegning 3	S
23	Samme	

FILM NR. 7

Foto nr.	Motiv	Retning
3-4	Struktur 28 e. fjerning av sten N-del	SSØ
5	Struktur 1/BB 47-48x 50y	V
6	Samme	S
7-8	Struktur 28 etter at N-del er gravd	SSØ
9-10	Struktur 1/BB og 1/BC	SV+S
11	Struktur 1/BB	V
12-13	Struktur 30	Ø
14	Feltet	Ø
15	Struktur 28, snitt	S
16	Struktur 28 etter fjerning av stein i S-del	S
17	Struktur 28, brent grein	
21-22	Struktur 34	SØ
23-24	Struktur 1/E	S
25	Samme	
26-28	Struktur 6/VII	N
29-30	Samme	
31-32	Samme	V
33-34	Struktur 30 e. gravn av NØ og SØ kvadr.	V
35	Struktur 1/BB	V
36	Struktur 1/BB og 1/BC	NNV

FILM NR. 8

Foto nr.	Motiv	Retning
1	Struktur 6/VII med øsligste tverrprofil	Ø
3	Struktur 6/VII e. påbegynt fjerning av stein	V
4	Struktur 1/BC 46x 51y	V
7	Struktur 1/E	V
9	Struktur 1/E svart humus/trekull mot bunnen	V
11	Struktur 6/VII etter gravning av 1. nivå	V
13	Struktur 6/VII funn-nr. 35 in situ	
14	Struktur 1/BB uttak trekullprøve	V
15	Struktur 1/E snitt	V
16	Struktur 6/VII jfr. plantegning 6/VII-3	
17	Samme	V
18	Struktur 1/E profil mot S	S

Forts. film nr. 8

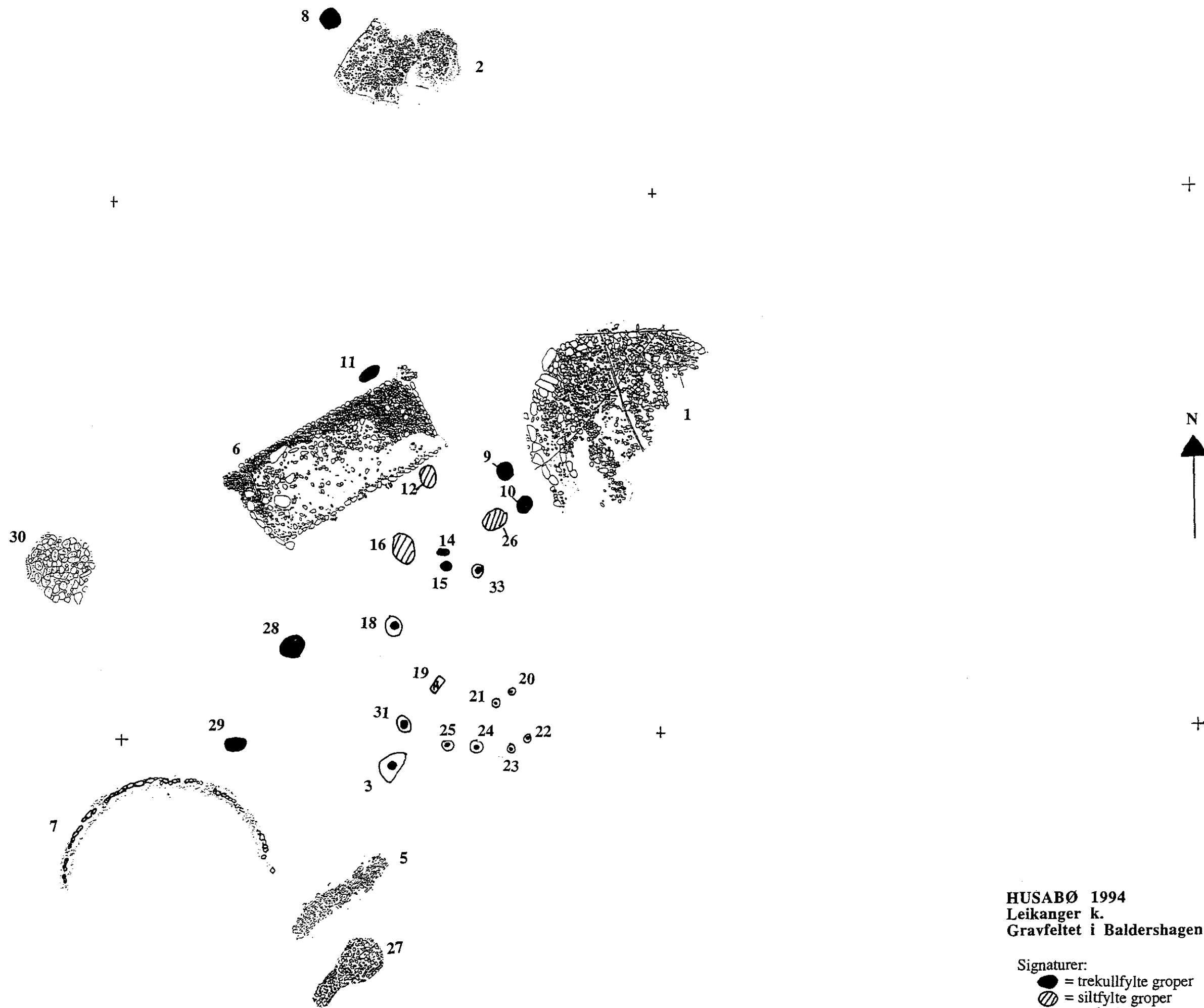
Foto nr.	Motiv	Retning
19	Keramikkskår i struktur 1/BC	Ø
22	Struktur 1/BB samt 1/BB2	Ø
24	Samme	V
25	Struktur 30 NV-kvadrant	SV
26	Samme	V
27	Struktur 1/E, profil	V
30	Struktur 1/BB2, snittet	N
31	Struktur 1/E funn nr. 367 in situ	
32-34	Struktur 30 NV kvadrant	V+NV
35	Struktur 1/E u/gravning	
36	Struktur 1/BC etter at gropa er tømt	

FILM NR. 9

Foto nr.	Motiv	Retning
4-5	Struktur 6/VIII	S
12-14	Struktur 1/D	SV
15	Struktur 6/VIII	V
17	Struktur 1/D jfr. profiltegning	S
18-19	Struktur 6/VIII snitt	V
20-21	Struktur 6/IX	S
22-23	Samme	V
24-25	Samme	NNV

APPENDIX 1

FIGURER

HUSABØ 1994
 Leikanger k.
 Gravfeltet i Baldershagen

Signaturer:
 ● = trekullfylte groper
 ▨ = siltfylte groper
 ⊙ = stolpehull
 ▤ = hellekiste

Fig. 1

Signaturer:
 H = helle
 B = bauta

HUSABØ 1994
 Leikanger k.
 STRUKTUR 1
 PLAN 1/1

Fig. 2

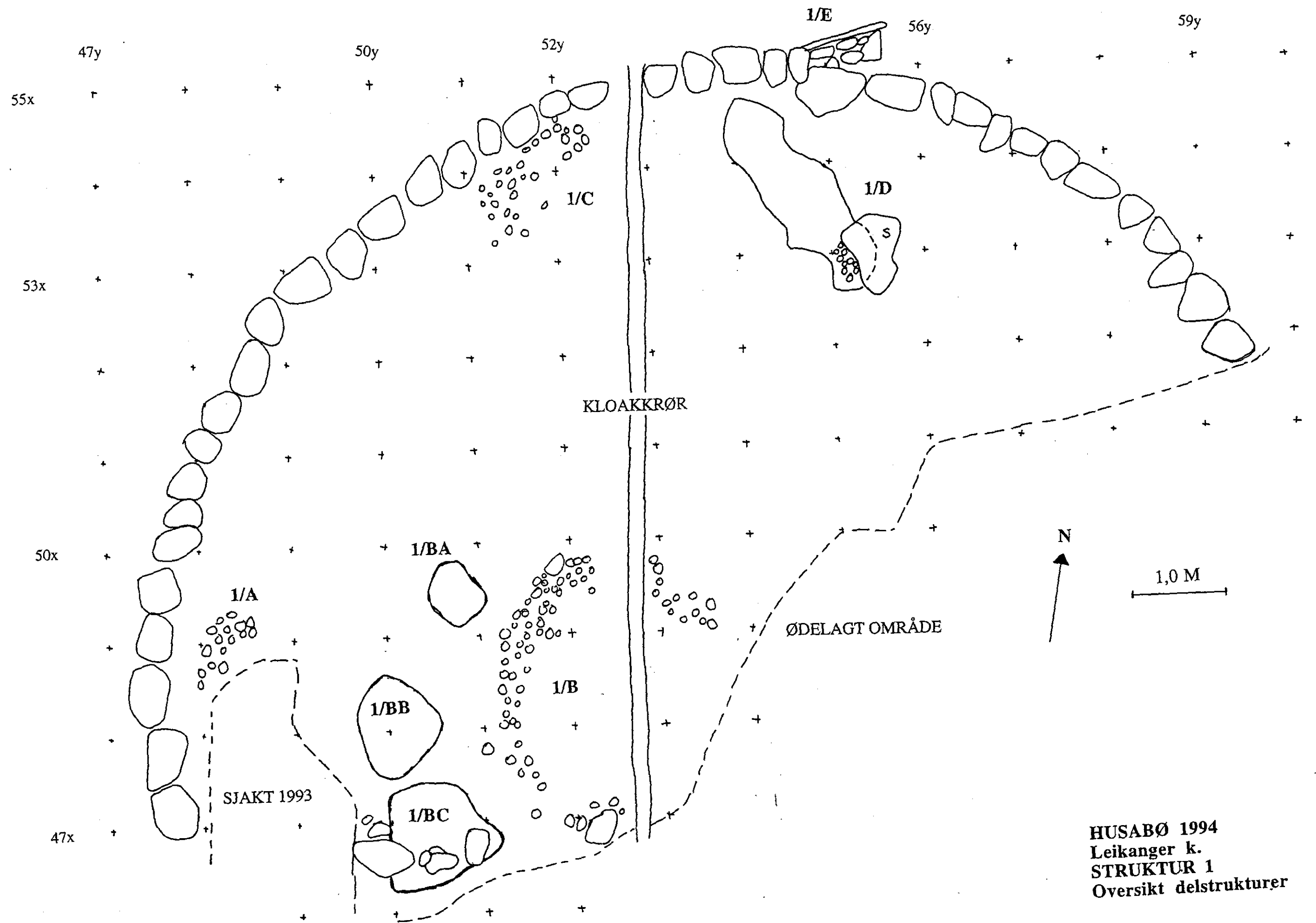
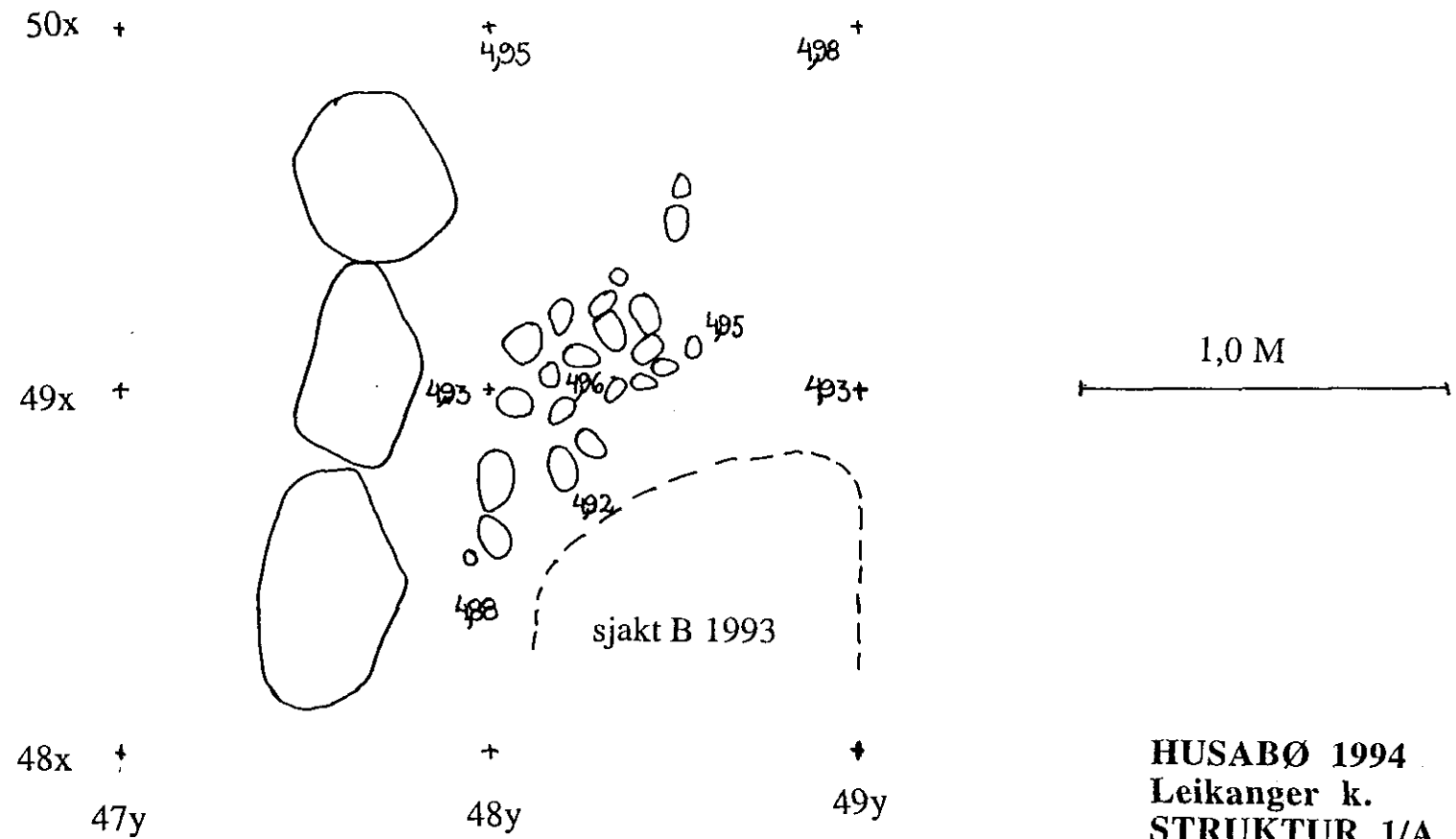

Fig. 3

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 1/A
M = 1:20
 Alle høyder er i m.o.h.

Fig. 4

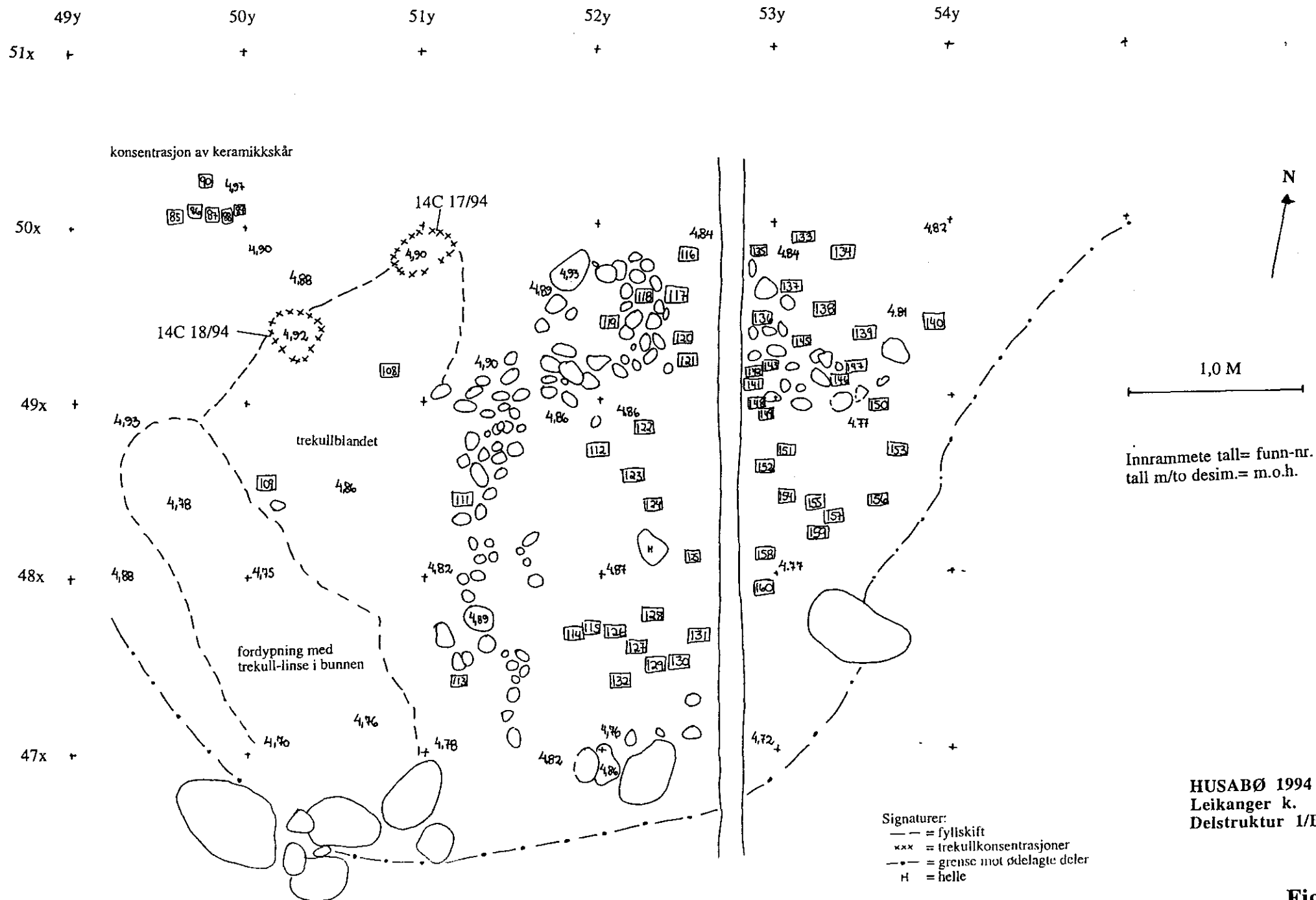
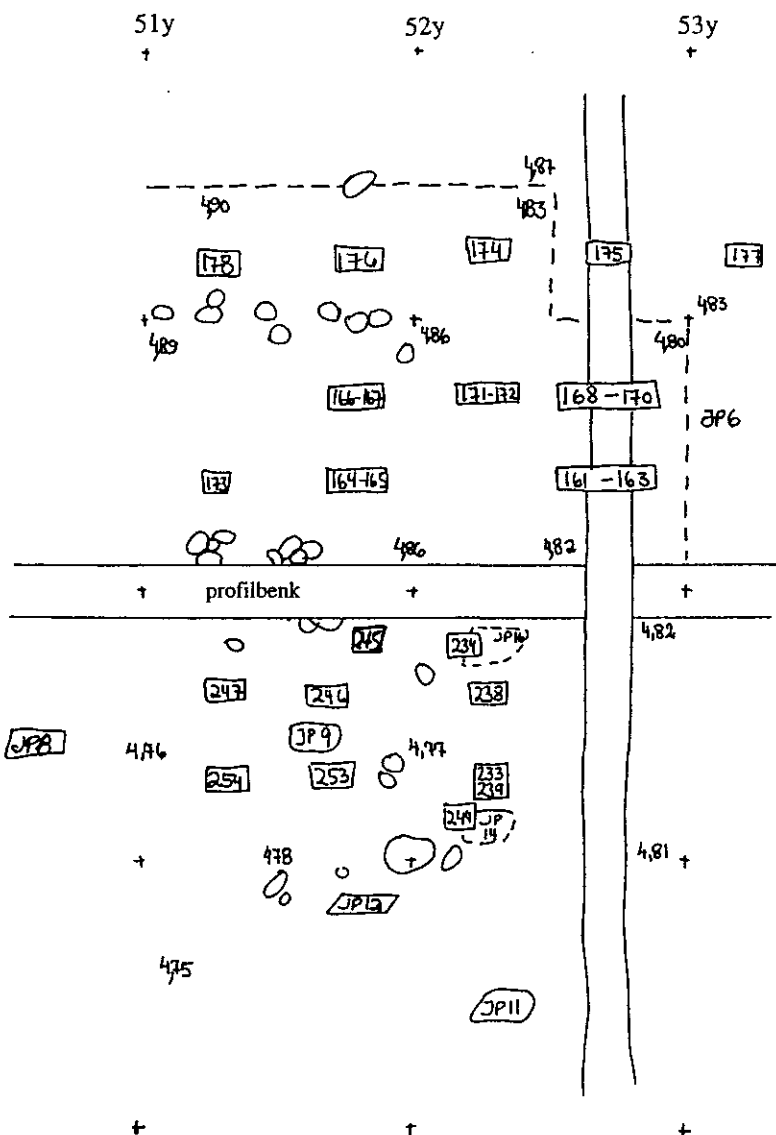

Fig. 5

Gravningsnivå 1

Gravningsnivå 2

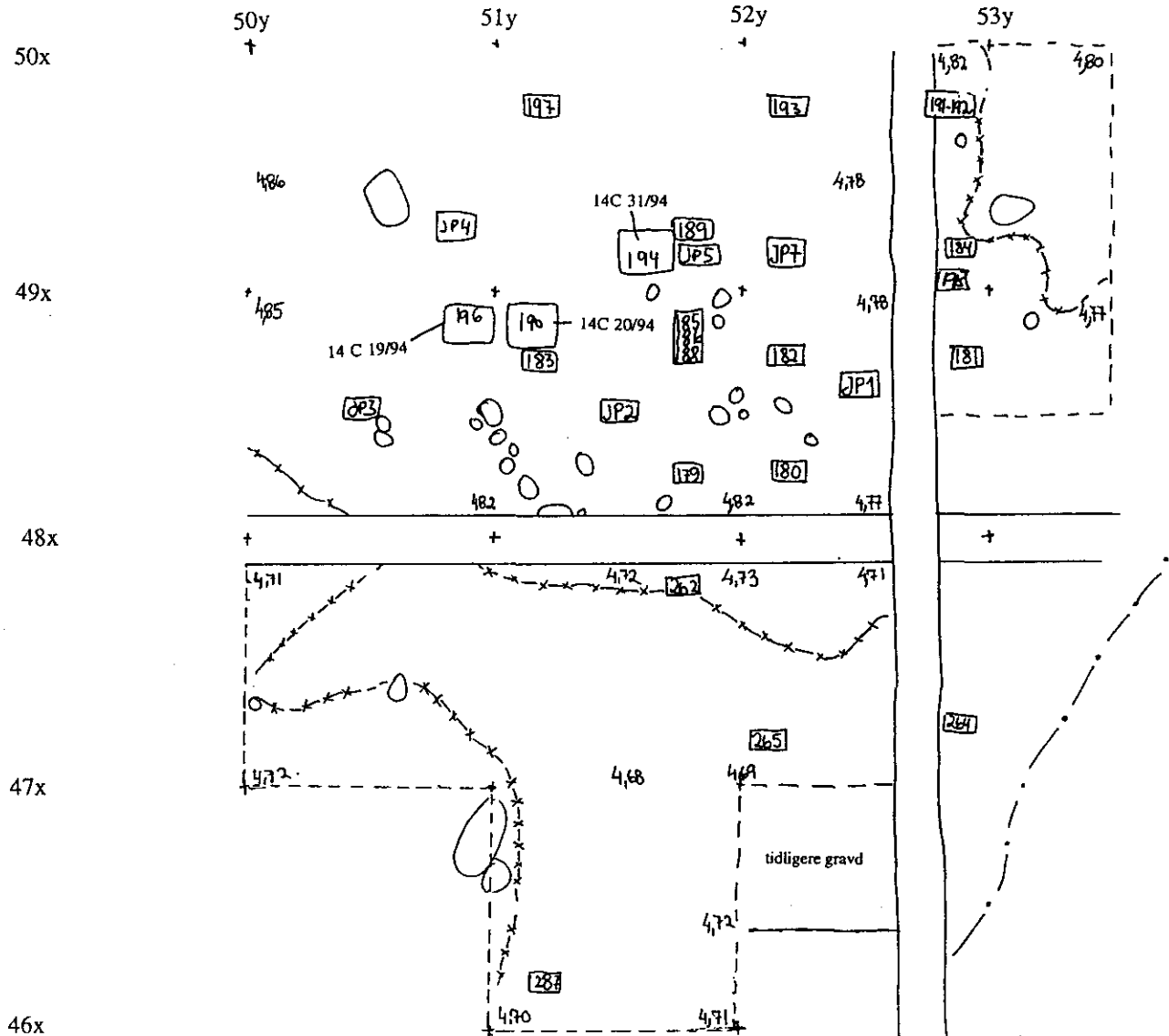
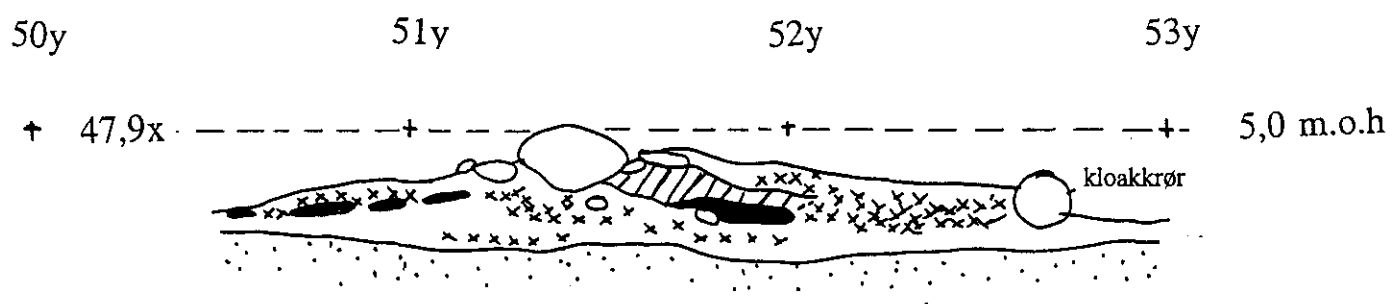

Fig. 6

HUSABØ 1994
Leikanger k.
Delstruktur 1/B
Funnspredning

Innrammete tall = funn-nummer
tall m/to desim = m.o.h

Signaturer:
-x-x- = fyllskift
JP = JP + tall er jordprøve
--- = grense for utgravd omr.

1,0 M

Signaturer:

- = trekullbiter
- = trekulldominans
- = rent trekull
- = sand

HUSABØ 1994
Leikanger k.
Delstruktur 1/B
Profil 1/1

Fig. 8

50x +

+

+

+

49x +

+

+

48x +

+

+

47x +

+

+

+

51y

52y

53y

54y

Signaturer:

■ = gull

□ = glass

▼ = beinfragmenter; tannrot

● = beinfragmenter; kraniebein

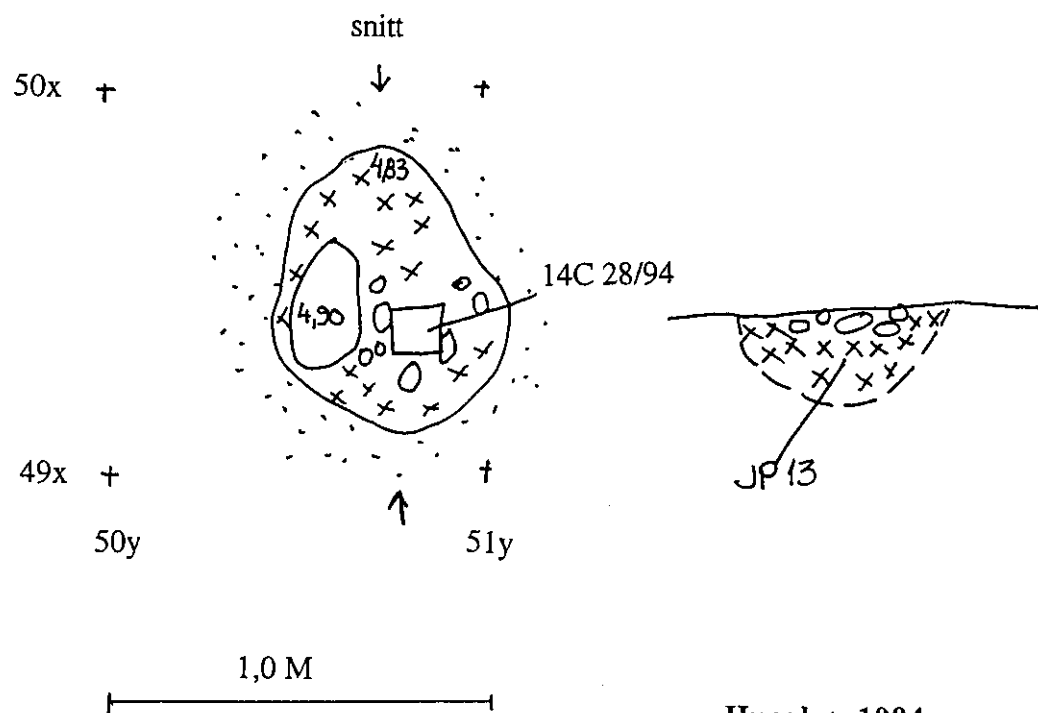
HUSABØ 1994

Leikanger k.

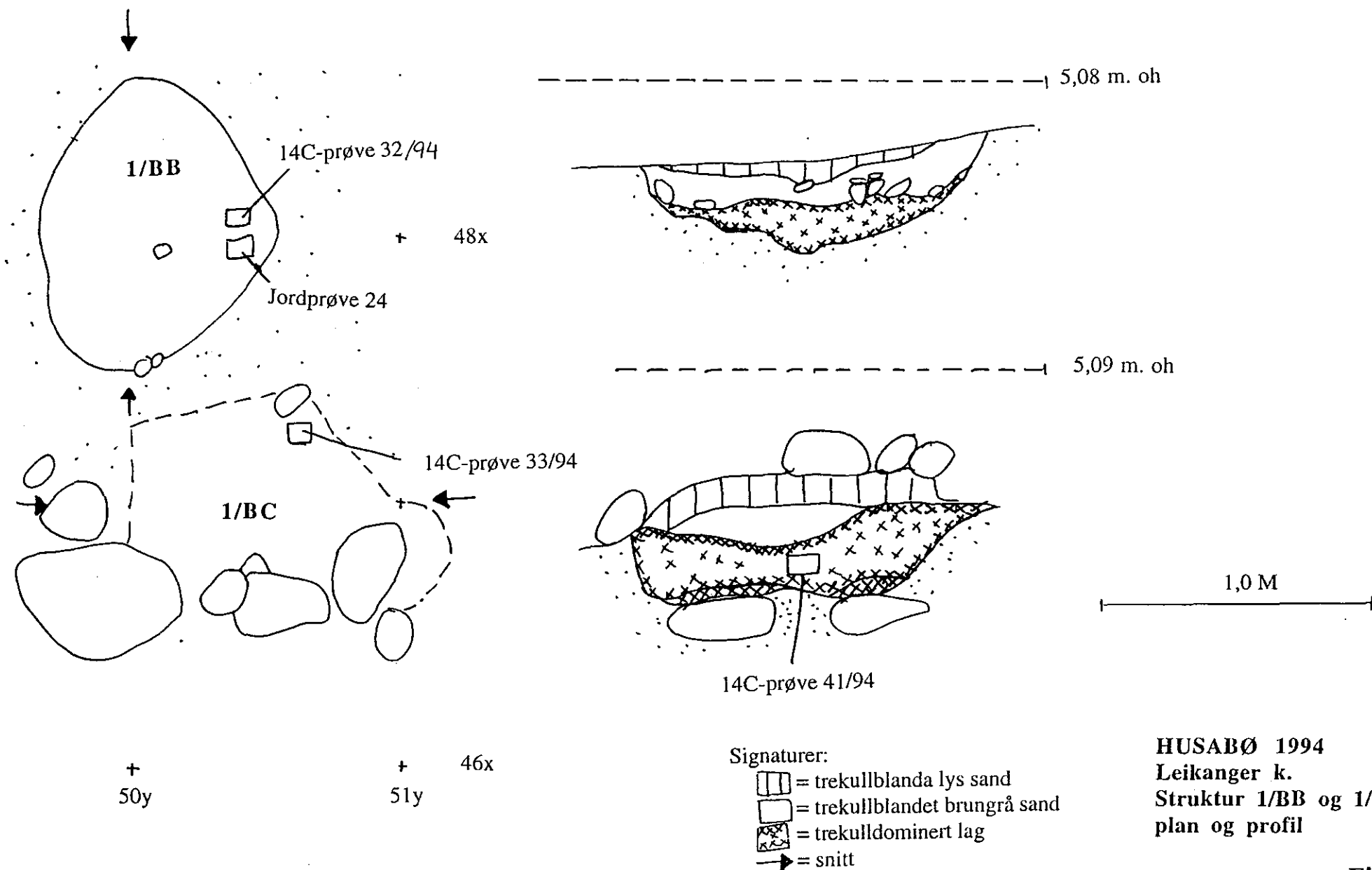
Struktur 1 B

Funnspredning utvalgte typer

Fig. 9

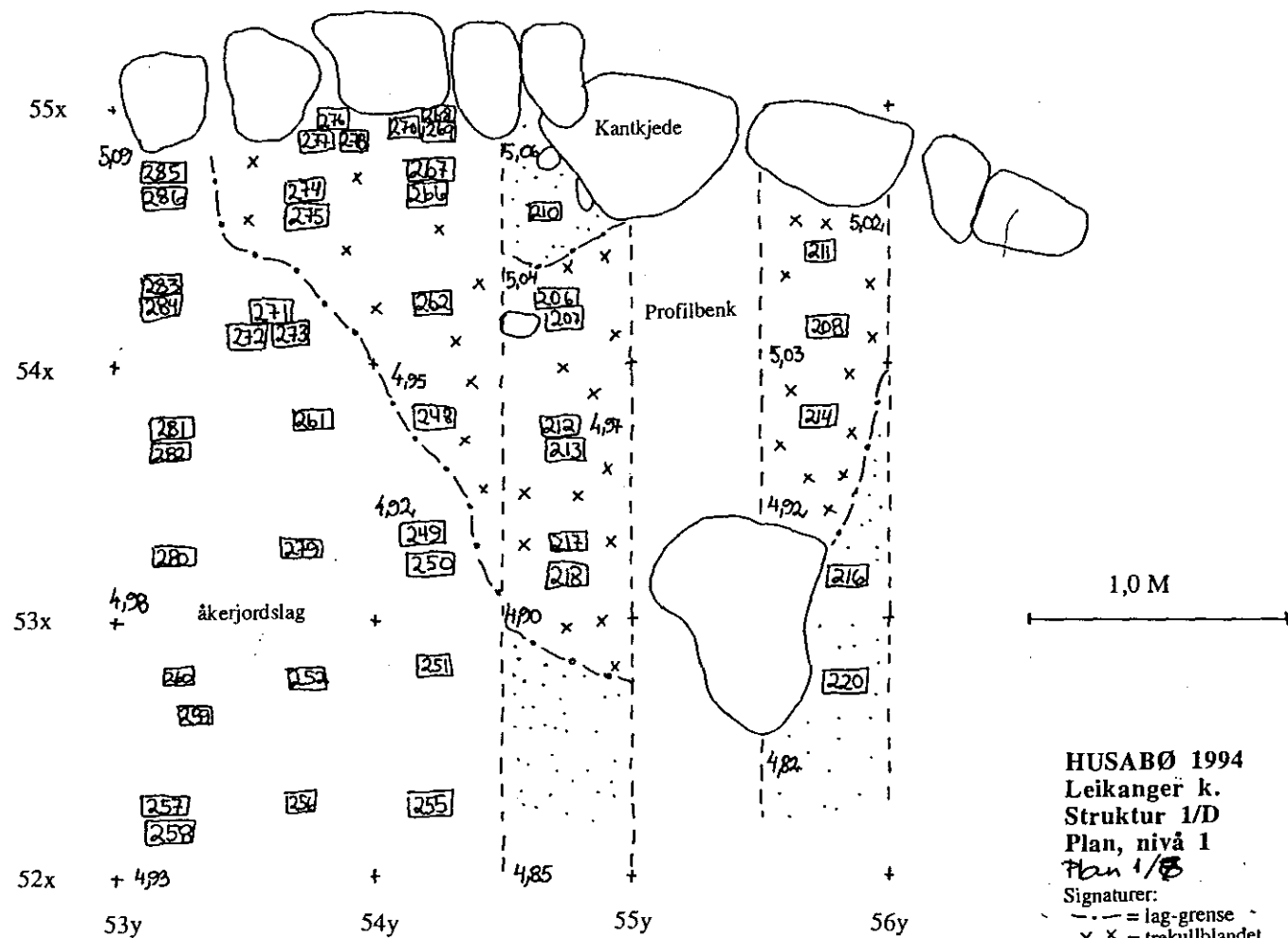

Husabø 1994
Leikanger k.
Struktur 1/BA
Plan og snitt

HUSABØ 1994
Leikanger k.
Struktur 1/BB og 1/BC
plan og profil

Fig. 11

Tall i parantes viser til funn-nr. brukt i felt
Tall med to desimaler angir m. oh.

Fig. 13

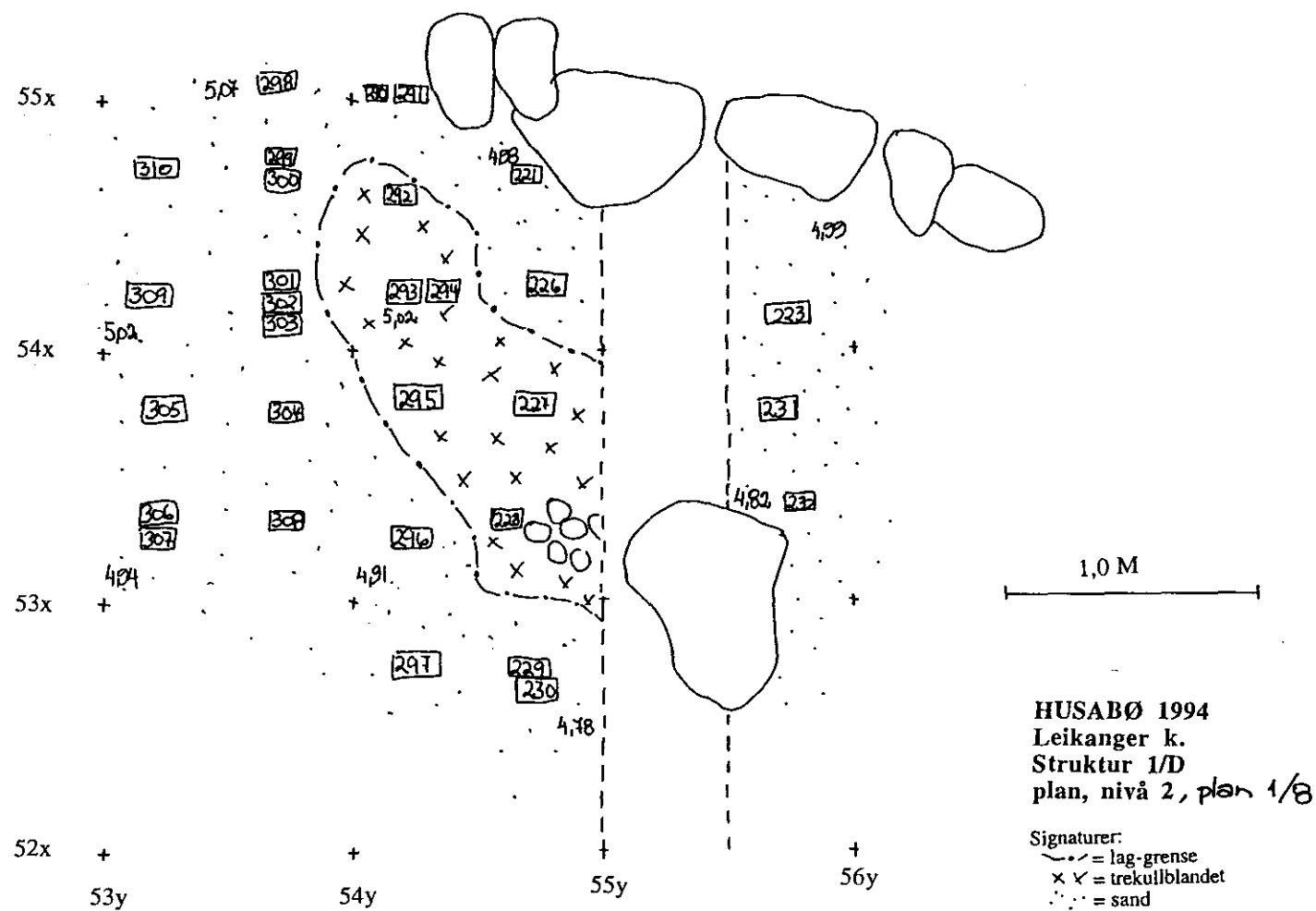

Fig. 14

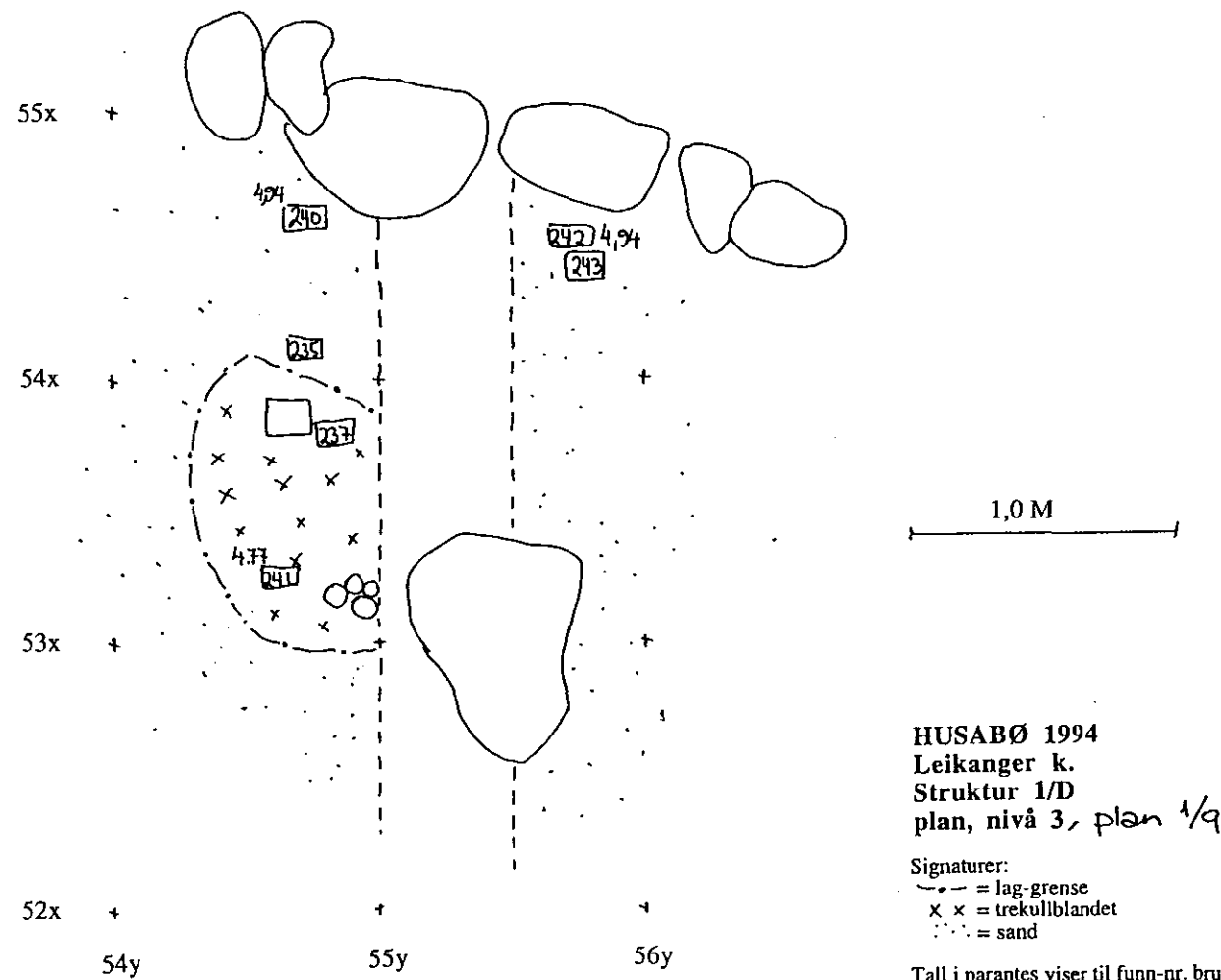
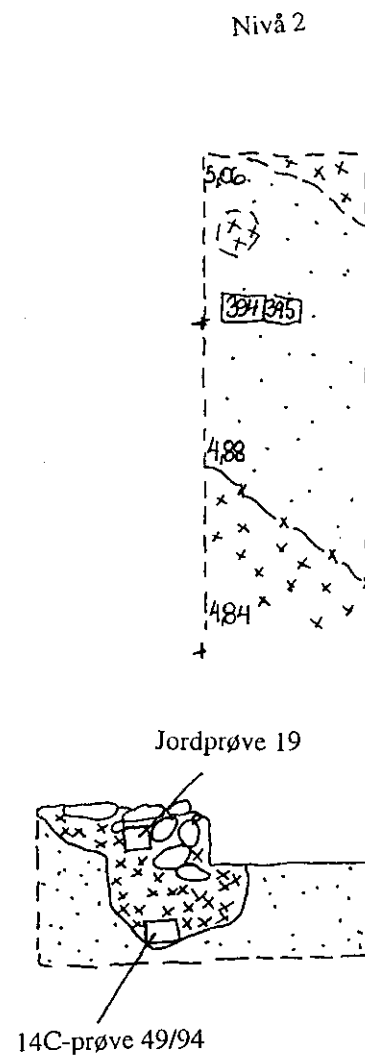
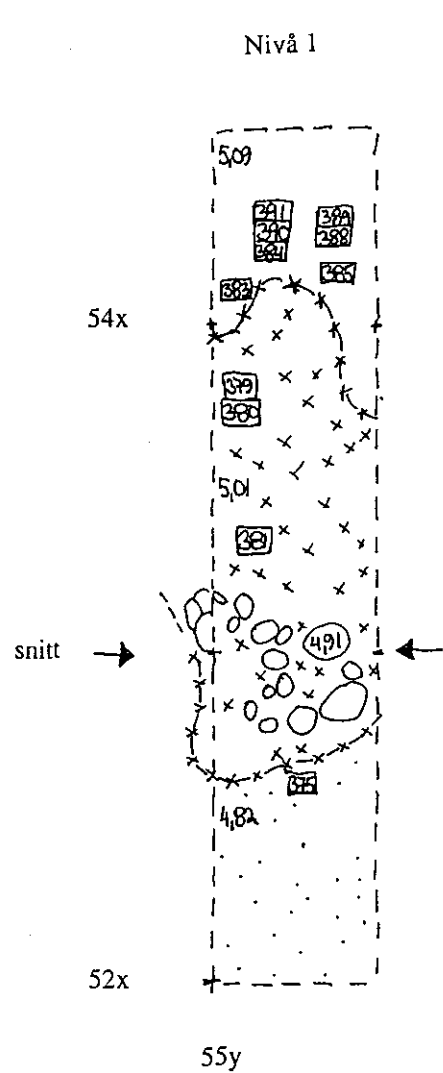

Fig. 15

1,0 M

Signaturer:

—x— = laggrense trekullfylt grop

x = trekullblandet

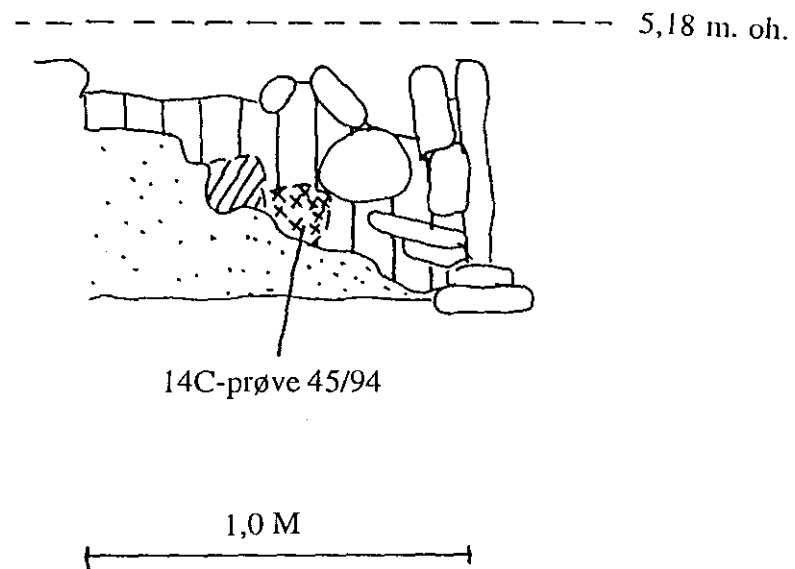
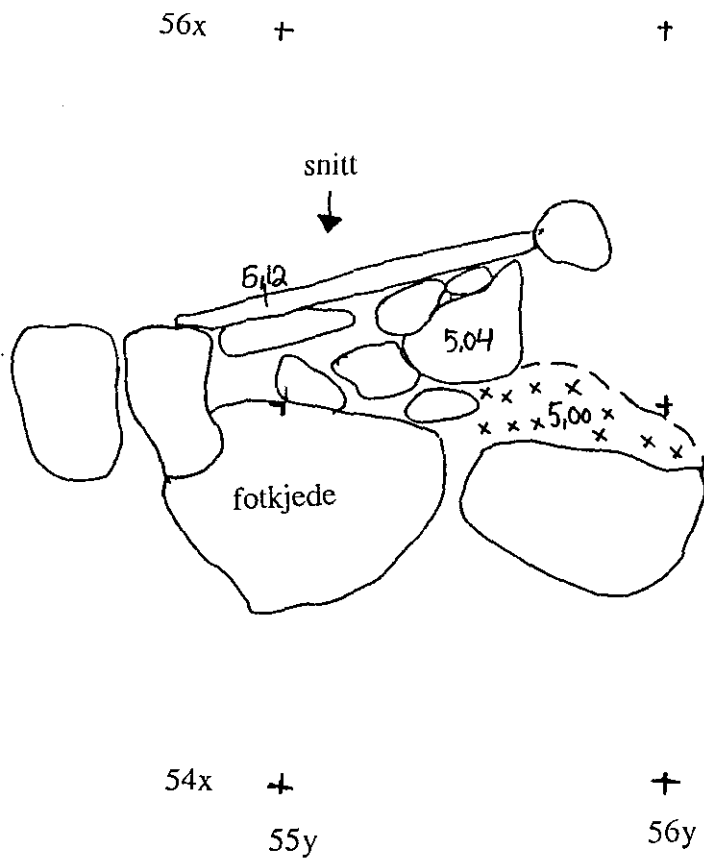
□ = sand

→ = snitt

Tall med to desimaler angir m.oh
innrammete tall angir funn-nummer

Husabø 1994
Leikanger k.
Struktur 1/D
Plan profilbenk
+ snitt

Fig. 16

Signaturer:

- = trekullblandet lag
- = rødbrun åkerjord
- = åkerjordslag
- = lys sand

HUSABØ 1994
Leikanger k.
Struktur 1/E
plan og snitt

Fig. 17

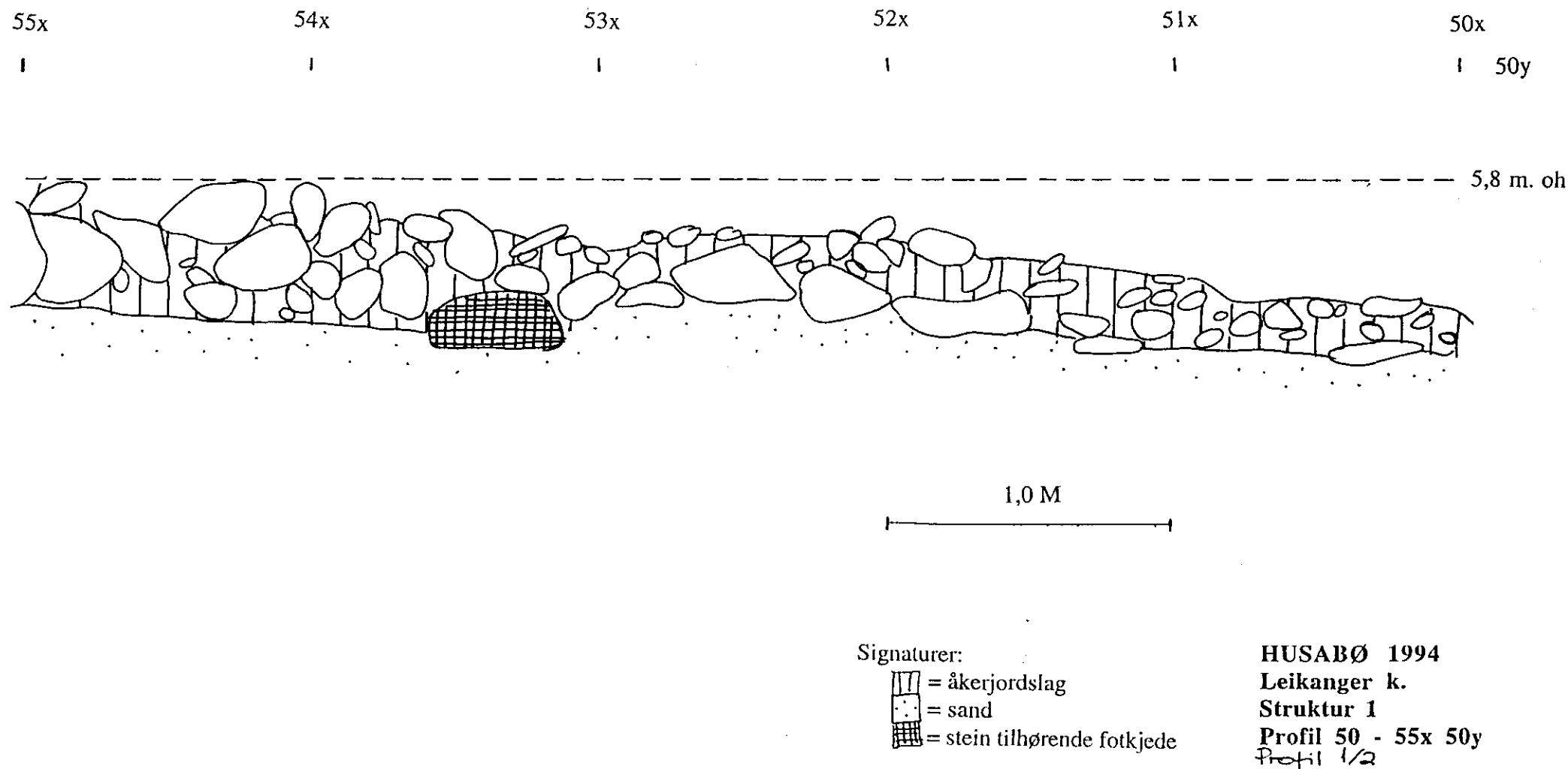

Fig. 18

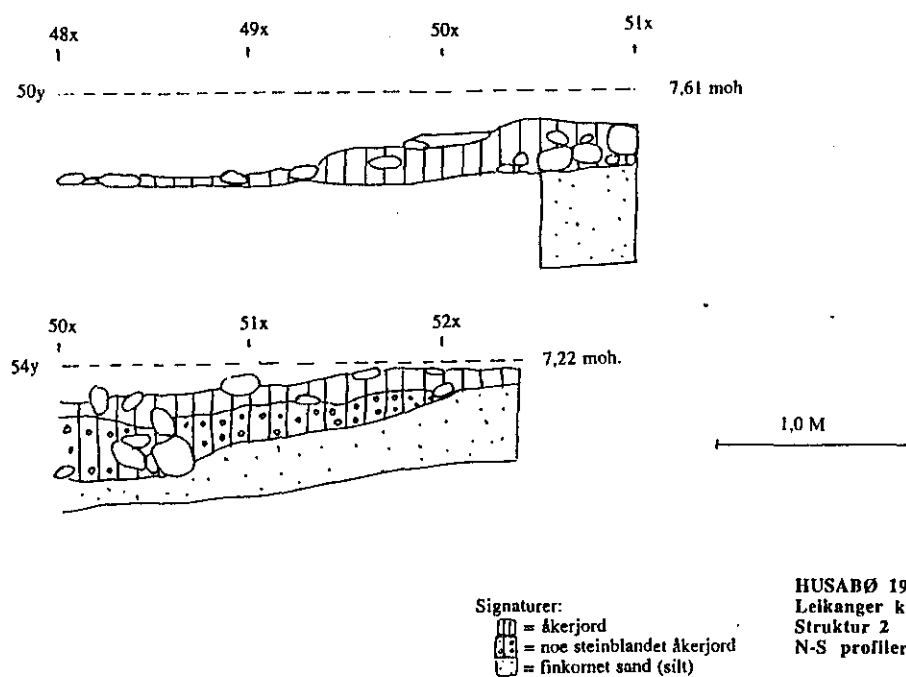
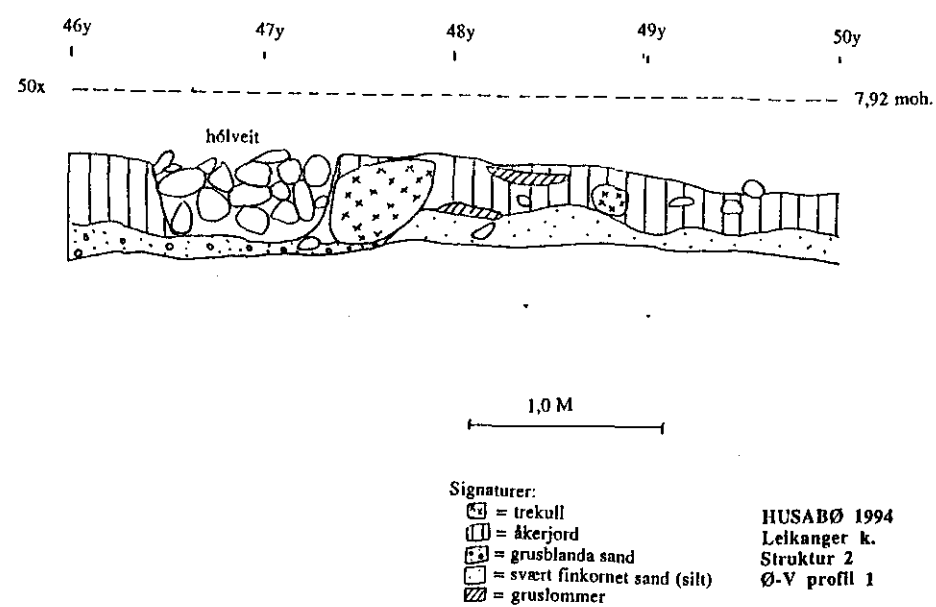
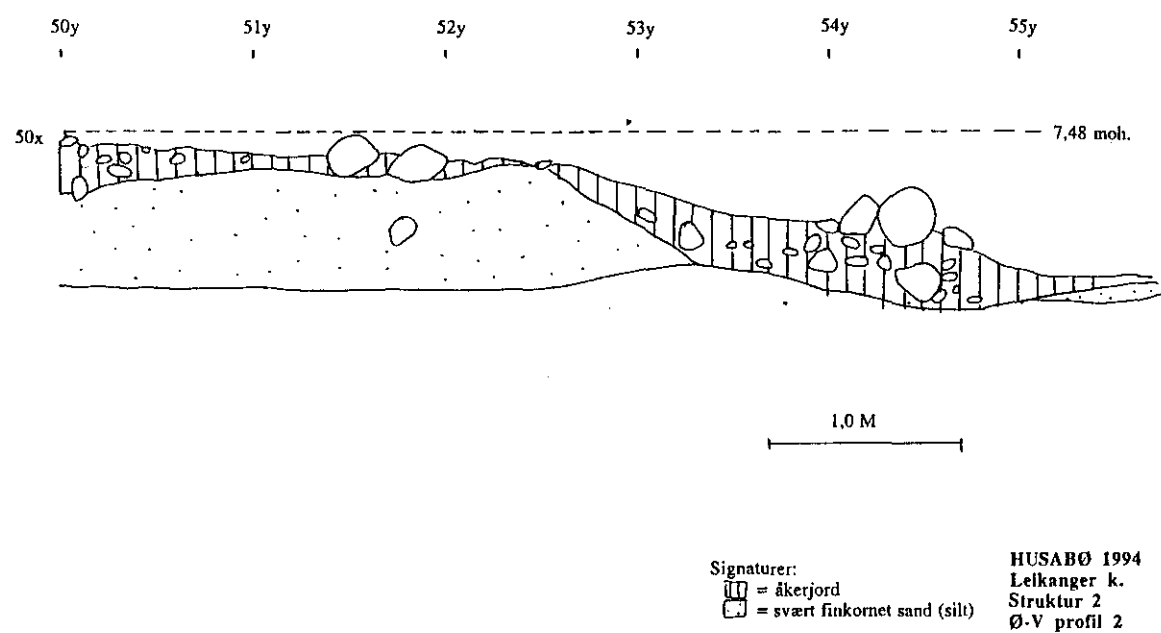

Fig. 20

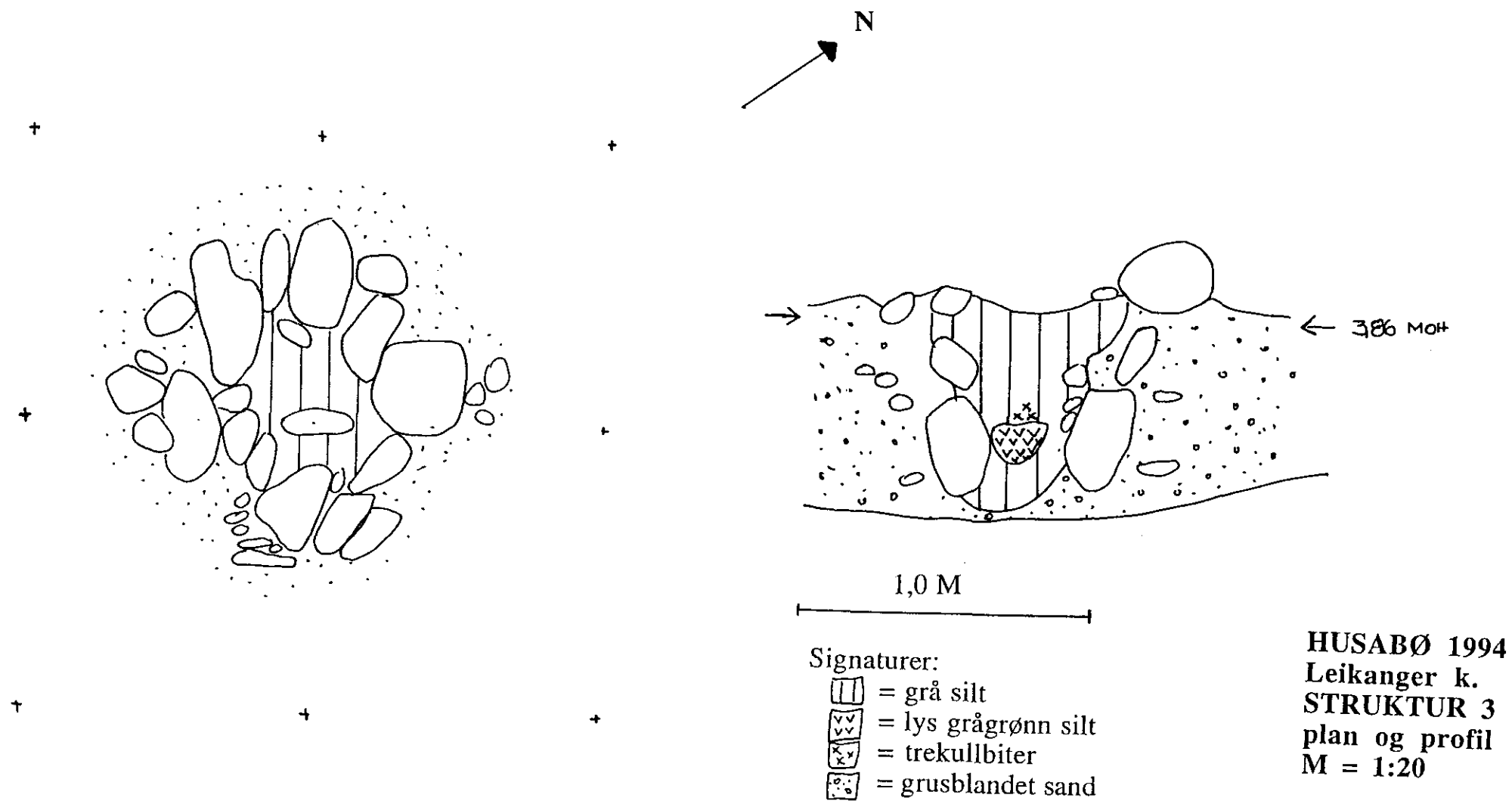

Fig. 21

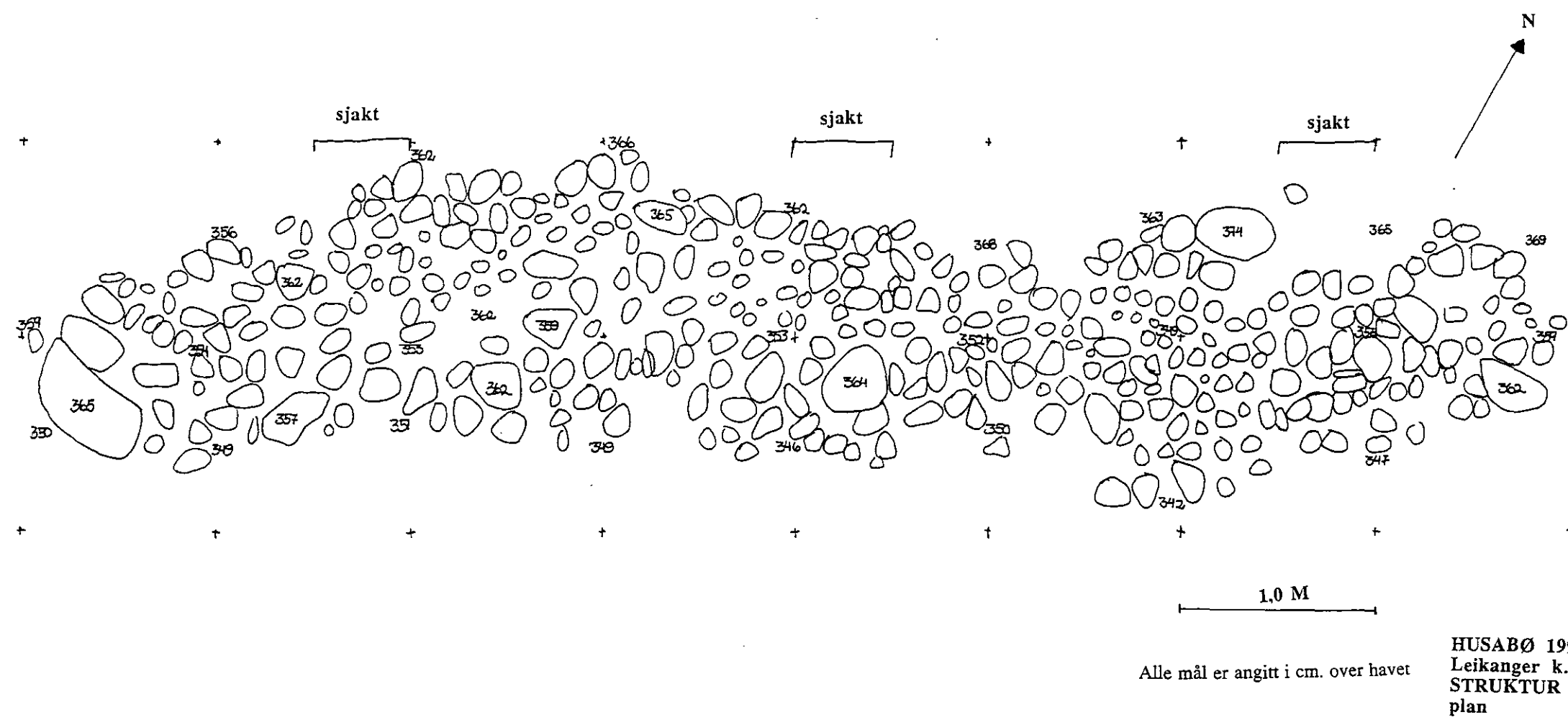

Fig. 22

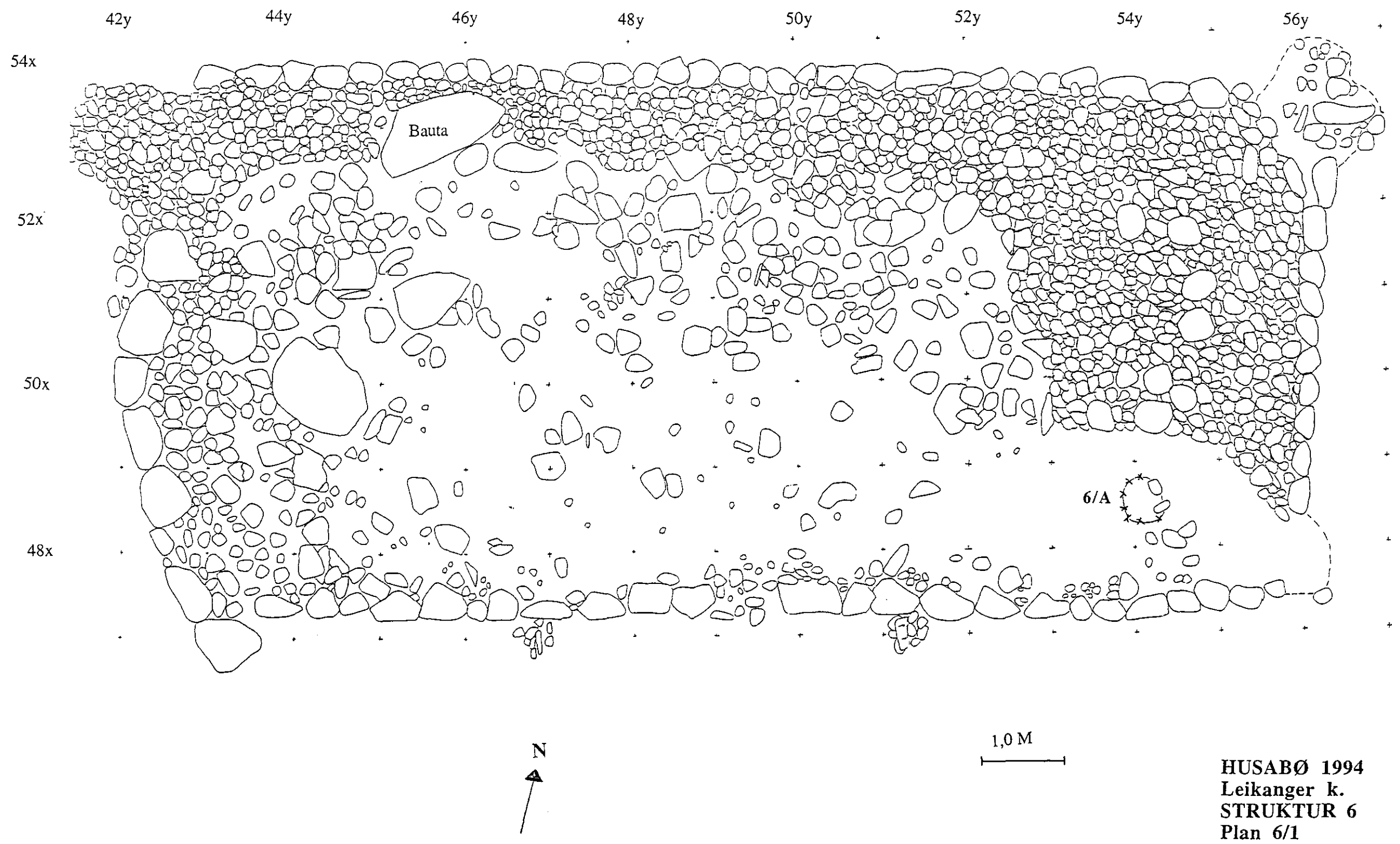
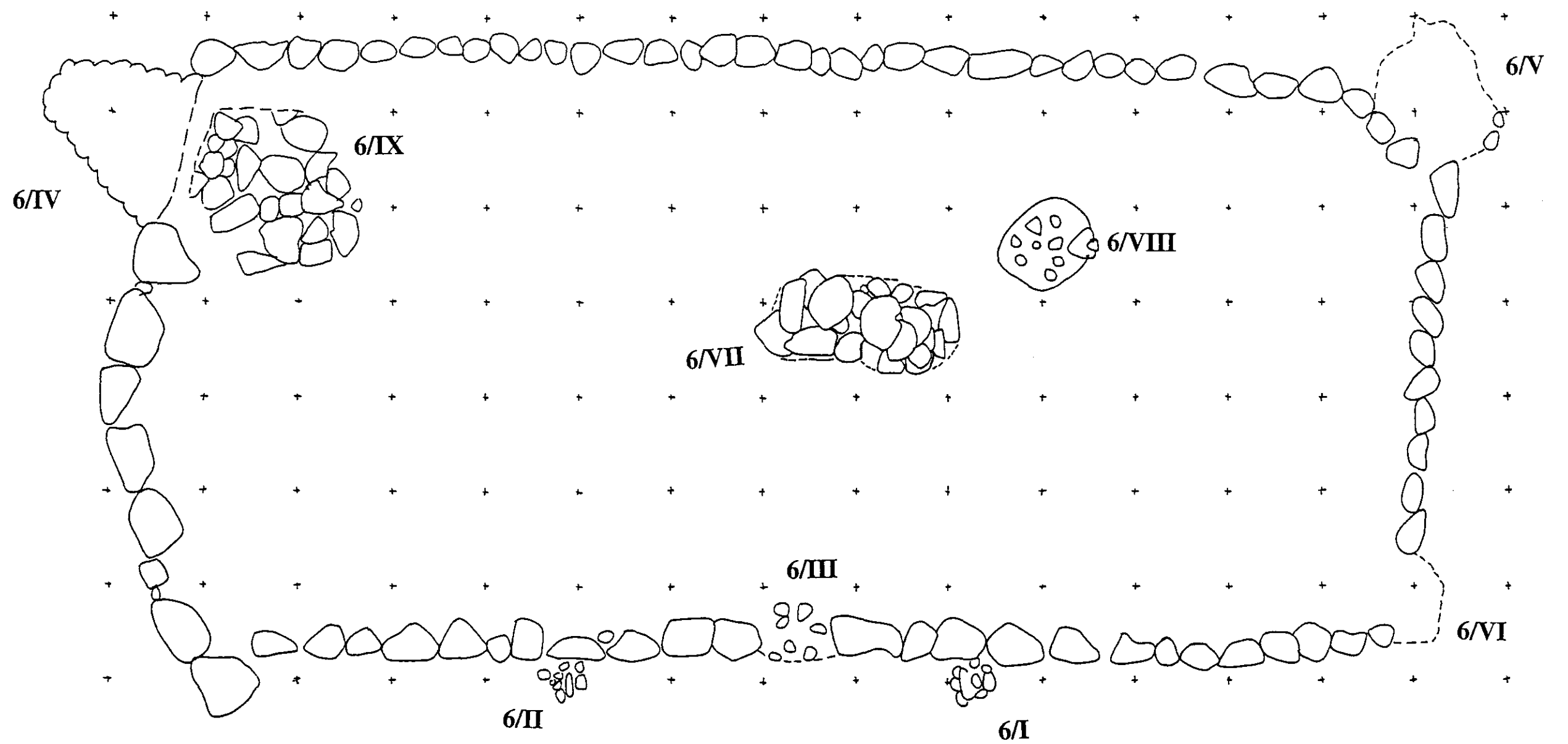
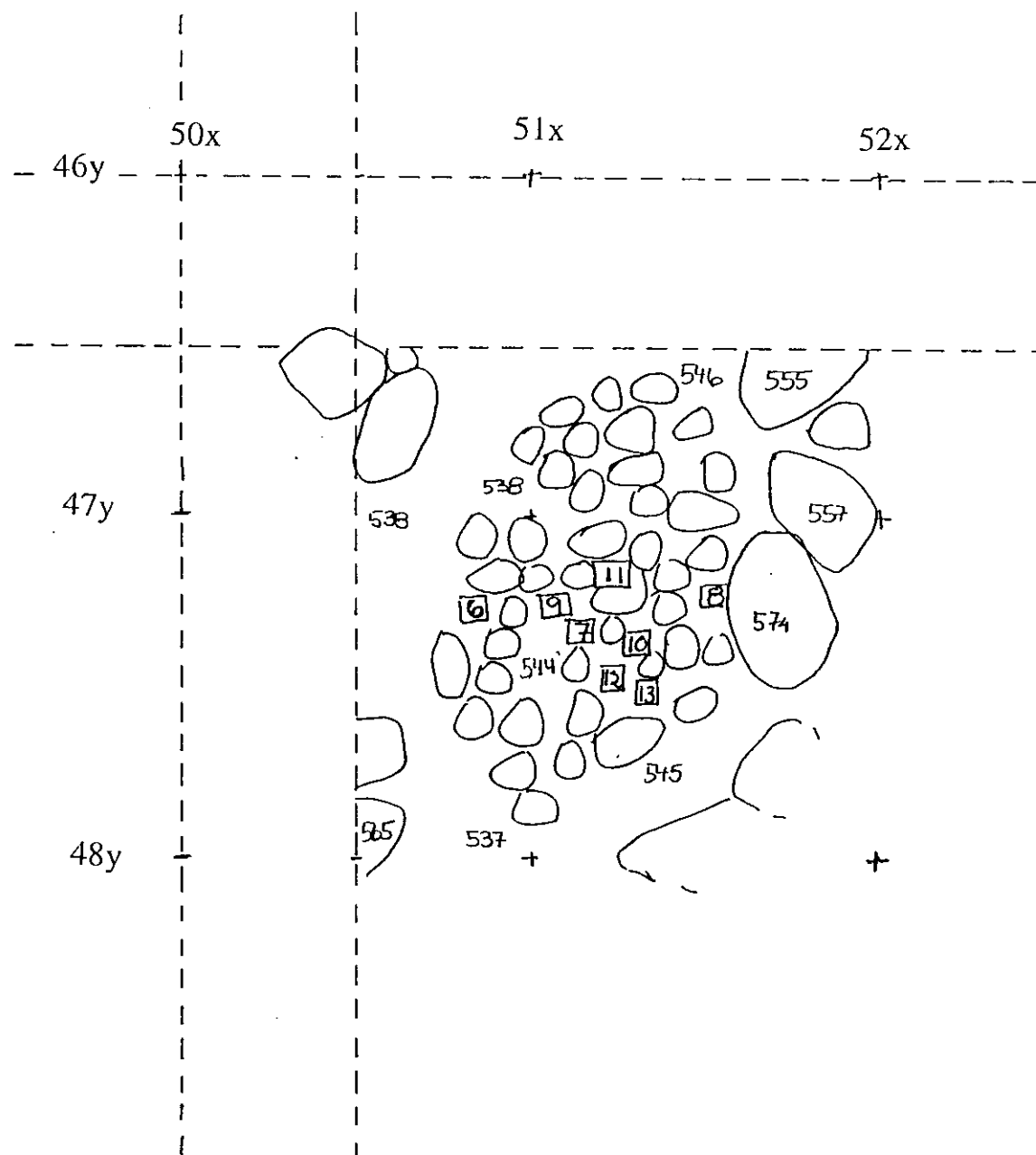

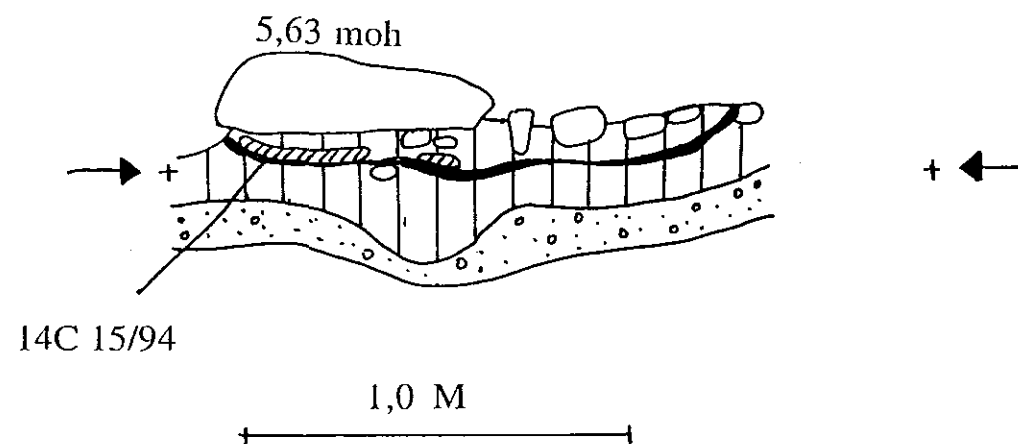
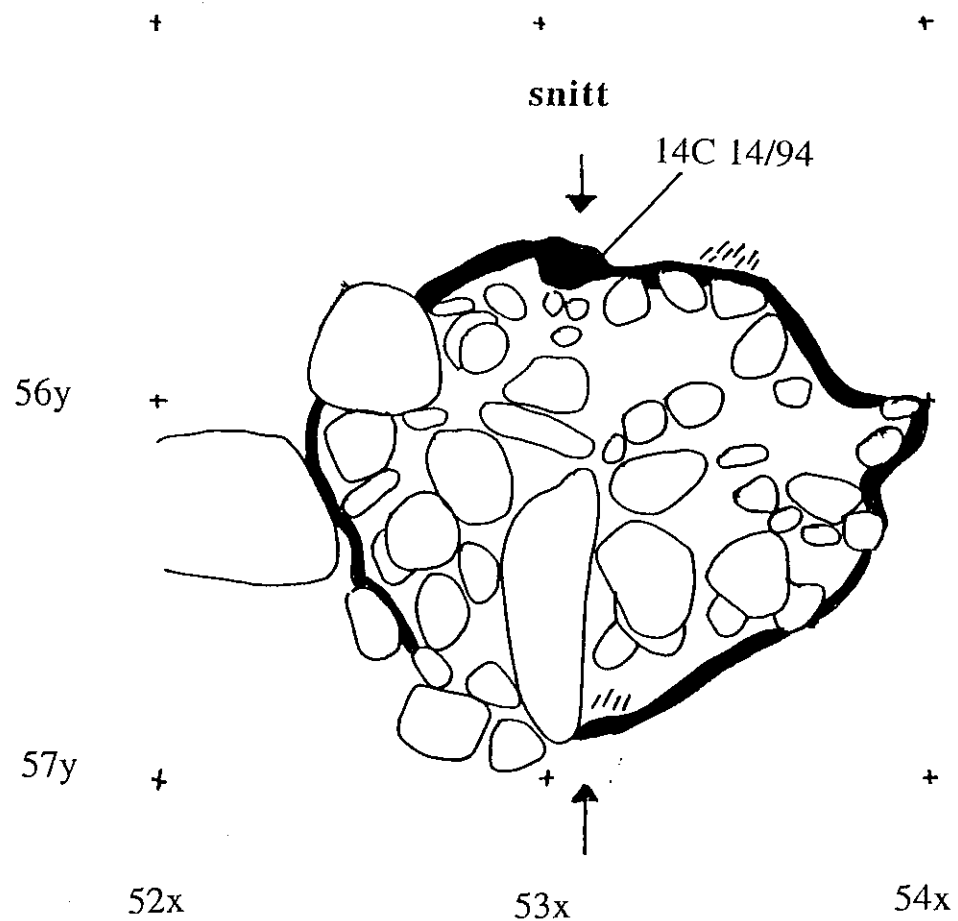
Fig. 23

HUSABØ 1994
 STRUKTUR 6
 Oversikt delstrukturer
 M= 1:50

HUSABØ 1994
 STRUKTUR 6
 FUNNKONSENTRASJON TOP
 M= 1:20
 Plan 6/2
 Innrammete tall er identisk med
 funn-nr. (felt-funn-nr.)

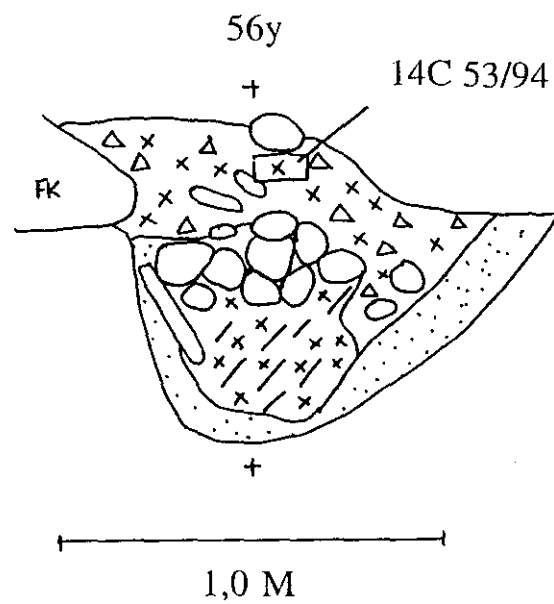

Signaturer:

- = trekull
- = rødbrent sand/aske
- = åkerjordslag
- = grusblanda sand

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 6/V
plan og profil

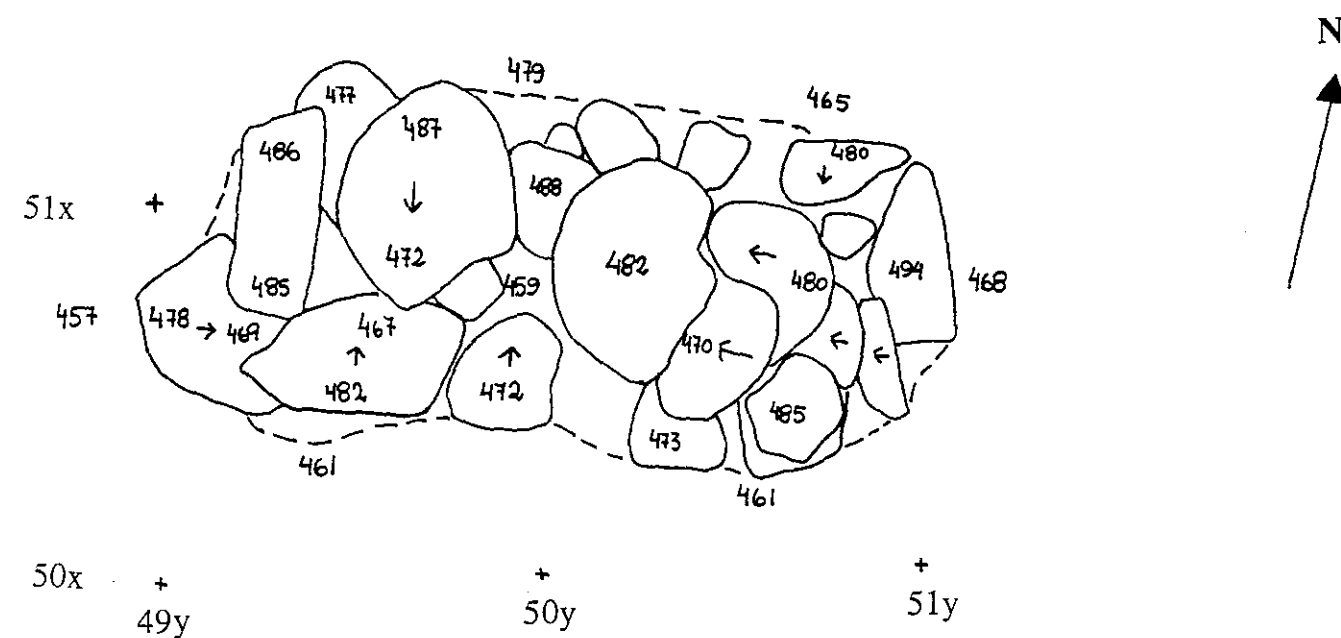
Fig. 27

Signaturer:

- = trekullblanda
- = trekull og rødbrent sand med brent leire
- = sand
- FK = stein tilhørende kantkjede

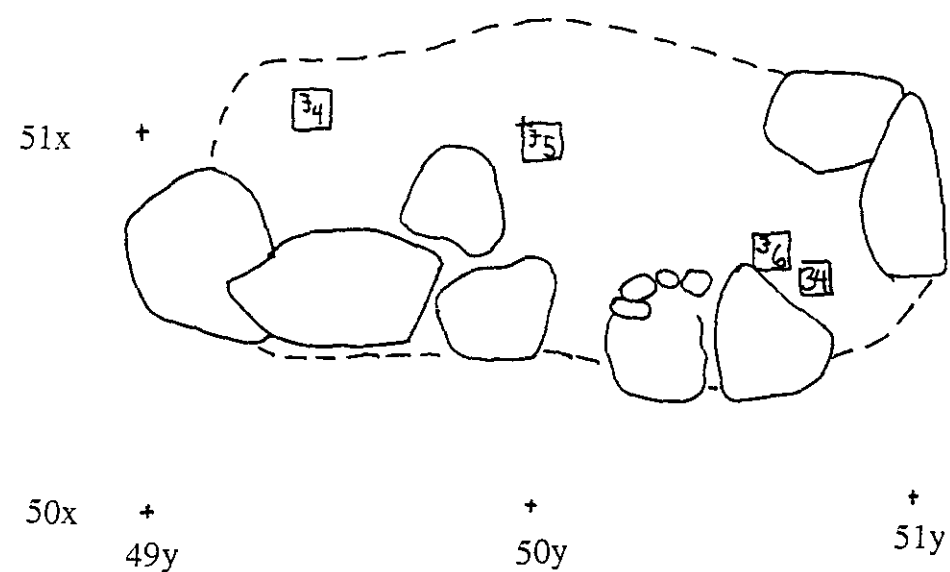
HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 6/VI
 snitt mot NNV

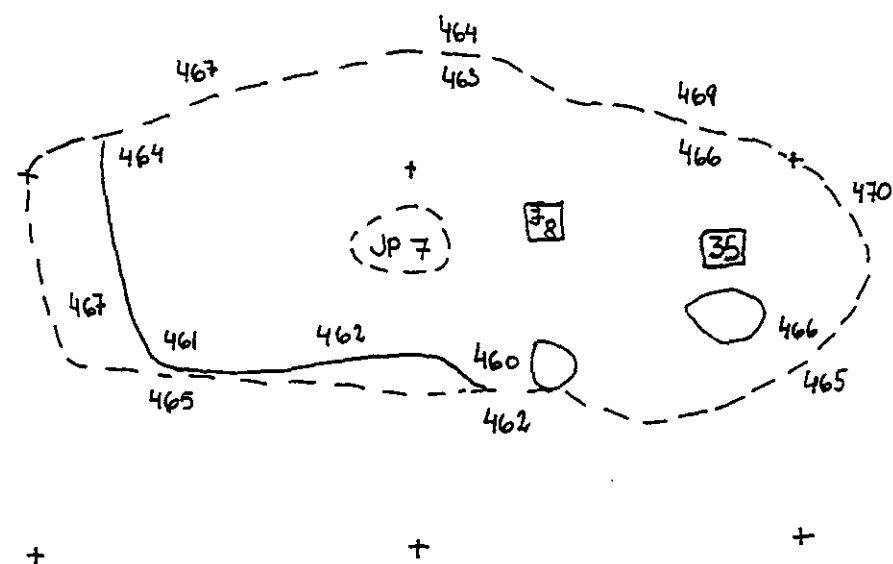
Signaturer:
 H = helle
 - = fyllskift
 J/JP = jordprøve
 Pil angir hellende retning

For delstrukturens plassering
 innenfor Struktur 6 henvises til
 prinsipp-plan.

Alle høydeangivelser er m.o.h.
 Innrammete tall uten bokstavkode
 er funn-nummer.

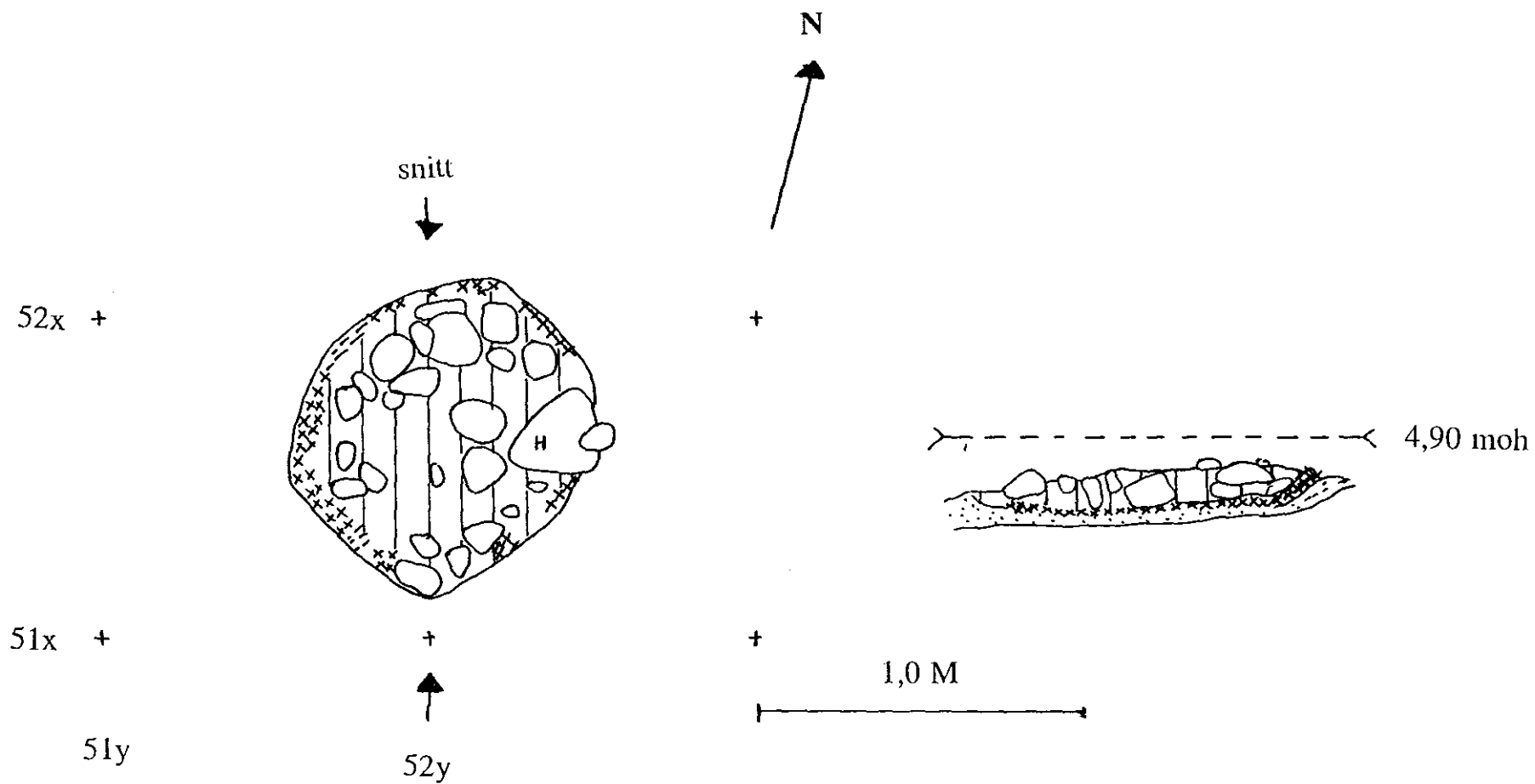

1,0 M

Husabø 1994
 Struktur 6
 Delstruktur 6/VII

Fig. 29

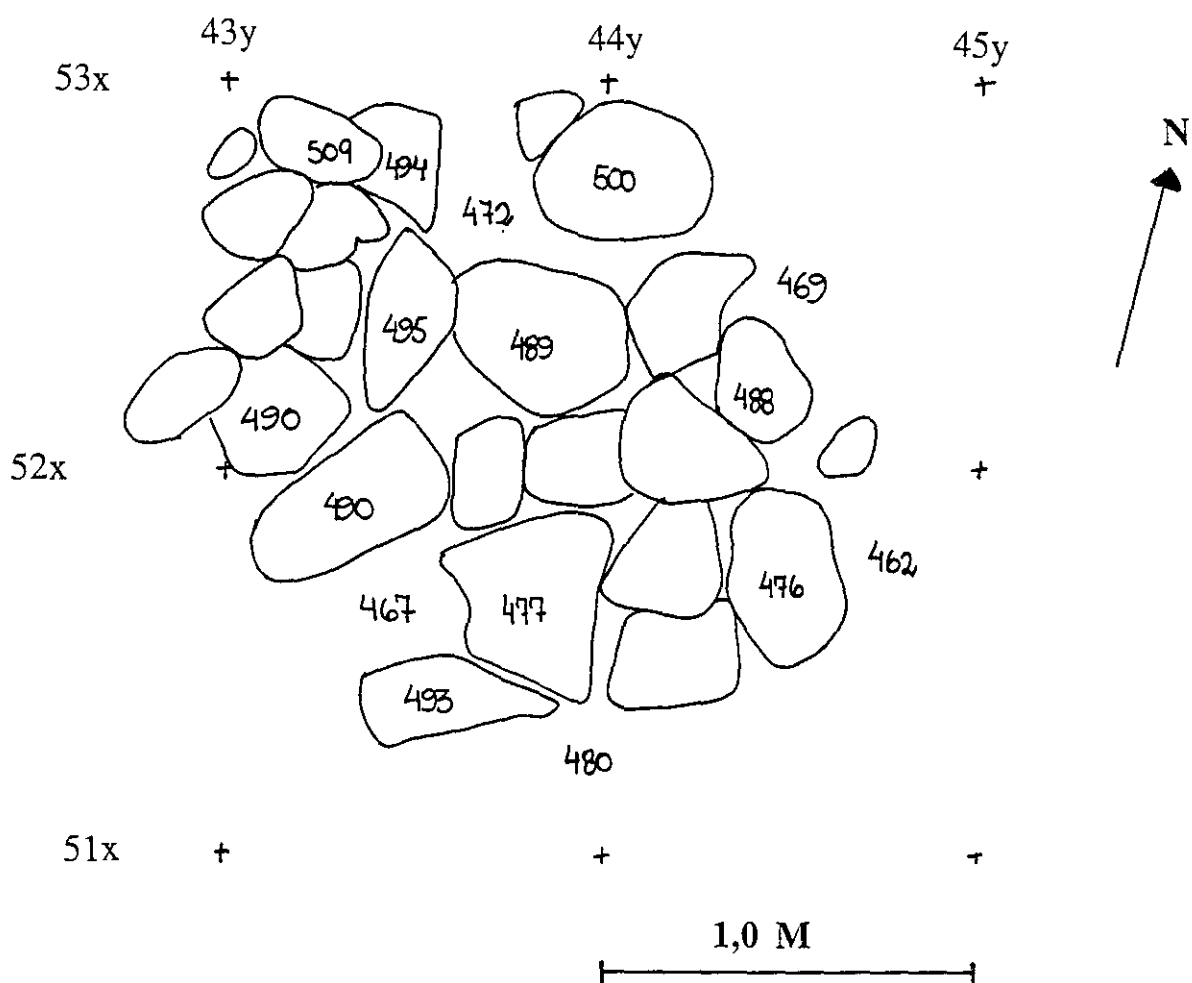

Signaturer:

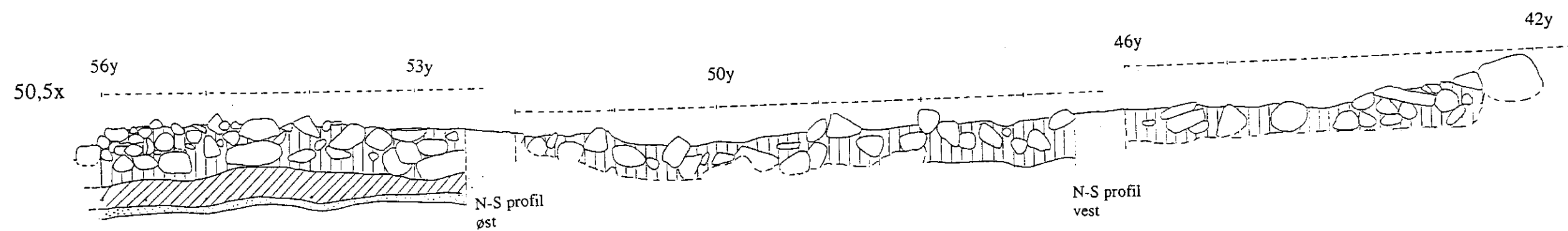
- = trekull
- = rødbrent sand/aske
- = "åkerjord"
- = grusblanda sand
- H = helle

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 6/VIII
plan og profil

Fig. 30

HUSABØ 1994
STRUKTUR 6/IX
 Høyder er angitt i m.o.h.

Signaturer:

 : åkerjordslag
 : mørkere, mer trekullblandet
 : grusblandet sand

HUSABØ 1994
 Struktur 6
 Ø-V profil
 mot S

Fig. 32

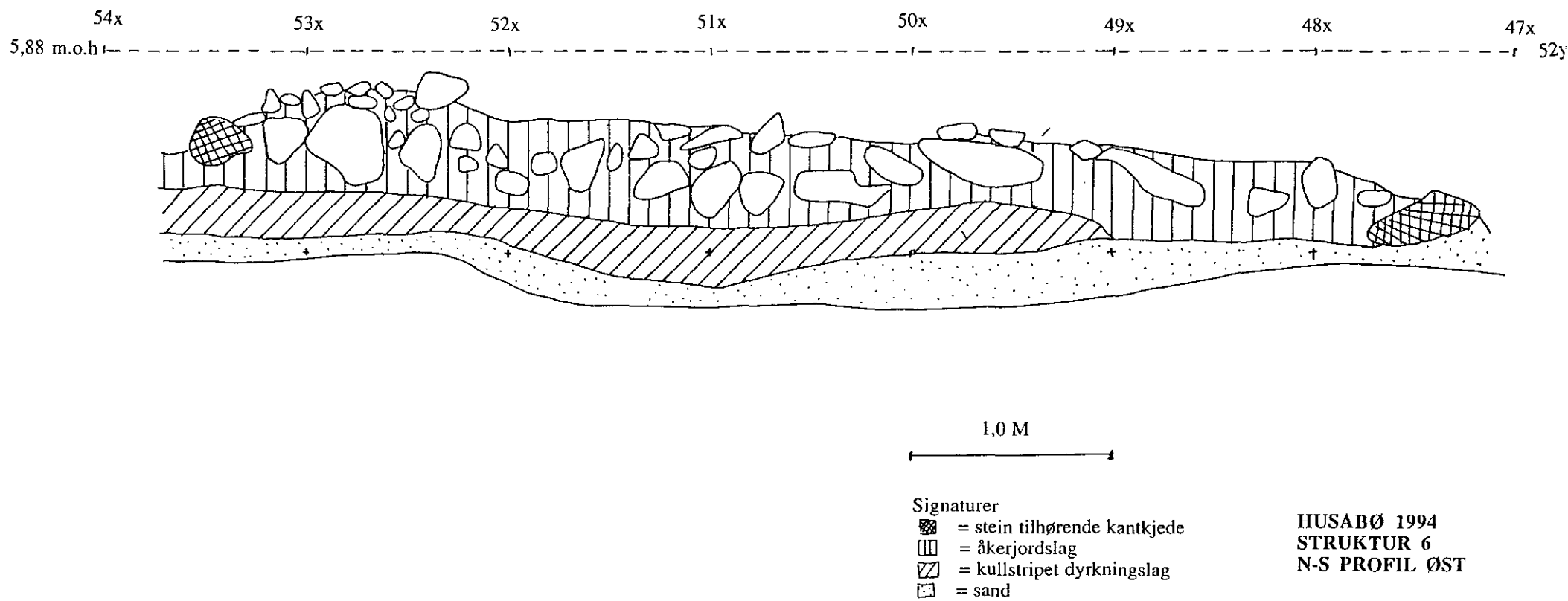
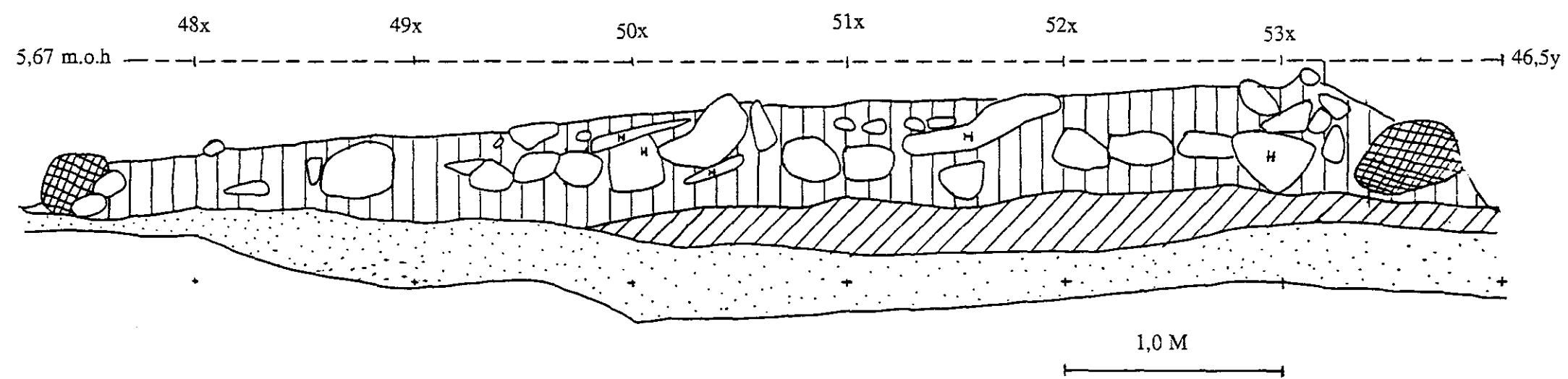

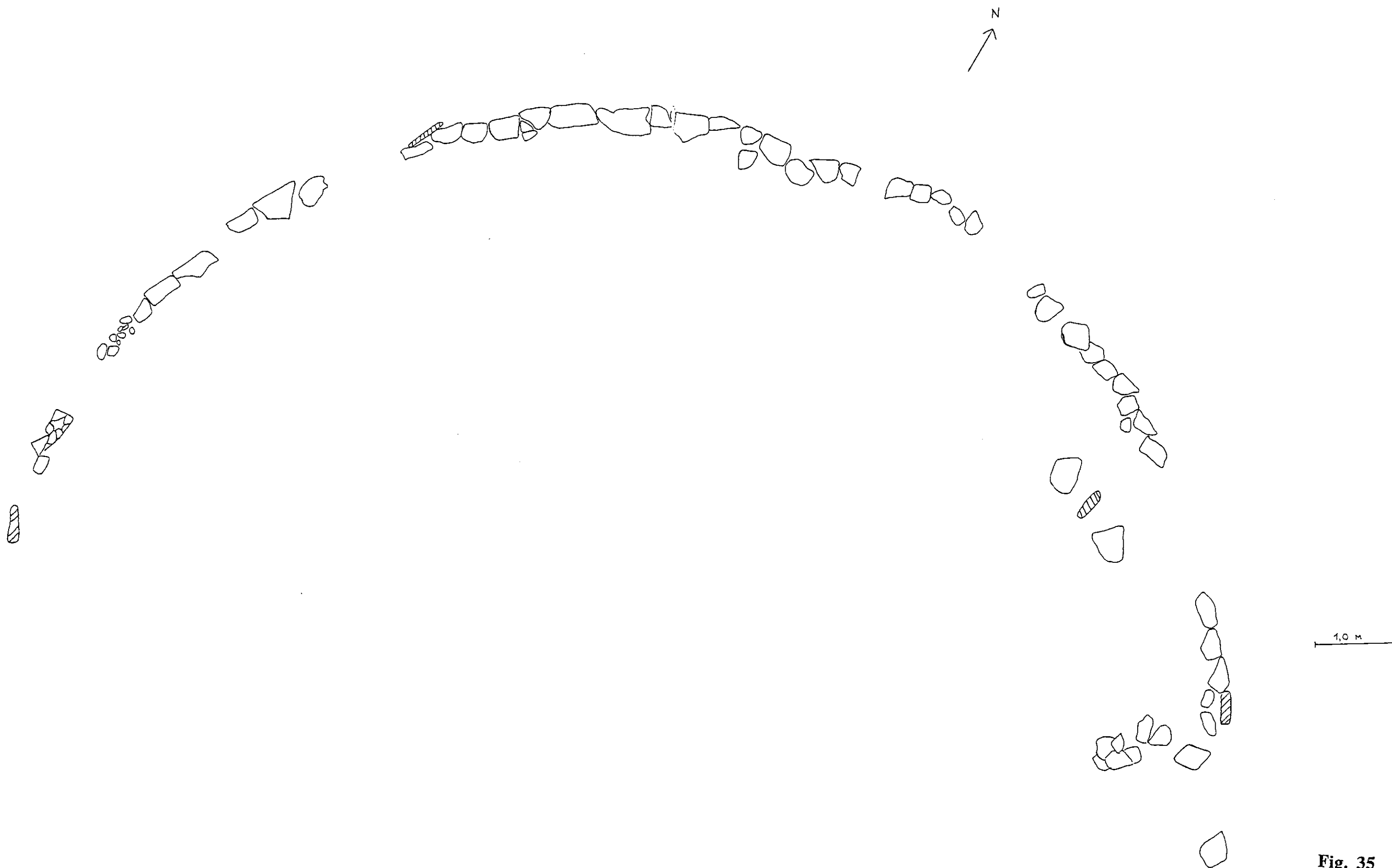
Fig. 33

Signaturer:
 H : helle
 : stein tilhørende kantkjede
 : åkerjordslag
 : eldre kullstripet dyrkningslag
 : sand

HUSABØ 1994
 Leikanger k.
 STRUKTUR 6
 Tverrprofil Vest (N-S)
 sett mot V

Fig. 34

⊞ = Kantsatt sein

Fig. 35

HUSABØ 1994
Leikanger k.
Struktur 7
Plan

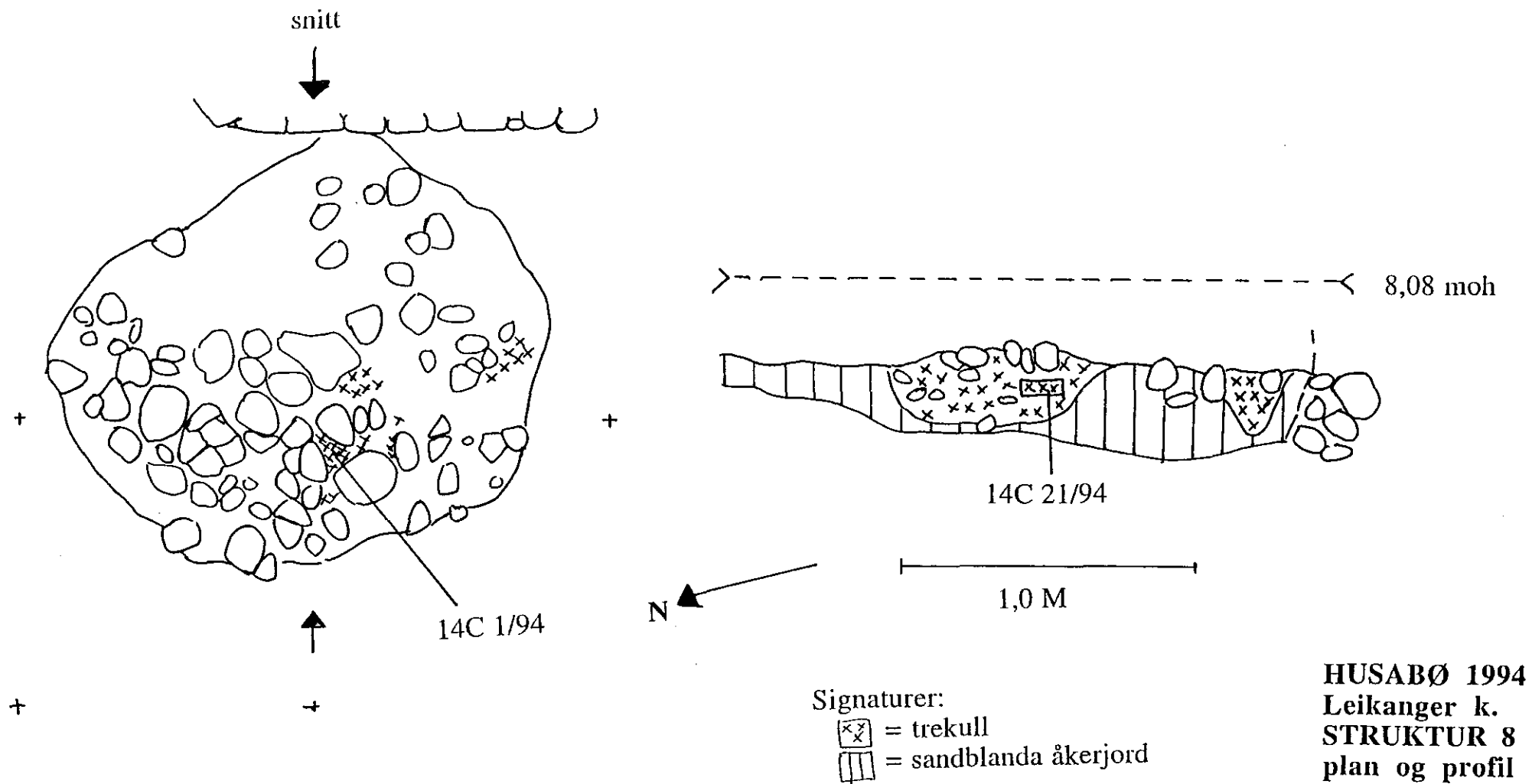
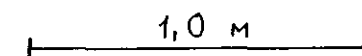
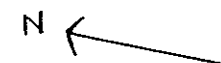
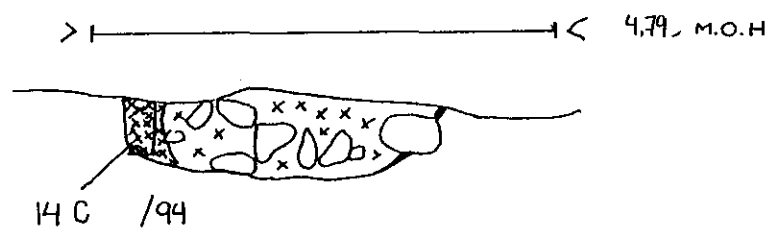
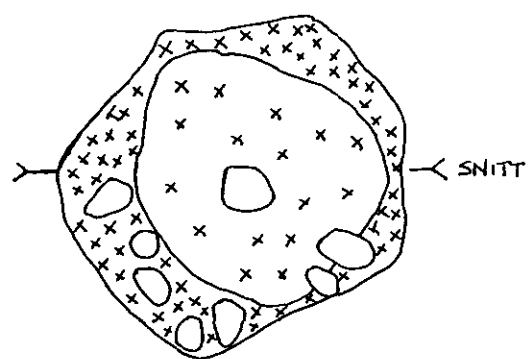

Fig. 36

Signatur:
x = trekkull

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 10
Plan og Profil
M= 1:20

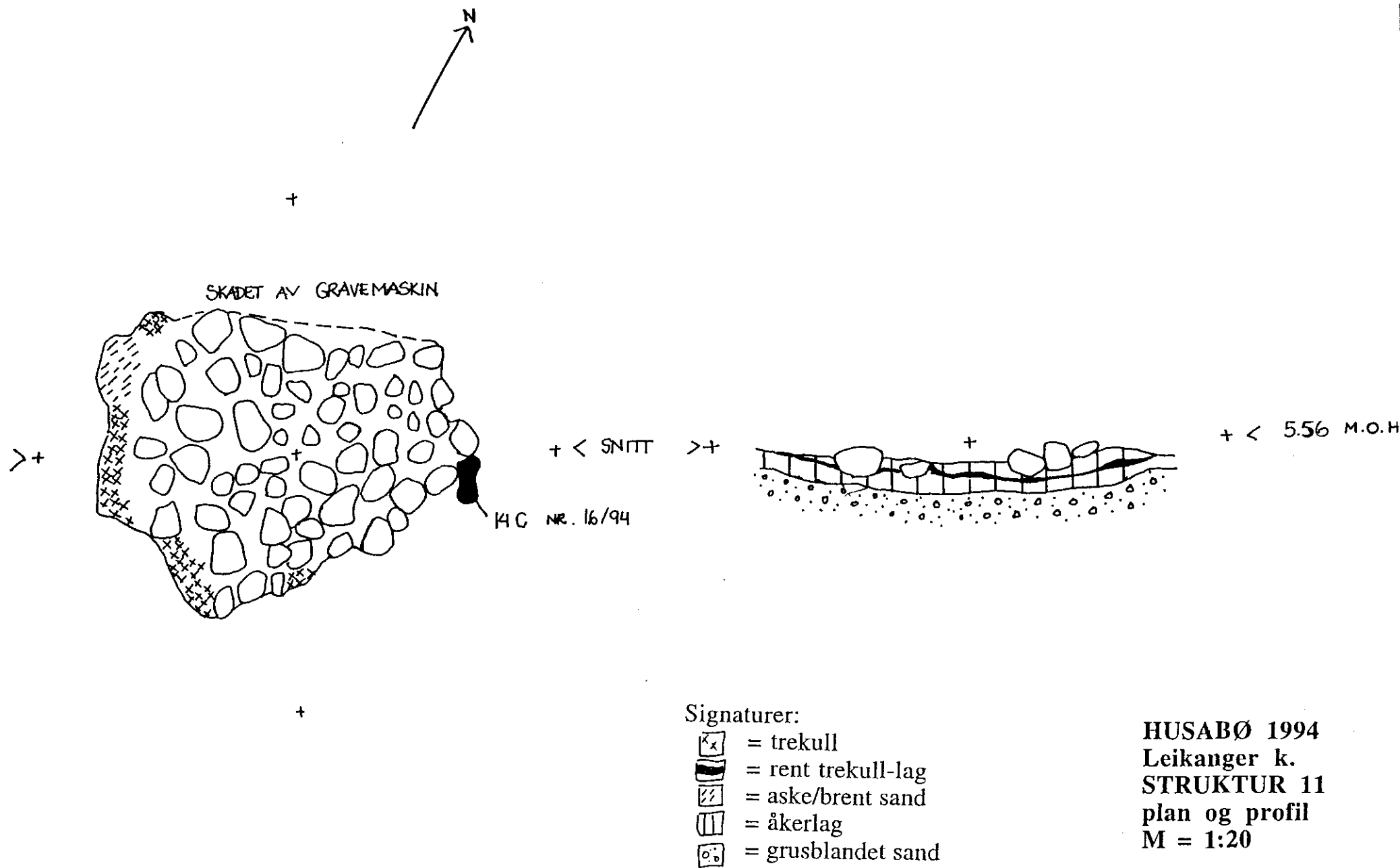
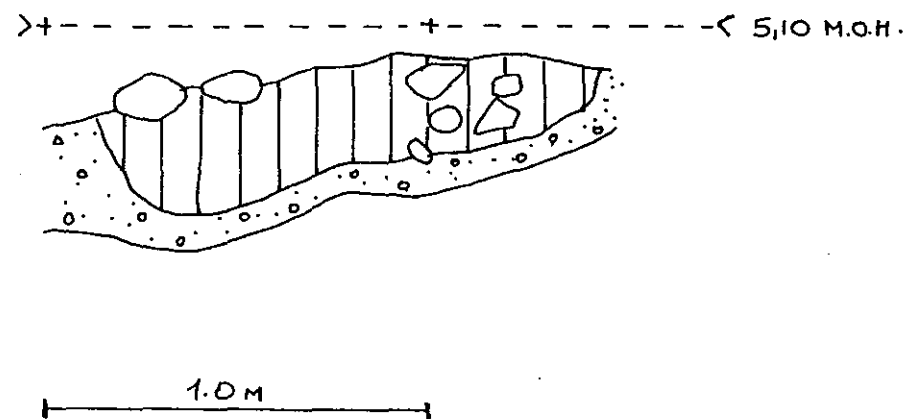
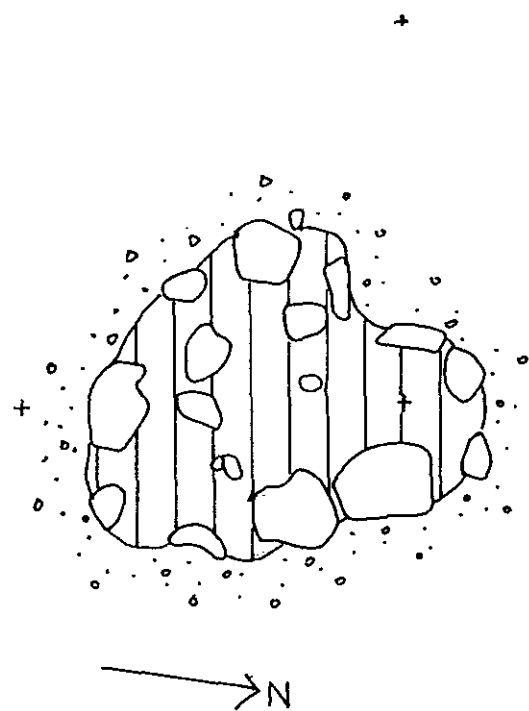

Fig. 39

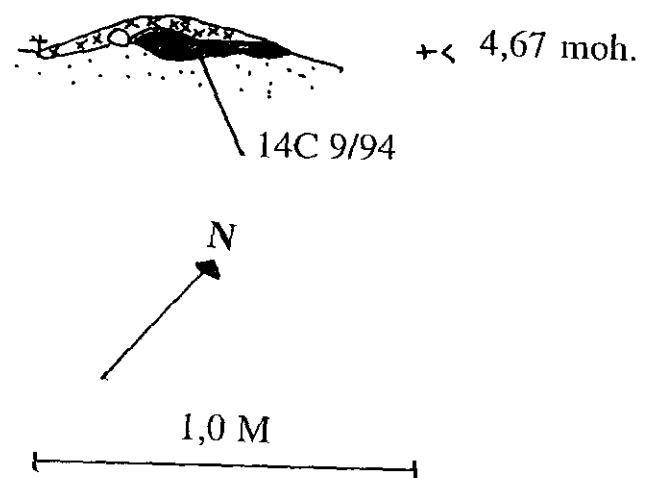

Signaturer:

- = hardpakket finkornet materiale; silt
- = grusblandet sand

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 12
 plan og profil
 M = 1:20

Fig. 40

Signaturer:

- = trekullblandet humus
- = trekull
- = sand

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 14
snitt
M = 1:20

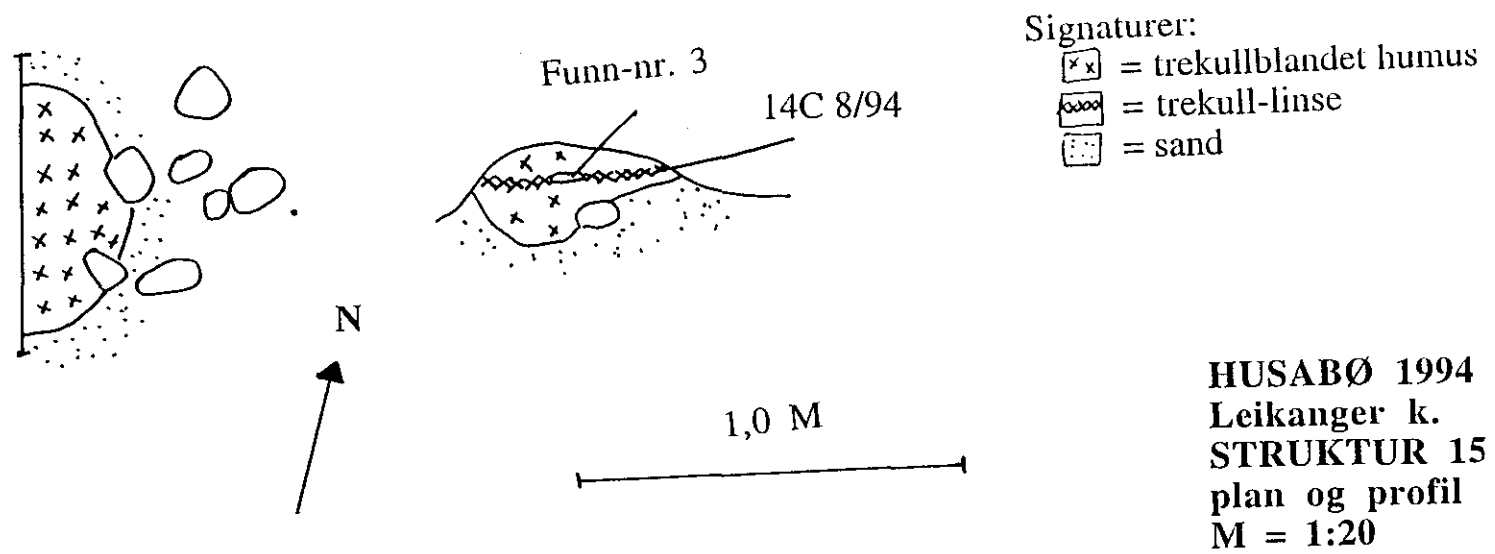
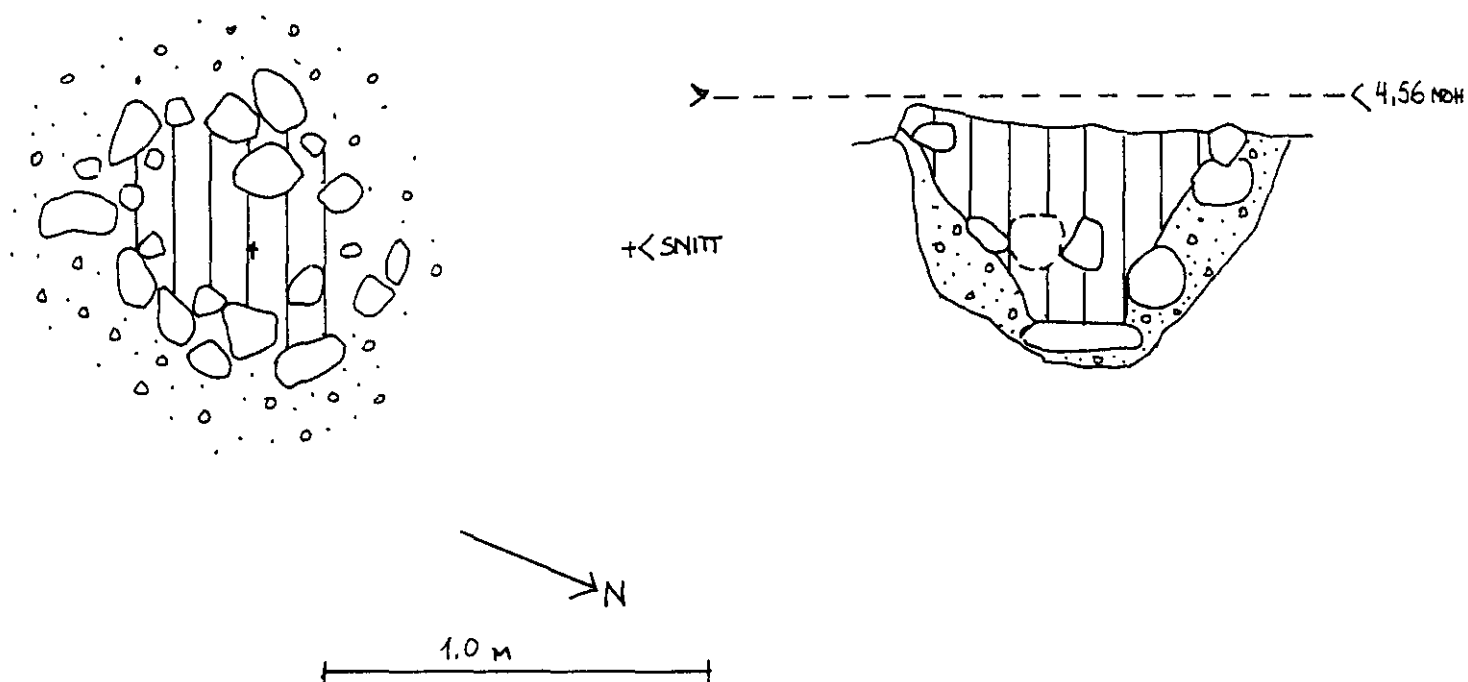

Fig. 42

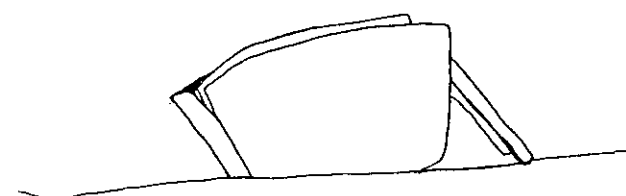
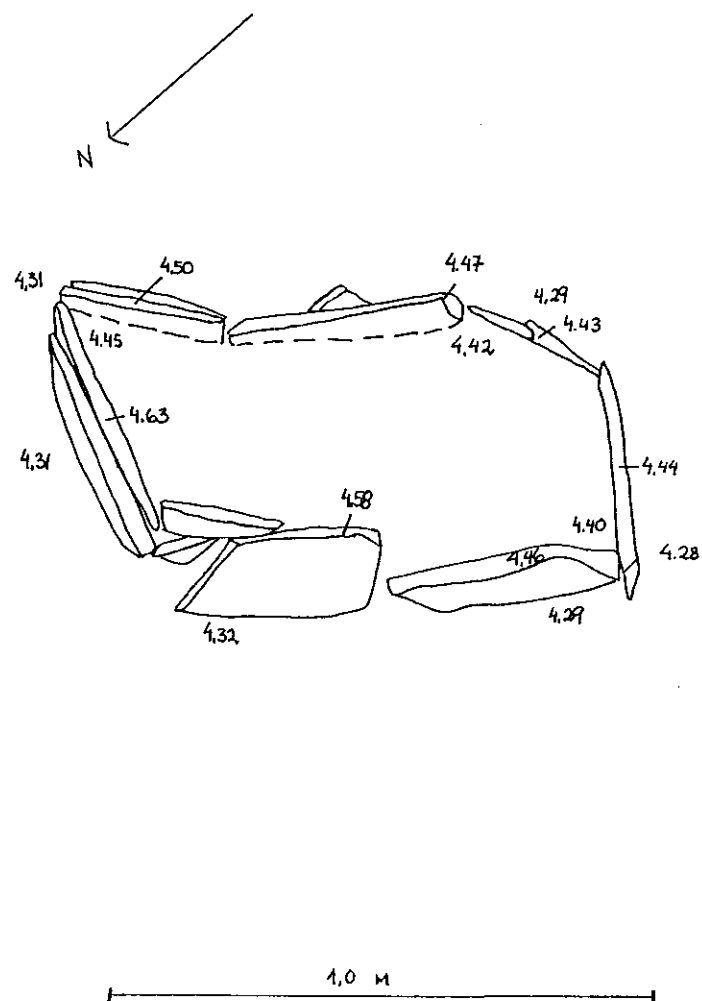

Signaturer:

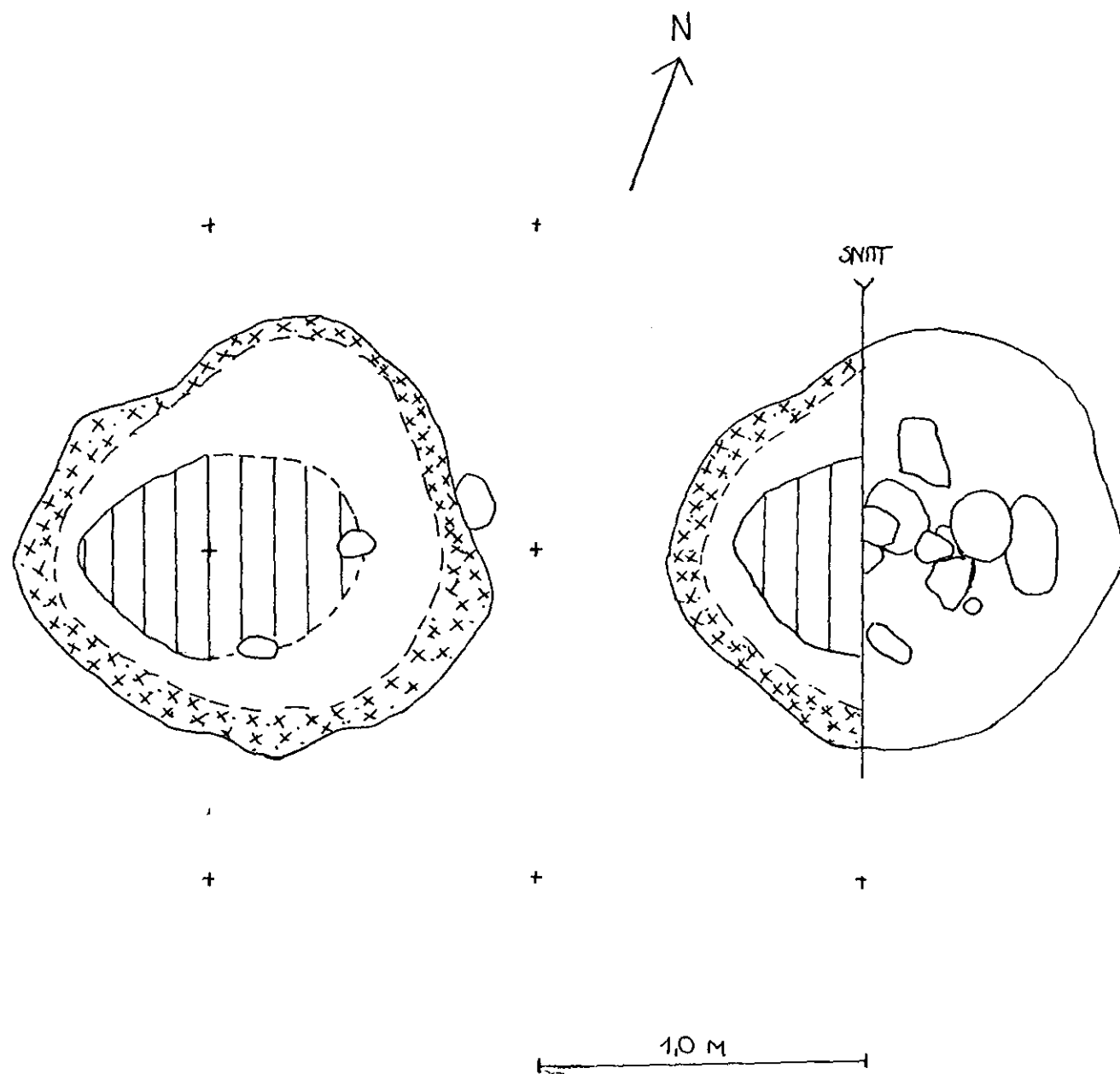
= fin gråbrun sand
= grusblandet sand

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 18
plan og profil
M = 1:20

Hellekista sett mot V

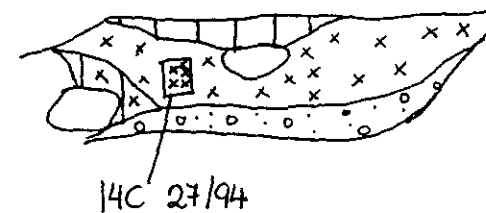
HUSABØ 1994
 Leikanger k.
 Struktur 19
 Plan og profil
 Tall med to desimaler angir m. oh.

Signaturer:

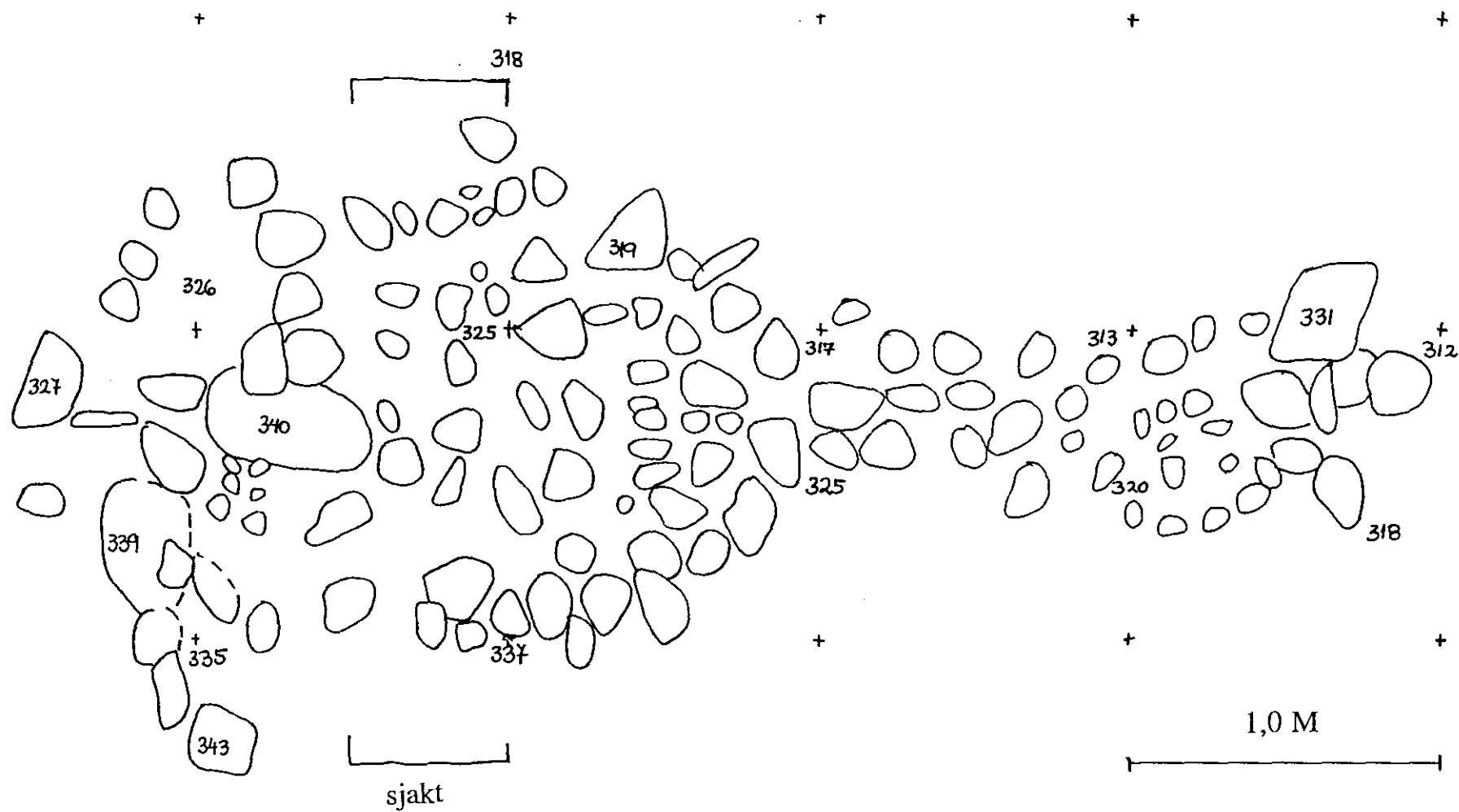
- = humus- og trekullblanda sand
- = grå silt
- = åkerjordslag

474 moh —————

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 26
plan og profil

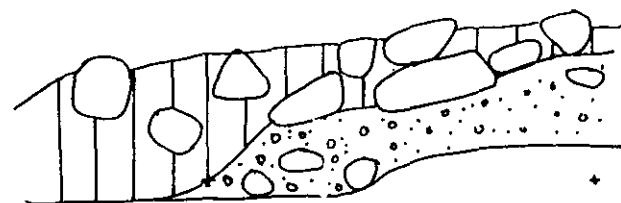
Fig. 46

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 2
plan

+ +

4,50 moh.

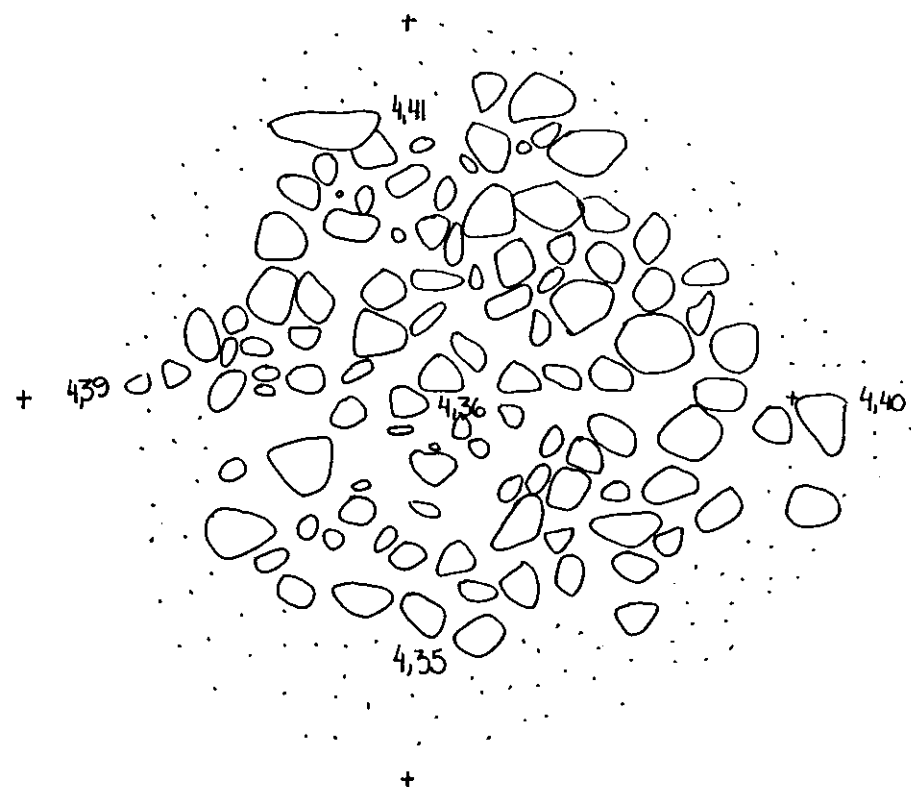
1,0 M

Signaturer:

 = finkornet sand/silt

 = grus

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 27
snitt mot V

5,81 moh.

1,0 M

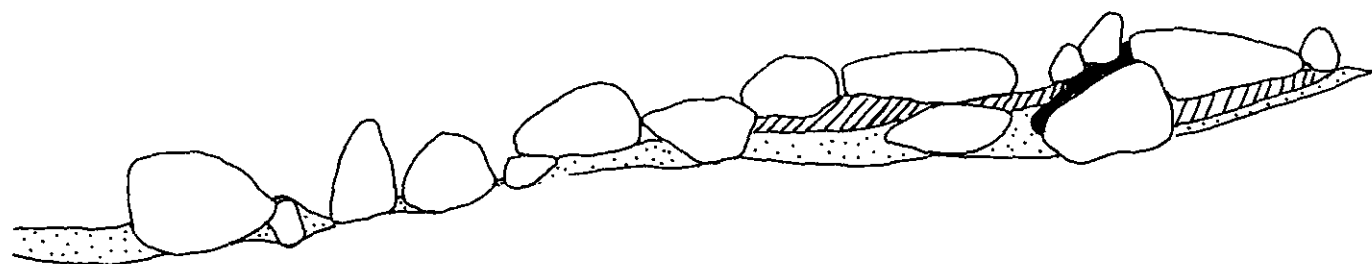
Signaturer:

- = åkerjord
- = trekull
- = trekull-lag
- = sand
- = grus

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 28
plan og profil

Fig. 49

48x 49x 50x 51x 52x
 50y |-----|-----|-----|-----|-----| 5,29 Mop

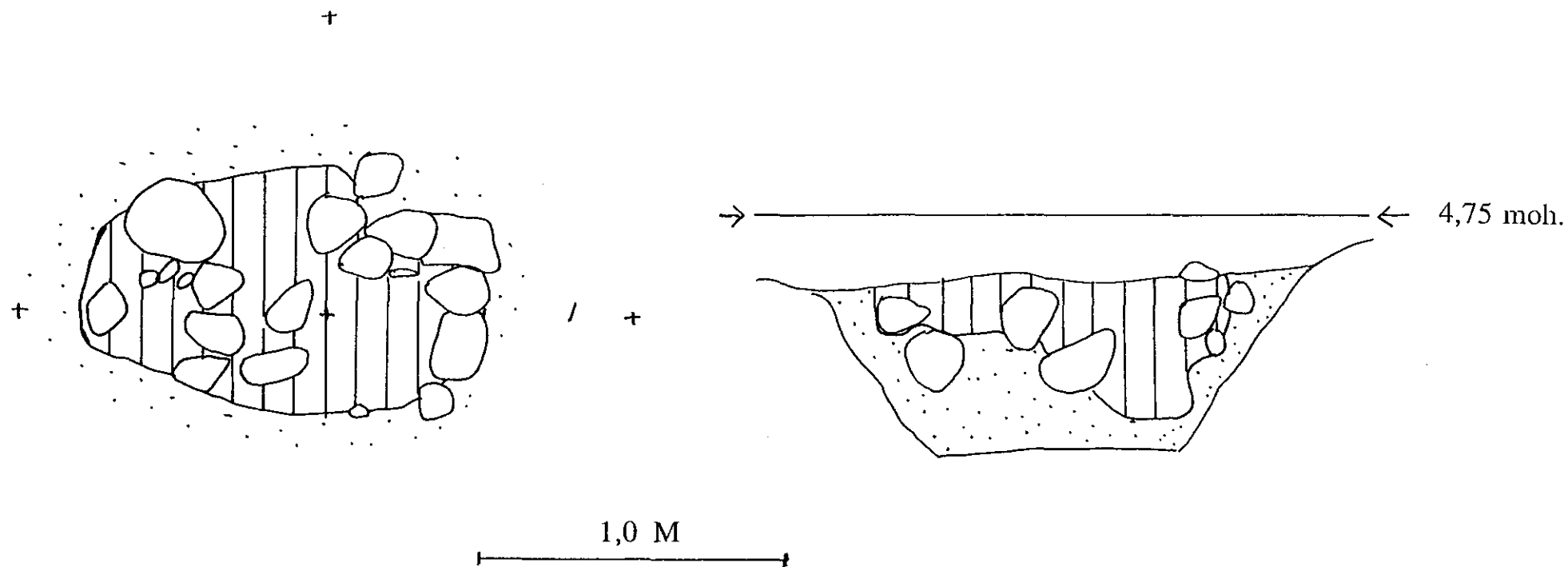
1,0 M

Signaturer:

- = sand
- = gråbrun organisk
noe sandblandet
- = trekull

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 30
profil

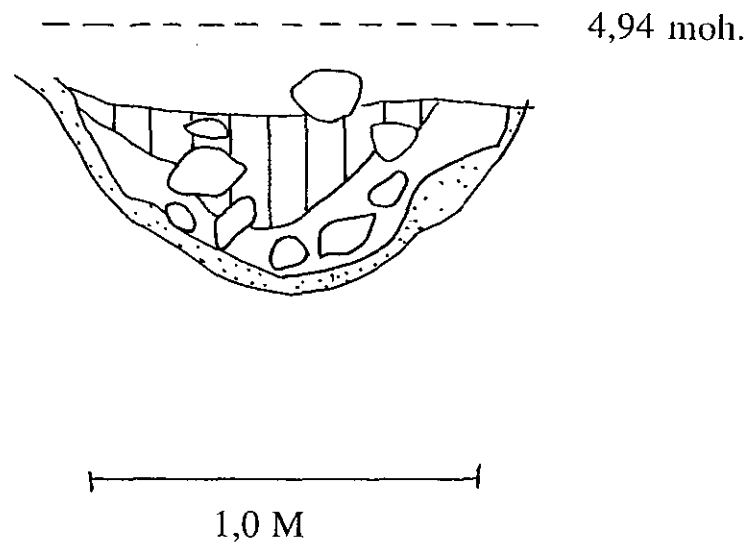
Fig. 51

Signaturer:

 = åkerjordslag
 = sand

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 31
 plan og snitt
 M = 1:20

Signaturer:

- = kompakt humus
- = sandblandet humus
- = sand

HUSABØ 1994
Leikanger k.
STRUKTUR 33
snitt

APPENDIX 2

KATALOGER

**KATALOG
STRUKTUR 1**

B 15326/1-446
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsundersøkelse 1994

Funnliste/katalog STRUKTUR 1, GRAVRØYS.

Nr. i parentes er foreløpige funn-nr. gitt i felt, disse er brukt på figurene.

Funnene er gruppert etter kontekst; struktur 1 inneholdt 5 definerbare kontekster med funn. Videre er det en gruppering av funn som synes å høre sammen (keramikk), tilslutt funn uten kontekstilknytning.
Beinmaterialet oppbevares ved Zoologisk Museum; js.nr. 929.

FRA DELSTRUKTUR 1/B; GRAV

/	Beskrivelse	plan/koordinat
1 (313)	<u>Fragm. av båndformet gullring</u> l: 1,6cm b:0,2cm vekt: 0,82g I ene enden er et lite fragment brukket nesten av, dette står vinkelrett på det øvrige fragmentet.	Fig. 7, plan 1/5 nivå 1
2 (162)	<u>Fragm. av gullring(?)</u> Kan se ut til å ha vært sammensatt i lengderetn. l: 0,9cm b: 0,2 vekt: 0,48 g Hører sammen med 1 (?)	Fig. 6, plan 1/4 48x 52y SV
3 (162)	<u>Smeltet klump av gull</u> l: 1,4 b: 1,2 vekt: 2,4 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 52y SV
4 (114)	<u>Smeltet klump av gull</u> l: 1,5 b: 0,3 vekt: 1.3 g	Fig. 5, plan 1/3 47x 51y NØ
5 (168)	<u>Smeltet fragm. av gull</u> l: 0,5 b: 0,3 vekt: 0,3 g En liten del av fragmentet kan se usmeltet ut, samme som /2 ?	Fig.6, plan 1/4 48x 52y NØ
6 (234)	<u>Smeltet gull,</u> l: 1,2 b: 0,6 vekt: 0,5 g flatt uregelm. form	Fig. 6, plan 1/4 47x 52y NV
7 (323)	<u>Liten kule av gull</u> vekt: 0,4 g Formen skyldes trolig smelting	Fig. 7, plan 1/5 47,9 - 48,1x
8 (330b)	<u>2 Små kuler av gull</u> vekt: 1) 0,4 g 2) 0,15 g Formen skyldes trolig smelting	Fig. 7, plan 1/5 47,9 - 48,1x 52y
9 (165)	<u>Ørsmå skår av lysegult glass</u> Vekt tils.: 0,2 g Glasset synes å være smeltet.	Fig. 6, plan 1/4 48x 51y SØ
10 (166)	<u>1 ørlite skår av glass</u>	Fig. 6, plan 1/4

	Vekt: 0,02 g	48x 51y NØ
11 (244)	<u>Ørsmå skår av lysegult glass</u> Vekt: 0,10 g	Fig. 6, plan 1/4 47x 52y SV
12 (311)	<u>1 ørlite skår av lysegult glass</u> Vekt: ikke utslag	Fig. 7, plan 1/45 47,9-48,1 x 52y Øst
13 (321b)	<u>Små skår av lysegult glass</u> Vekt: 0,94 g Noen av skårene har såpass størrelse at "smelteblærer" er synlig i mikroskop.	Fig. 7, plan 1/5 47,9 - 48,1x 52y vest
14 (322)	<u>Ørsmå skår av lysegult glass</u> Vekt: 1,7 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9 - 48,1x 52y øst
15 (325)	<u>1 ørlite skår av lysegult glass</u> Vekt: 0,2 g	som /14
16 (180)	<u>Ørsmå skår av lysegult glass</u> Vekt: 0,2 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 52y SV
17 (326)	<u>Små skår av gulbrunt glass</u> Vekt: 2,3 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9 - 48,1x
18 (337)	<u>Ørsmå skår av lysegult glass</u> Vekt: 0,2 g	som /16
19 (132b)	<u>Fragm av dekorert gjenstand av bein</u> l: 1,2 b: 0,4 Rektangulært m/to smale innrissete furer. (hører til /20 ?)	Fig. 5, plan 1/3 47x 52y SV
20 (152b)	<u>Fragm. av trelags avsatskam av bein</u> l: 1,2 b: 0,7 t: 0,2 Fragment av "avsatsdelen".	Fig. 5, plan 1/3 48x 52y NØ
21 (245b)	<u>2 små tildannede beinfragm.</u> <u>hvorav 1 er dekorert med innrisset linje</u> 1) l: 0,9 b: 0,3 2) l: 1,3 b: 0,3	Fig. 6, plan 1/4 47x 51y NØ
22 (329b)	<u>2 små tildannede beinfragm.</u> <u>hvorav 1 er dekorert med innrisset linje</u> Hører til /20 ?	Fig. 7, plan 1/5 47,9 - 48,1 x 52y
23 (339)	<u>1 lite, dekorert beinfragm.</u> l: 0,5 b: 0,3	Fig. 7, plan 1/5:JP 20 47,9 - 48,1x 52y
24 (319a)	<u>1 fragm. av båndformet bronse</u> l: 1,7 b: 0,9	Fig. 7, plan 1/5 47,9 - 48,1x

	Tilnærmet rekt., noe smalere i ene enden som er svakt krummet.	52y
25 (330d)	<u>1 rørformet bronsestykke</u> l: 1,2 b: 0,6	Fig. 7, plan 1/5 47,9 - 48,1x 52y øst
26 (140)	<u>Nagle av jern med klinkeplate</u> l: 3,6, stilken har firesidig tvsn. 0,4 x 0,4 cm. Hodet er uregel. (rundt ?). Klinkeplaten har uregelm. rekt. form	Fig. 5, plan 1/3 49x 53y SØ
27 (192)	<u>Nagle av jern</u> (uten klinkeplate) l: 2,3, stilken har rundt tvsn.(?) diam: 0,4. Hodet er rundt; diam.: 1,5 cm	Fig. 6, plan 1/4 49x 52y NØ
28 (328b)	<u>Klinkeplate</u> (?) til jernnagle l: 1,6 cm b: 1,5 diam. hull: 0,4 cm Tilnærmet rekt, men avrundet ene kortsiden.	Fig. 7, plan 1/5 47,9 - 48,1x 51y
29 (108)	<u>Leirkar, 2 skår</u> , av grovt magret porøst gods enkelt dekorert med knipedekor. største diam.: 1,6 og 2,1 cm.	Fig. 5, plan 1/3 49x 50y SØ
30 (109)	<u>Leirkar, skår</u> , beskr. som over. største diam. 2,4 cm	Fig. 5, plan 1/3 48x 50y SV
31 (176)	<u>Leirkar, 2 skår</u> , beskr. som over største diam.: 2,0 og 2,6 cm.	Fig. 6, plan 1/4 49x 51y SØ
32 (195)	<u>Leirkar, skår</u> , beskr. som over største diam.: 2,8 cm	Fig. 6, plan 1/4 49x 51y SV

Funnene /29-/32 hører sammen med funnene /xx -/xx

33 (215)	<u>Leirkar, randskår</u> største diam.: 2,7	48x 50y NØ
34 (185)	<u>Rå-asbest</u> , 2,7 x 0,7 cm	Fig. 6, plan 1/4 48x 51y SØ
35 (158b)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tannrot menneske Vekt: 0,29 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 52y SØ
36 (160)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tannrot menneske Vekt: 0,69 g	Fig. 5, plan 1/3 47x 52y NØ
37 (161b)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tannrot menneske Vekt: 0,54 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 52y SØ
38 (163b)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tannrot menneske Vekt: 0,03 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 52y SØ
39 (182b)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tannrot menneske Vekt: 0,19 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 52y NV

40	(186)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tannrot menneske Vekt: 0,03 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 51y
41	(245c)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tannrot menneske Vekt: 0,01 g	Fig. 6, plan 1/4 47x 51y NØ
42	(246)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tannrot menneske Vekt: 0,44 g	Fig. 6, plan 1/4 47x 51y NØ
43	(314)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tannrot menneske Vekt: 0,75 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 52y Ø
44	(319c)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tannrot menneske Vekt: 0,25 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 52y V
45	(321)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tannrot menneske Vekt: 0,53 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 52y V
46	(327)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tannrot mennske Vekt: 0,34 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 52y V
47	(330c)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tannrot menneske Vekt: 0,30 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 52y Ø
48	(135)	<u>Brente beinfragmenter</u> , kraniebein menneske Vekt: 6,40 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 52y NØ
49	(136)	<u>Brente beinfragmenter</u> , kraniebein menneske Vekt: 6,30 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 52y
50	(198)	<u>Brente beinfragmenter</u> , kraniebein og tåledd Vekt: 14,73 g	Fig. 6, plan 1/4 49x 52y SØ
51	(319)	<u>Brente beinfragmenter</u> , kraniebein menneske Vekt: 10,10 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 52y V
52	(131)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tåledd menneske Vekt: 2,62 g	Fig. 5, plan 1/3 47x 52y NV
53	(148)	<u>Brente beinfragmenter</u> , tåledd menneske Vekt: 4,21 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 52y NØ
54	(245a)	<u>Brent ebeinfragmenter</u> , tåledd menneske Vekt: sammen med fnr. 245 c	Fig. 6, plan 1/4 47x 51y NØ
55	(324)	<u>Brente beinfragmenter</u> , bl. a tåledd menneske Vekt: totalt 7,51 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x

			52y
56	(417)	<u>Brente beinfragmenter</u> , bl. a tåledd Vekt: 6,19 g	48x 52y SV
57	(111)	<u>Brente beinfragmenter</u> , Vekt: 0,54 g	Fig. 5, plan 1/3 48 x 51y SV
58	(112)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,87 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 51y NØ
59	(113)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,12 g	Fig. 5, plan 1/3 47x 51y SV
60	(115)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 3,0 g	Fig. 5, plan 1/3 47x 51y NØ
61	(116)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,24 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 52y NØ
62	(117)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 2,32	Fig. 5, plan 1/3 49x 52y NV
63	(118)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,14 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 52y NV
64	(119)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 2,24 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 52y NV
65	(120)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,0 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 52y SV
66	(121)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,28 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 52y SØ
67	(122)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,45 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 52y NV
68	(123)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,29 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 52y NV
69	(124)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,59 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 52y SV
70	(125)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,21 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 52y SØ
71	(126)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,18 g	Fig. 5, plan 1/3 47x 52y NV
72	(127)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,40 g	Fig. 5, plan 1/3 47x 52y NV
73	(128)	<u>Brente beinfragmenter</u> vekt: 3,89 g	Fig. 5, plan 1/3 47x 52y NV

74	(129)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,28 g	Fig. 5, plan 1/3 47x 52y NV
75	(130)	<u>Brente beinfragmenter</u> vekt: 0,47 g	Fig. 5, plan 1/3 47x 52y NV
76	(132)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,60 g	Fig. 5, plan 1/3 47x 52y SV
77	(133)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 3,47 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 53y NV
78	(134)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,94 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 53y NV
79	(137)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,39 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 53y NV
80	(138)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,43 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 53y NV
81	(139)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,73 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 53y SØ
82	(141)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,14 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 52y SØ
83	(142)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,16 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 52y SØ
84	(143)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,95 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 52y SØ
85	(144)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 4,63 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 53y SV
86	(145)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 2,25 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 53y SV
87	(146)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,16 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 53y SV
88	(147)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,23 g	Fig. 5, plan 1/3 49x 53y SV
89	(149)	<u>Brente beinframenter</u> Vekt: 1,53 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 52y
90	(150)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,32 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 53y NØ
91	(151)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,15 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 53y NV

92	(152)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,84 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 52y NØ
93	(153)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,90 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 53y NØ
94	(154)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,27 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 53y SV
95	(155)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,19 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 53y SV
96	(156)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,31 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 53y SØ
97	(157)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 2,07 g	Fig. 5, plan 1/3 48X 53Y SV
98	(158)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,55 g	Fig. 5, plan 1/3 48x 52y SØ
99	(159)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,17	Fig. 5, plan 1/3 48x 53y SV
100	(161)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 8,56 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 52y SØ
101	(163)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,27 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 52y SØ
102	(164)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 8,57 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 51y SØ
103	(167)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 2,90 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 51y
104	(170)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,60 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 52y NØ
105	(171)	<u>Brente bienfragmenter</u> Vekt: 0,35 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 52y NV
106	(173)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,12 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 51y SV
107	(174)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,25 g	Fig. 6, plan 1/4 49x 52y SV
108	(175)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 2,42 g	Fig. 6, plan 1/4 49x 52y SØ
109	(177)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,10 g	Fig. 6, plan 1/4 49x 53y SV
110	(178)	<u>Brente beinfragmenter</u>	Fig. 6, plan 1/4

	Vekt:0,04 g	49x 51y SV
111 (179)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 2,12 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 51y SØ
112 (180b)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,10 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 52y SV
113 (181)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,95 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 52y NØ
114 (182)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,11 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 52y NV
115 (183)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,13 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 51y NV
116 (184)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 14,57 g	Fig. 6, plan 1/4 49x 52y SØ
117 (188)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,11	Fig. 6, plan 1/4 48x 51y NØ
118 (189)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,94 g	Fig. 6, plan 1/4 49x 51y SØ
119 (191)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 5,69 g	Fig. 6, plan 1/4 49x 52y SØ
120 (193)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,06 g	Fig. 6, plan 1/4 49x 53y NV
121 (197)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,01 g	Fig. 6, plan 1/4 49x 51y NV
122 (203)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,20 g	50x 49y NV
123 (205)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,02 g	48x 50y SØ
124 (209)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,04	48x 51y SØ
125 (233)	<u>Brente beinfragmenter</u> vekt: 1,61 g	Fig. 6, plan 1/4 47x 52y SV
126 (238)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 4,85 g	Fig. 6, plan 1/4 47x 52y NV
127 (239)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,37 g	Fig. 6, plan 1/4 47x 52y SV
128 (245)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 4,40 g	Fig. 6, plan 1/4 47x 51y NØ

129	(247)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,20 g	Fig. 6, plan 1/4 47x 51y NV
130	(253)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,81 g	Fig. 6, plan 1/4 47x 51y SØ
131	(254)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,65 g	Fig. 6, plan 1/4 47x 51y SV
132	(263)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,18 g	Fig. 6, plan 1/4 47x 51y NØ
133	(264)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,19 g	Fig. 6, plan 1/4 47x 52y SØ
134	(265)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,37 g	Fig. 6, plan 1/4 47x 52y SV
135	(287)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,35 g	46x 51y SV
136	(288)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,39 g	48x 51y SØ
137	(289)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,28 g	48x 51y SØ
138	(312)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,20 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1 x 51y Ø
139	(315)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,80 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 52y V
140	(316)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,54 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 52y V
141	(317)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 7,46 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 52y Ø
142	(320)	<u>Brente beinfragmenteru</u> Vekt: 1,84 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 51y Ø
143	(326)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 0,98 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 52y Ø

144	(328)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,60 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 51y Ø
145	(329)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 4,08 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 52y Ø
146	(330)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 3,30 g	Fig. 7, plan 1/5 47,9-48,1x 52y Ø
147	(336)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,36 g (fra samme lag som fnr. 180 og 181)	48x 52y SV
148	(338)	<u>Brente beinfragmenter</u> Vekt: 1,30 g	47,9-48,1x 52 y
149	(17/94)	<u>Trekull</u> , 2,44 g	Fig. 5, plan1/3 49x 50y NØ
150	(18/94)	<u>Trekull</u> , 4,0 g	Fig. 5, plan1/3 49x 51y SV
151	(19/94)	<u>Trekull</u> , 6,0 g	Fig. 6, plan 1/4 48x 50y NØ
152	(30/94)	<u>Trekull</u> , 4,5 g	48x 51y NV
153	(31/94)	<u>Trekull</u> , 2,5 g	Fig. 6, plan 1/4 49x 51y SØ

Fra delstruktur 1/BA, trekullfylt grop

154	(225a)	<u>Brente beinfragmenter</u> , Vekt: 0,01 g	49x 50y SØ
155	(28/94)	<u>Trekull</u> , 2,0 g	Fig. 10 49x 50y SØ
156	(29/94)	<u>Trekull</u> , 7,5 g	49x 50y SØ

Fra delstruktur 1/BB, trekullfylt grop

157	(343)	<u>2 jernfragm.</u> Trådformet, nå i to deler l: 2,0 - 2,2 cm	48x 50y SV
158	(350)	<u>Leirkar, randskår</u> av rel. finkornet gods, Må skrive seg fra et relativt stort kar. Randa er flat og skrår innover.	47x 50y NV
159	(344)	<u>Leirkar, randskår</u> av samme type som /155 l: 2,9 b: 0,9	48x 50y SV

160 (345)	<u>Leirkar, skår</u> samme type som /155-156 Største diam.: 2,8 cm	48x 50y SV
161 (346)	<u>Hasselnøttskall, fragm.</u>	48x 50y SV
162 (32/94)	<u>Trekull</u>	Fig. 11 48x 50y SV
163 (36/94)	<u>Trekull</u> , 5,0 g	48x 50y SV
164 (40/94)	<u>Trekull</u> , 5,73 g mot bunnen av strukturen	47,5-48,5x 50y
165 (43/94)	<u>Trekull</u> , 5,0 g	Foto: S/Hv 8/14 Dias: 10/27
166 (44/94)	<u>Trekull</u> ,	Som over
167 (47/94)	<u>Trekull</u> , Fra delstruktur 1/BB 2	Foto: Dias 11/9 S/hv: 8/22-24

Fra delstruktur 1/BC, trekullfylt grop

168 (366)	<u>Nagle av jern med klinkeplate</u> . Hodet er rundt, diam.: 2,2 cm, mens klinkeplata er firkantet, b: 1,5. Stilken er rund; l: 3,5 ca.: tvn: 0,4 cm.	(ikke avmerket)
169 (368)	<u>Nagle av jern</u> uten klinkeplate. Hodet er rundt med diam.: 2,4 cm. Stilken er rund; l: 2,5, diam.: 0,4 cm.	som over
170 (340)	<u>Leirkar, randskår</u> med mulig kamdekor; 4 smale, noe utydelige striper som går parallelt med randen; den øverste stripa er ca 0,8 cm. fra denne. Randen er avflatet og skrå inn i karet. Sannsynligvis fra samme eller lignende kar som /158 og /159. Største diam.: 2,8 cm. Godset er relativt finkornet.	ikke avmerket
171 (341)	<u>Leirkar, skår</u> av samme godstype som over, men uten dekor. Skåret har en noe "vridd" form, kan muligens stamme fra "skulderen" på et buket kar. Største diam.: 2,6.	som over
172 (373)	<u>Leirkar, skår</u> av samme godstype som de foregående, udekorert. Deler ev skårets utside har løsnert og ligger ved (i to biter). Største diam.: 4,0 cm.	som over
173 (361)	<u>Leirkar, skår</u> av samme type som de foregående, udekorert. Skåret er svakt svunget (fra leirkarets hals ?) Største diam.: 4,2 cm.	som over

174 (342)	<u>Brente beinfragmenter</u> , 0,02 g	ikke avmerket
175 (347)	<u>Brente beinfragmenter</u> , 0,01 g	som over
176 (349)	<u>Brente beinfragmenter</u> , 0,01 g	som over
177 (353)	<u>Brente beinfragmenteru</u> , 0,12 g	som over
178 (354)	<u>Brente beinfragmenter</u> , 0,01 g	som over
179 (355)	<u>Brente beinfragmenter</u> , 0,01 g	som over
180 (362)	<u>Brente beinfragmenter</u> , 2,74 g	som over
181 (365)	<u>Brente beinfragmenter</u> , 0,85 g	som over
182 (369)	<u>Brente beinfragmenter</u> , 0,28 g	som over
183 (378)	<u>Brente beinfragmenter</u> , 0,11 g	som over
184 (348)	<u>Flintbit</u> med slitte kanter; l: 2,1 cm b: 1,4 cm.	
185 (372)	<u>Flintflis</u> , av samme farge som foregående. l: 1,0 cm	
186 (33/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 5,0 g	47x 50y SØ
187 (39/94)	<u>Trekull</u> , vekt. 3,0 g	46x 51y NV
188 (41/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 17,0 g	Fig. 11, snitt 46x 50-51y
189 (46/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 8,0 g Fra delstr. 1/BC 2	Ikke dok.

Fra delstruktur 1/D; trekullfylt avlang grop.

190 (410)	<u>Jernfragm.</u> , mulig stilken av en nagle l: 2,4 cm, tvn.: 0,4 cm.	53x 55y SV ikke avmerket på tegning.
191 (78)	<u>Leirkar, tutformet skår</u> , grovt, noe porøst gods. Utsiden har antydning til glatting, noe oppsprukket og rødbrun av farge. Ellers er godset gråbrunt. Skåret er tilnærmet sylindrerformet, men utsvunget i ene enden. I lengderetningen går et sylindrerformet hull med diam.: 1,0 cm.	ikke merket på plan
192 (276b)	<u>Leirkar, 3 skår</u> , grovt, porøst gods, samme godstype som foregående. Største diam.: 3,2 cm.	Fig. 13, plan 1/7 55x 53y SØ

193	(383)	<u>Leirkar, skår</u> , grovt, grått, kvartsmagret gods. Både innside og utside er rødbrun. Samme type som /192 (?). Diam.: 3,0 cm	54x 55y SV
194	(217)	<u>Leirkar, skår</u> , godset er relativt grovt og porøst. Skåret er dekorert med liggende (?), avrundete men markerte riller. Skåret har en rødbrun ytterside. Største diam.: 3,8 cm	Fig. 13, plan 1/7 53x 54y SØ
195	(230)	<u>Leirkar, skår</u> , av samme type gods som foregående, men uten dekor. Oppsprukket i flere deler. Største diam.: 2,5	Fig. 13, plan 1/7 52x 54y NØ
196	(271)	<u>Leirkar, skår</u> , av samme type som /195 Største diam.: 2,1 cm.	Fig. 13, plan 1/7
197	(276a)	<u>Leirkar, skår</u> , samme gods og dekor som /194. Største diam.: 2,7 cm	Fig. 13, plan 1/7 55x 53y SØ
198	(58)	<u>Leirkar, skår</u> , lysebrunt asbestblandet gods med antydn. til gråsort innside. Asbesten er finknust, men tydelig. Største diam.: 6,3 cm.	Fig. 12, Plan 1/6 53x 54y NØ
199	(257)	<u>Leirkar, 6 skår</u> , asbestblandet, lysebrunt med svart innside, udekorert. Fra samme kar som /198 ? Asbesten er svært finknust.	Fig. 13, plan 1/7 52x 53y SV
200	(259)	<u>Leirkar, 2 skår</u> , av samme type som foregående. Største diam.: 3,1 cm og 4,7 cm.	Fig. 13, plan 1/7 52x 53y
201	(375)	<u>Leirkar, skår</u> , asbestblandet lysebrunt gods. Fra samme kar som /198-/200 Største diam.: 2,2 cm	Fig. 16, 52x 55y SV
202	(389)	<u>Leirkar, skår</u> , asbestblandet, fra samme kar som /198-/201 ?Diam.: 2,6 cm	Fig. 16
203	(388)	<u>Leirkar, 5 skår</u> , lysebrun asbestblandet, finkornet gods.	Fig. 16
204	(303)	<u>Brent leire m/avtrykk av to fingre</u> , Tilnærmet rektangulært stykke med avtrykk på tvers av lengderetningen. L: 3,9 cm, b: 3,0 cm, t: 1,6 cm.	Fig. 14, plan 1/8 54x 53y SØ
205	(206)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 1,07 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 54y SØ
206	(213)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,10 g	Fig. 13, plan 1/7 53x 54y NØ
207	(267)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,21 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 54y
208	(268)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,09 g	Fig. 13, plan 1/7 55x 54y S

209	(272)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,87 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 53y SØ
210	(274)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 4,58 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 53y NØ
211	(277)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,90 g	Fig. 13, plan 1/7 55x 53y SØ
212	(282)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,26 g	Fig. 13, plan 1/7 53x 53y NV
213	(284)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 1,96 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 53y SV
214	(286)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 2,68 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 53y NV
215	(299)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,24 g	Fig. 14, plan 1/8 54x 53y NØ
216	(301)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,24 g	Fig. 14, plan 1/8 54x 53y SØ
217	(379)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,56 g	Fig. 16 53x 55y NV
218	(385)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,48 g	Fig. 16 54x 55y SV
219	(391)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 1,62 g	Fig. 16 54x 55y
220	(395)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 1,30 g	Fig. 16 54x 55y SV
221	(396)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,78 g	Fig. 16 54x 54y SV
222	(416)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,19 g	54x 53y SØ

Følgende nr. /223 - /334 er alle brent leire, hvorav mange skår har avtrykk av kvist og strå:

223	(39)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,43 g	Fig. 12, plan 1/6 54x 53y
224	(40)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,33 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 53y SV
225	(41)	<u>Brent leire</u> , vekt: 4,23 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 53y SV

226	(42)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,47 g	Fig. 12, plan 1/6 52x 53y NV
227	(43)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,30 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 53y SV
228	(44)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,53 g	Fig. 12, plan 1/6
229	(45)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,91 g	Fig. 12, plan 1/6
230	(46)	<u>Brent leire</u> , vekt: 1,33 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 53y NØ
231	(47]	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,67 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 54y SV
232	(48)	<u>Brent leire</u> , vekt: 1,87 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 54y SV
233	(49)	<u>Brent leire</u> , vekt: 1,99 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 54y SV
234	(50)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,76 g	Fig. 12, plan 1/6 54x 54y SØ
235	(51)	<u>Brent leire</u> , vekt: 1,44 g	Fig. 12, plan 1/6 54x 55y SV
236	(52)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,50 g	Fig. 12, plan 1/6 54x 55y SØ
237	(53)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,54 g	Fig. 12, plan 1/6 54x 55y SØ
238	(54)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,37 g	Fig. 12, plan 1/6 54x 56y SV
239	(55)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,60 g	Fig. 12, plan 1/6 54x 55y SØ
240	(56)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,38 g	Fig. 12, plan 1/6 54x 55y SØ
241	(57)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,31 g	Fig. 12, plan 1/6 54x 56y SV
242	(59)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,59 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 56y NV
243	(60)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,84 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 56y NV

244	(61)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,46 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 55y NØ
245	(63)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,49 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 55y NØ
246	(64)	<u>Brent leire</u> , vekt: 2,57 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 55y NØ
247	(65)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,17 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 55y NV
248	(66)	<u>Brent leire</u> , vekt: 2,01 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 55y SV
249	(67)	<u>Brent leire</u> , vekt: 1,79 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 55y SV
250	(68)	<u>Brent leire</u> , vekt: 1,92 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 55y SV
251	(69)	<u>Brent leire</u> , vekt: 1,02 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 55y SØ
252	(70)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,48 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 55y SV
253	(71)	<u>Brent leire</u> , vekt: 1,09 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 55y NV
254	(73)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,22 g	Fig. 12, plan 1/6 53x 56y SV
255	(74)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,18 g	Fig. 12, plan 1/6 sjekk originalpl
256	(75)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,85 g	Fig. 12, plan 1/6 52x 53y SØ
257	(76)	<u>Brent leire</u> , vekt: 4,35 g	Fig. 12, plan 1/6 52x 53y SØ
258	(77)	<u>Brent leire</u> , vekt: 3,28 g	Fig. 12, plan 1/6 52x 53y SV
259	(80)	<u>Brent leire</u> , vekt: 7,71 g	53x 55y
260	(207)	<u>Brent leire</u> , vekt: 41,32 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 54y SØ
261	(208)	<u>Brent leire</u> , vekt: 58,4 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 54y SØ

262	(210)	<u>Brent leire</u> , vekt: 78,05	Fig. 13, plan 1/7 54x 55y N
263	(211)	<u>Brent leire</u> , vekt: 15,71 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 54y SØ
264	(212)	<u>Brent leire</u> , vekt: 5,17 g	Fig. 13, plan 1/7 53x 54y NØ
265	(214)	<u>Brent leire</u> , vekt: 35,77 g	Fig. 13, plan 1/7 53x 55y NØ
266	(216)	<u>Brent leire</u> , vekt: 3,04 g	Fig. 13, plan 1/7 53x 55y SØ
267	(220)	<u>Brent leire</u> , vekt: 2,96 g	Fig. 13, plan 1/7 52x 55y NØ
268	(221)	<u>Brent leire</u> , vekt: 17,1 g	Fig. 14, plan 1/8 54x 54y NØ
269	(223)	<u>Brent leire</u> , vekt: 25,04 g	Fig. 14, plan 1/8 54x 55y
270	(226)	<u>Brent leire</u> , vekt: 26,6 g	Fig. 14, plan 1/8 54x 54y SØ
271	(227)	<u>Brent leire</u> , vekt: 74,38 g	Fig. 14, plan 1/8 53x 54y NØ
272	(228)	<u>Brent leire</u> , vekt: 32,62 g	Fig. 14, plan 1/8 53x 54y SØ
273	(229)	<u>Brent leire</u> , vekt: 3,0 g	Fig. 14, plan 1/8 52x 54y NØ
274	(231)	<u>Brent leire</u> , vekt: 15,1 g	Fig. 14, plan 1/8 53x 55y NØ
275	(232)	<u>Brent leire</u> , vekt: 1,17 g	Fig. 14, plan 1/8 53x 55y SØ
276	(235)	<u>Brent leire</u> , vekt: 13,92 g	Fig. 15, plan 1/9 54x 54y SØ
277	(237)	<u>Brent leire</u> , vekt: 207,92 g	Fig. 15, plan 1/9 53x 54y SØ
278	(240)	<u>Brent leire</u> , vekt: 6,11 g	Fig. 15, plan 1/9 54x 54y NØ
279	(241)	<u>Brent leire</u> , vekt: 61,25 g	Fig. 15, plan 1/9 53x 54y SØ

280	(243)	<u>Brent leire</u> , vekt: 23,8 g	Fig. 15, plan 1/9 54x 55y NØ
281	(248)	<u>Brent leire</u> , vekt: 22,4 g	Fig. 13, plan 1/7 53x 54y NV
282	(249)	<u>Brent leire</u> , vekt: 22,85 g	Fig. 13, plan 1/7 53x 54y SV
283	(251)	<u>Brent leire</u> , vekt: 8,3 g	Fig. 13, plan 1/7 52x 54y NV
284	(252)	<u>Brent leire</u> , vekt: 186,27 g	Fig. 13, plan 1/7 52x 53y NØ
285	(255)	<u>Brent leire</u> , vekt: 51,5 g	Fig. 13, plan 1/7 52x 54y SV
286	(256)	<u>Brent leire</u> , vekt: 76,35 g	Fig. 13, plan 1/7 52x 53y SØ
287	(258)	<u>Brent leire</u> , vekt: 27,2 g	Fig. 13, plan 1/7 52x 53y SV
288	(260)	<u>Brent leire</u> , vekt: 89,1 g	Fig. 13, plan 1/7 52x 53y NV
289	(261)	<u>Brent leire</u> , vekt: 57,7 g	Fig. 13, plan 1/7 53x 53y NØ
290	(262)	<u>Brent leire</u> , vekt: 79,05 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 54y SV
291	(266)	<u>Brent leire</u> , vekt: 80,0 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 54y NV
292	(270)	<u>Brent leire</u> , vekt: 6,3 g	Fig. 13, plan 1/7 55x 54y SV
293	(273)	<u>Brent leire</u> , vekt: 113,8 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 53y SØ
294	(275)	<u>Brent leire</u> , vekt: 51,7 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 53y NØ
295	(278)	<u>Brent leire</u> , vekt: 17,6 g	Fig. 13, plan 1/7 55x 53y SØ
296	(279)	<u>Brent leire</u> , vekt: 57,5 g	Fig. 13, plan 1/7 53x 53y SØ
297	(280)	<u>Brent leire</u> , vekt: 167 g	Fig. 13, plan 1/7 53x 53y SV

298	(281)	<u>Brent leire</u> , vekt: 189,2 g	Fig. 13, plan 1/7 53x 53y NV
299	(283)	<u>Brent leire</u> , vekt: 34,95 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 53y SV
300	(285)	<u>Brent leire</u> , vekt: 180,45 g	Fig. 13, plan 1/7 54x 53y NV
301	(291)	<u>Brent leire</u> , vekt: 9,9 g	Fig. 14, plan 1/8 55x 54y
302	(292)	<u>Brent leire</u> , vekt: 34,8 g	Fig. 14, plan 1/8 54x 54y NV
303	(295)	<u>Brent leire</u> , vekt: 150,73 g	Fig. 14, plan 1/8 53x 54y NV
304	(296)	<u>Brent leire</u> , vekt: 6,8 g	Fig. 14, plan 1/8 53x 54y SV
305	(297)	<u>Brent leire</u> , vekt: 1,2 g	Fig. 14, plan 1/8 52x 54y NV
306	(298)	<u>Brent leire</u> , vekt: 13,6 g	Fig. 14, plan 1/8 55x 53y SØ
307	(300)	<u>Brent leire</u> , vekt: 38,4 g	Fig. 14, plan 1/8 54x 53y NØ
308	(302)	<u>Brent leire</u> , vekt: 64,5 g	Fig. 14, plan 1/8 54x 53y SØ
309	(304)	<u>Brent leire</u> , vekt: 32,63 g	Fig. 14, plan 1/8 53x 53y NØ
310	(305)	<u>Brent leire</u> , vekt: 19,5 g	Fig. 14, plan 1/8 53x 53y NV
311	(306)	<u>Brent leire</u> , vekt: 3,55 g	Fig. 14, plan 1/8 53x 53y SV
312	(308)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,94 g	Fig. 14, plan 1/8 53x 53y SØ
313	(309)	<u>Brent leire</u> , vekt: 2,4 g	Fig. 14, plan 1/8 54x 53y SV
314	(310)	<u>Brent leire</u> , vekt: 33,8 g	Fig. 14, plan 1/8 54x 53y NV
315	(380)	<u>Brent leire</u> , vekt: 19,05 g	Fig. 16 55x 53y NV

316	(381)	<u>Brent leire</u> , vekt: 6,2 g	Fig. 16 55x 53y NV
317	(384)	<u>Brent leire</u> , vekt: 9,0 g	Fig. 16 54x 55y SV
318	(390)	<u>Brent leire</u> , vekt: 7,4 g	Fig. 16 54x 55y
319	(394)	<u>Brent leire</u> , vekt: 82,5 g	Fig. 16 54x 55y SV
320	(400)	<u>Brent leire</u> , vekt: 47,1 g	53x 55y SV
321	(402)	<u>Brent leire</u> , vekt: 90,5 g	53x 55y SV
322	(404)	<u>Brent leire</u> , vekt: 51,5 g	53x 55y SØ
323	(405)	<u>Brent leire</u> , vekt: 45,4 g	53x 54y SØ
324	(406)	<u>Brent leire</u> , vekt: 9,0 g	53x 54y NØ
325	(408)	<u>Brent leire</u> , vekt: 36,3 g	53x 55y SV
326	(409)	<u>Brent leire</u> , vekt: 122,5 g	53x 54y NV
327	(412)	<u>Brent leire</u> , vekt: 82,0 g	54x 54y SV
328	(413)	<u>Brent leire</u> , vekt: 16,3 g	54x 54y SV
329	(414)	<u>Brent leire</u> , vekt: 3,8 g	54x 54y SV
330	(415)	<u>Brent leire</u> , vekt: 14,5 g	54x 53y SØ
331	(418)	<u>Brent leire</u> , vekt: 68,0 g	53x 54y NV
332	(419)	<u>Brent leire</u> , vekt: 13,0 g	54x 53y SV
333	(420)	<u>Brent leire</u> , vekt: 127,0 g	54x 54y SV
334	(421)	<u>Brent leire</u> , vekt: 15,5 g	54 x 54y NV
335	(293)	<u>Flintbit</u> , diam.: 1,0 cm	54x 54y SV
336	(5/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 2,0 g	Fig. 12, plan 1/6 54x 55y
337	(49/94)	<u>Trekull</u> , utgåar; er datert	

Delstruktur 1/E, kantsatte heller

338	(290)	<u>Bronsefragment</u> , tilnærmet rektangulært l: 1,6 cm, b: 0,8 cm	55x 54y SV
-----	-------	--	------------

339	(352)	<u>Leirkar, randskår</u> , utsvunget . Grovt, porøst, kvartsmagretgods. Både innside og utside er rødbrun, mens selve godset er mer grått. L: 5,2 cm, b: 3,0 cm. Skriver seg sannsynligvis fra samme kar som /191- /197.	55x 55y SØ
340	(357)	<u>Leirkar, 4 skår</u> , samme gods som /339 og sannsynligvis fra samme kar. Alle skårene er dekorert med riller på utsiden. Diam.: 2,1 - 4,1 cm.	55x 55y
341	(360)	<u>Leirkar, skår</u> , samme godstype som foregående men uten dekor. Diam.: 3,1 cm.	55x 55y
342	(371)	<u>Leirkar, skår</u> , godstype som over. Dekorert med riller; orientert tilnærmet vinkelrett på hverandre.	55x 54y SV
343	(376)	<u>Leirkar, 3 skår</u> . Alle av samme godstype som over, 2 av skårene har rille-dekor. Diam.: 2,1 - 3,1 cm.	55x 54y SØ
344	(377)	<u>Leirkar, skår</u> , samme godstype som over. Skåret er relativt krummet i lengderetningen. Diam.: 3,0 cm.	55x 55y SØ
345	(382)	<u>Leirkar, skår</u> , Godstype og dekor som over. Diam.: 3,7 cm.	55x 54y SØ
346	(351)	<u>Leirkar, skår</u> , av samme godstype som over, skåret er sterkt krummet. Diam.: 4,0 cm.	55x 55y SV
347	(358)	<u>Leirkar, skår</u> , asbestblandet (?). Lys brun utside, gråsort innside. Fra samme kar som /198 - /203. Diam.: 4,1 cm.	55x 55y
348	(367)	<u>Leirkar, skår</u> , av samme godstype som /346, men uten synlige asbestfliser. Ut fra størrelse og krumning synes skåret å stamme fra et stort og rettvegget leirkar. Diam: 8,9 cm.	55x 54y SV
349	(370)	<u>Leirkar, skår</u> , av samme godstype som /346 - /347. Diam.: 4,5 cm.	55x 54y
350	(359)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,01 g	55x 55y
351	(374)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,16 g	55x 54y SØ
352	(392)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,07 g	55x 54y
353	(398)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,99 g	55x 55y SV
354	(399)	<u>Brent leire</u> , vekt: 10,6 g	55x 55y SV
355	(422)	<u>Brent leire</u> , vekt: 10,0 g	55x 55y SV

356 (423)	<u>Brent leire</u> , vekt: 35,1 g	55x 55y SV
357 (424)	<u>Brent leire</u> , vekt: 24,1 g	55x 57y Sv lag 2
358 (425)	<u>Brent leire</u> , vekt: 14,4 g	55x 54y SØ lag 7
359 (426-27)	<u>Brent leire</u> , vekt: 26,1 g	55x 54y SV
360 (428)	<u>Brent leire</u> , vekt: 32,0 g	55x 54y
361 (429)	<u>Brent leire</u> , vekt: 30,4 g	55x 55y lag 7
362 (430)	<u>Brent leire</u> , vekt: 18,4 g	55x 55y lag 7
363 (431)	<u>Brent leire</u> , vekt: 16,8 g	54x 55y NV lag 1
364 (432)	<u>Brent leire</u> , vekt: 36,5 g	54x 55y NØ lag 2
365 (433)	<u>Brent leire</u> , vekt: 6,6 g	54x 56y NØ lag 1
366 (434)	<u>Brent leire</u> , vekt: 2,0 g	54x 54y NØ lag 2
367 (435)	<u>Brent leire</u> , vekt: 19,0 g	54x 57y NV lag 1
368 (436)	<u>Brent leire</u> , vekt: 16,0 g	54x 57y NV lag 2
369 (437)	<u>Brent leire</u> , vekt: 6,1 g	55x 54y SØ
370 (438)	<u>Brent leire</u> , vekt: 57,0 g	55x 55y SØ lag 2
371 (45/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 6,0 g	profil XX
372 (56/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 10,5 g	55x 55y SV u/fotkjede

Konsentrasjon av leirkarskår

373 (85)	<u>Leirkar, skår</u> , gråsvart rel. grovt gods knipe-dekor. Diam.: 2,5	Fig. 5, plan 1/3 50x 49y SØ
374 (87)	<u>Leirkar, skår</u> , samme type som /373 Diam.: 2,9 cm.	Fig. 5, plan 1/3 50x 49y SØ
375 (88)	<u>Leirkar, 2 skår</u> , som over Diam.: 2,2 - 2,6 cm	Fig. 5, plan 1/3 50x 49y SØ
376 (89)	<u>Leirkar, skår</u> , som over, den dekorerte siden er nesten helt svart. Diam.: 3,7 cm.	Fig. 5, plan 1/3 50x 49y SØ
377 (90)	<u>Leirkar, skår</u> , samme godstype som over den dekorerte yttersiden synes å være avskallet	Fig. 5, plan 1/3 50x 49y SØ
378 (99)	<u>Leirkar, skår</u> , samme type gods som over, men uten dekor. Diam.: 3,0 cm.	50x 48y SØ

379	(199)	<u>Leirkar, 29 skår</u> , av samme type som over.
2 av skårene er rel. store; diam.: 5,6 og 3,4 cm.
mens 27 stk. har diam. mellom 0,8 og 2,8 cm.	50x 49y SØ
380	(200)	<u>Leirkar, 11 skår</u> , av samme type som over.
2 av skårene er rel. store; diam.: 4,9 og 3,9 cm.
9 av skårene har diam. mellom 0,8 og 3,4 cm.	50x 49y SØ
381	(201)	<u>Leirkar, 3 skår</u> , 2 av skårene er avskallinger av
dekorsiden av karet. Godstypen er identisk med
/373 - /380. Største diam.: 2,6 cm.	50x 49y NØ
382	(202)	<u>Leirkar, 2 skår</u> , hvorav 1 med dekor, ellers som
over. Største diam.: 2,0 cm.	50x 49y SV
383	(204)	<u>Leirkar, skår</u> , uten dekor, samme godstype.
Diam.: 1,8 cm.	50x 49y NV

Under fjerning av stein NØ-del av røysa

384	(10)	<u>Leirkar, skår</u> , asbestblandet lys brun
utside, gråsort innside. Fra samme kar som
/198 - /203 og /347 - /349 ? Diam.: 2,9 cm.	Fig. 2, plan 1/1
51x 54y SØ
385	(17)	<u>Leirkar, 3 skår</u> , gråbrunt sandmagret gods,
rødbrent utside, udekorert.
Største diam.: 2,5 cm.	Fig. 2, plan 1/1
50x 53y SV
386	(1)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: ukjent	Fig. 2, plan 1/1
51x 51y NØ
387	(5)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: ukjent	Fig. 2, plan 1/1
52x 54y NV
388	(6)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,3 g	Fig. 2, plan 1/1
54x 56y SØ
p
389	(7)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 1,8 g	Fig. 2, plan 1/1
51x 56y NØ
390	(9)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: ukjent	Fig. 2, plan 1/1
54x 52y SV
391	(11)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,17 g	Fig. 2, plan 1/1
51x 54y SØ
392	(12)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: ukjent	Fig. 2, plan 1/1
50x 54y NØ
393	(16)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: ukjent	Fig. 2, plan 1/1
50x 53y SV
394	(18)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: ukjent	Fig. 2, plan 1/1
50x 53y SV

395	(21)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: ukjent	Fig. 2, plan 1/1 49x 53y SØ
396	(22)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,06 g	Fig. 2, plan 1/1 49x 53y SØ
397	(23)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,16 g	Fig. 2, plan 1/1 48x 53y NV
398	(24)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: ukjent	Fig. 2, plan 1/1 48x 53y NV
399	(25)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: ukjent	Fig. 2, plan 1/1 48x 53y NV
400	(27)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: ukjent	Fig. 2, plan 1/1 50x 51y SØ
401	(28)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: ukjent	Fig. 2, plan 1/1 49x 51y NØ
402	(33)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: ukjent	Fig. 2, plan 1/1 46x 51y NØ
403	(36b)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 10,08	Fig. 2, plan 1/1 47x 49y SV
404	(37)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: ukjent	Fig. 2, plan 1/1 48x 49y SV
405	(2)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,88 g	Fig. 2, plan 1/1 52x 53y SV
406	(15)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,33 g	Fig. 2, plan 1/1 50x 54y NV
407	(19)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,63 g	Fig. 2, plan 1/1 49x 53y NV
408	(20)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,55 g	Fig. 2, plan 1/1 49x 53y NV
409	(26)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,51 g	Fig. 2, plan 1/1 48x 53y SV
410	(30)	<u>Brent leire</u> , vekt: 1,08 g	Fig. 2, plan 1/1 47x 50y
411	(31)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,82 g	Fig. 2, plan 1/1 47x 51y SV
412	(35)	<u>Brent leire</u> , vekt: 0,5 g	Fig. 2, plan 1/1 47x 47y SØ

Løsfunn samt funn uten opplysninger fra gravrøysa:

- 413 (62) Leirkar, skår, grovt porøst gods, sannsynligvis NØ del av røysa
fra samme kar som /191- /197 og /339- /346
- 414 (--) Leirkar, skår, asbestblandet, rødbrunt gods.
Udekorert. Diam.: 2,4 cm.
- 415 (--) Leirkar, skår, fint og tynt , rødbrunt gods. Dekorert
med en enkelt stripe på langs av skåret. Diam.: 2,2 cm.
- 416 (101) Leirkar, 4 skår, svært porøst og grovt, brungrått
gods. Diam.: 1,1 - 2,0 cm.
- 417 (102) Leirkar, 5 skår, samme type som /416.
Diam.: 0,7 - 2,0 cm.
- 418 (103) Leirkar, skår, som over. Diam.: 2,3 cm.
- 419 (104) Leirkar, skår, som over. Diam.: 2,6 cm.
- 420 (106) Leirkar, skår, klebermagret, grått, tett gods.
Innsiden er svært ujevn, avskallet ?
Diam.: 3,2 cm.
- 421 (269) Leirkar, 2 skår, grovt, porøst gods. Rødbrent Trolig 55 x 54y SV
ene siden. Sannsynligvis samme kar som /191 -
/197 og /339 - /346. Diam.: 1,3 - 1,7 cm.

Jordprøver

422 (JP1)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	48x 52y
423 (JP2)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	48x 51y
424 (JP3)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	48x 50y
425 (JP4)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	49x 50y SØ
426 (JP5)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	49x 51y SØ
427 (JP6)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	48x 53y SV
428 (JP7)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	49x 52y SV
429 (JP8)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	47x 50y
430 (JP9)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	47x 51y
431 (JP10)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	47x 52y NV
432 (JP11)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	46x 52y
433 (JP12)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	46x 51y NØ
434 (JP13)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/BA	48x 50y
435 (JP14)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	47x 52y SV
436 (JP15)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	46x 51y NØ
437 (JP17)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/BB	48x 49y
438 (JP18)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/BB2	
439 (JP19)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/D	53x 55y
440 (JP20)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	47,9-48,1x
52y Vest
441 (JP21)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/D	53x 55y
442 (JP22)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	48x 52y SV
443 (JP23)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/B	48x 52y SV
444 (JP24)	<u>Jordprøve</u> fra delstruktur 1/BB	46x 50y NV

- 445 (JP25) Jordprøve fra delstruktur 1/E
446 (JP26) Jordprøve fra delstruktur 1/BB

55x 57y SV

**KATALOG
STRUKTUR 6**

B 15330/ 1-45
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsunderøkelse 1994
STRUKTUR 6, rektangulær gravrøys
Katalog/funnliste

Tall i parentes viser til funn-nummer anvendt i felt.

	Beskrivelse	Tegn./koordinat
--	-------------	-----------------

Funnet under opprensning

1 (1)	<u>Spillebrikke av rav</u> , halvkuleformet
<i>Foreløpig mangler mål, i påvente av klimaskap
er den oppbevart i jord. Beskrivelse og åml vil foreligge i trykt
tilvekt.</i>	Plan 6/1
2 (2)	Mulig <u>spenne eller beslag</u> av bronse. Typen
er ukjent. Gjenstanden er lang og smal og
ornamentert i begge ender. I ene enden en blad-
formet avslutning, i den andre en smal avsats
som avsluttes av to "knopper" av ulik størrelse;
den minste ytterst. Gjenstanden har svakt krummet
overside og flat underside; i profil er det en "knekk"
eller avsats nær begge endene. På baksiden er det
ved disse avsatsene områder med rust, som antyder
feste for nål el. l. Gjenstanden var i to deler (skadet
under avdekking) men er nå limt.
l: 12,2 cm. Største b: 1,3 og 1,2 cm (i hver ende).	Plan 6/1

Fra delstruktur 6/A; trekullfylt grop.

3 (22)	<u>Leirkar, 3 skår</u> , lys rødbrunt gods med perledekor.
Sannsynligvis av samme type som fig. 327 hos Bøe
(1931). Et av skårene er fra overgang mellom bunn
og sidevegg. Diam.: 3,0 - 4,5 cm.
4 (23)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 11,65 g
artsbestemt til <u>sannsynligvis menneske</u> ,
lemmeknokkelfragmenter.
5 (36)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,27 g
artsbestemt til <u>mulig menneske</u> ,
beinslag ubestembart.

Fra delstruktur 6/V, ildsted i NØ hjørne.

6 (31)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 1,96 g
Pattedyr, beinslag og art ubestembart.
7 (37)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 2,2 g
Pattedyr, beinslag og art ubestembart.

Fra delstruktur 6/VI, ildsted i SØ hjørne.

7 (25)	<u>Nagle av jern</u> , fragm.; kun liten del av stilken tilstede. Firkantet hode; diam.: 1,8 cm.	topp
8 (29)	<u>Nagle av jern</u> , skadet opprinnelig rundt (?) hode. Diam.: 2,0 c. Stilk: l: 1,6 cm, diam.: 0,5 cm.	
9 (26)	<u>Jernfragment</u> , tilnærmet rektangulært, noe buklet, ubestemmelig fragment. l: 1,7 cm, b: 1,4 cm.	
10 (27)	<u>Leirkar, skår</u> , grovt lysebrunt, tykt gods med mørk grå innside. Diam.: 5,1 cm, t: 1,5 cm.	
11 (28)	<u>Brent leire</u> , vekt: 139,5 g	
12 (30)	<u>Brent leire</u> , vekt: 6,5 g	
13 (--)	<u>Brent leire</u> , vekt: 42,3 g	

Fra delstruktur 6/VII, grav under røysa.

14 (35)	<u>Jernfragment med trerester</u> , sannsynligvis en liten stift e.l. l: 1,8 cm, b. 0,9 cm.	Fig. 29
15 (34)	<u>Tannemalje</u> , ca 80 ørsmå fragmenter, artsbestemt til mulig menneske.	Fig. 29

Fra funnkonsentrasjon på røysa

16 (14 I)	<u>Beslag av jern</u> , To motstående rektangulære plater; l: 3,0 og 3,1 cm, b: 0,9 og 1,0 cm. De to platene er forbundet av to små nagler ca. 0,7 cm lange. Nå i 4 deler.	Fig. 25
17 (9)	<u>Nagle av jern</u> , uten klinkeplate, med fastrustete trerester Tilnærmet rundt hode; største diam.: 1,7 cm. Stilken synes å ha vært relativt tynn; nåværende lengde ca 3,8 cm.	Fig. 25
18 (8)	<u>Avlangt jernfragment</u> av uvisst type og funksjon. Sterkt rustet, men rektangulært tvsn. kan anes (båndformet?). Fragm. er noe fortykket mot midten. l: 6,4 cm. b: 0,5 cm (endene) og 0,7 cm (midten).	Fig. 25
19 (11)	<u>Jernfragment</u> , tilnærmet rektangulært med firkantet hakk i den ene langsiden (fragm. av klinkeplate?), 0,3 cm dypt. Fragmentets mål; l: 2,0 cm, b: 1,2 cm. Nå i to deler.	Fig. 25
20 (14 II)	<u>Jernfragment</u> , båndformet tilnærmet rektangulært og noe buet. Ingen synlig egg, l: 3,7 cm, største b: 1,3 cm.	

- 21 (14 III) Jernfragment, tilnærmet rektangulært; tilhører /20 ?
l: 1,4 cm, b: 0,9 cm.
- 22 (12) Jernfragment, ujevnt rektangulært; samme som /19 ?
l: 1,2 cm, b: 0,9 cm. Fig. 25
- 23 (10) 2 Jernfragmenter, sterkt rustet, et er rel. flatt (båndformet)
(en liten bit skallet av) l og b: 0,7 cm. Det andre er svært
uregelmessig i formen; l: 1,8 cm, b: 1,0 cm. Fig. 25
- 24 (13) 2 jernfragmenter, sterkt rustet og av uregelmessig form.
l: 1,5 og 2,1 cm, b: h.h.v. 0,9 og 1,3 cm. Fig. 25
- 25 (15) Jernfragment, l: 0,8 cm, b: 0,4 cm.
- 26 (16) 6 Jernfragmenter av ujevn form og ubestembar funksjon.
l: 0,8 - 3,2 cm, b: 0,4 - 1,6 cm. Det største er svakt krummet
i begge retninger.
- 27 (17) Jernfragment, halmåneformet og lett krummet;
mulig fragment av naglehode, sterkt rustet. Diam.: 1,2 cm.
- 28 (18) 3 Jernfragmenter, ujevn form l: 0,7 - 1,3 cm
b: 0,5 - 1,2 cm.
- 29 (20) 2 Jernfragmenter, ujevn form.
1,7 x 1,4 cm og 1,4 x 1,2 cm.

"Løsfunn" på røysa

- 30 (4) Leirkar, skår, brunt, tett, fint gods. I skårets ene ende
er det to parallelle striper; ved siden av disse kan det anes
skråstilt strekdekor. l: 3,7 cm, største b: 2,7 cm
Sannsynligvis fra et hankekar el. leirkar med høy
utsvunget hals.
- 31 (7) Leirkar, skår, av samme gods og med samme dekor som
/30, høyst sannsynlig fra samme kar. l: 3,8 cm,
største bredde: 3,0 cm.
- 32 (5) Leirkar, randskår, brungrått kleberrmagret gods. Randen
er fortykket og lett utsvunget. Sannsynligvis fra et rel.
rettvegget kar. Største diam.: 5,0 cm, b rand: 3,6.
- 33 (21) Leirkar, randskår, samme godstype som /32. Skåret (-og randen)
har samme profil som /32, men en noe mer "kantet" avslutning
på randen. Likevel antageligvis fra samme kar.
Største diam.: 6,0 cm, b v/rand: 4,3 cm.

Trekull-prøver:

- 34 (12/94) Trekull, vekt: 5,0 g Delstruktur
6/VI

35 (15/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 8,0 g	Delstruktur 6/V
36 (53/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 6,0 g	Delstruktur 6/VI
37 (54/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 13,0 g	Delstruktur 6/IX

Jordprøver

38 (JP1)	Jordprøve	Str.6/V
39 (JP2)	Jordprøve	Str.6/V
40 (JP3)	Jordprøve	Str. 6/VI
41 (JP4)	Jordprøve	Str. 6/VII
42 (JP5)	Jordprøve	Str. 6/VII
43 (JP6)	Jordprøve	Str. 6/VII
44 (JP7)	Jordprøve	Str. 6/VII
45 (JP8)	Jordprøve	Str. 6/VII

KATALOGER

STRUKTURENE

2, 3, 5, 8, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19, 26, 27, 28, 30.

B 15327/1-2
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsundersøkelse 1994

Katalog/funnliste Struktur 2, gravrøys

Tall i parentes viser til funn-nummer anvendt i felt.

/	Beskrivelse	Plan/koordinat
1	Avlangt, tilnærmet rektangulært <u>flintstykke</u> , retusjert i tre sider. Den ene kortsiden kun halvparten så bred som motstående side. Stykket er tosidig, men uten forseggjort overflate-retusjering. Ene siden har cortex langs ene langsiden. Mulig ildflint. l: 5,3 cm, b: 1,0 - 2,3 cm.	
2 (10/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 2,0 g	Plan 2/1

B 15328/1
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsundersøkelse 1994

Katalog/funnliste Struktur 3, stolpehull

/	Beskrivelse	Tegn./koordinat
1	<u>Trekull</u> , vekt: < 2,0 g	Snitt-tegn.

B 15329/1 - 2
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsundersøkelse 1994

Katalog/funnliste Struktur 5

/	Beskrivelse	Tegn./koordinat
1	<u>Trekull</u> , vekt: 4,0 g	Snitt-tegning
2	Jordprøve	

B 15331/1-2
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsundersøkelse 1994
STRUKTUR 8
Katalog/funnliste

Tall i parentes viser til funn-nummer anvendt i felt.

/	Beskrivelse	Tegn./koordinat
1 (1)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,22 g artsbestemt til pattedyr ubestembart.	Fra snitt.
2 (21/94 a,b)	<u>Trekull</u> , 6,0 g	snitt-tegning

B 15332/1-5
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsundersøkelse 1994
STRUKTUR 10, grav/ildsted
Katalog/funnliste

Tall i parentes viser til funn-nummer anvendt i felt.

/	Beskrivelse	Tegn./koordinat
1 (1)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 2,66 g artsbestemt til sau/geit (tannfragm.)	
2 (2)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,53 g artsbestemt til sau/geit (tannfragm.)	
3 (3)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 1,59 g artsbetemt til trolig menneske	
4 (4)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 9,45 g Kraniebein artsbestemt til menneske .	
5 (5)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 17,22 g	SØ-kvadrant

B 15333/1
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsundersøkelse 1994
STRUKTUR 11, ildsted
Katalog

/	Beskrivelse	Tegn./koordinat
1	<u>Trekull</u> , vekt: 8,0 g	Plan 11/1

B 15341/1 - 2
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsundersøkelse 1994
STRUKTUR 12, siltfylt grop
Katalog/funnliste

Tall i parentes viser til funn-nummer anvendt i felt.

/	Beskrivelse	Tegn./koordinat
1 (1)	<u>Nagle av jern</u> , med firkantet klinkeplate; b: 1,3 cm. Hodet er skadet; nåv. diam.: 1,3 cm. Stilken er ca. 2,3 cm lang og har en diam. på ca. 0,5 cm.	Plan 12/1
2	Jordprøve	midt i str.

B 15334/1-6
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsunderøkelse 1994
STRUKTUR 15, ildsted
Katalog/funnliste

Tall i parentes viser til funn-nummer anvendt i felt.

/	Beskrivelse	Tegn./koordinat
1 (1)	<u>Leirkar, skår</u> , nå i to deler. Asbestblandet lyst gråbrunt gods. udekoreert. Diam.: 4,0 cm	
2 (2)	<u>Leirkar, skår</u> , rel. grovt, grått, sandmagret gods. Diam.: 1,9 cm.	
3 (3)	<u>Leirkar, 4 skår</u> , samme gods og farge som /1. Det største skåret er svært flatt og har i ene enden en svak antydning til knekk, bunnskår ? Diam.: 6,7 cm og 2,2 - 3,3 cm. Ingen av skårene har dekor.	Profiltegning Foto Dias: 4/38
4 (4)	<u>Leirkar, randskår</u> , samme gods som /1 og /3, sannsynligvis fra samme kar. Skåret er svakt utsvunget mot randen som er noe fortykket. Diam: 5,7 cm.	
5 (5)	<u>Leirkar, skår</u> , samme godstype som /1 og /3-4 Diam.: 1,5	Fra trekullprøve 8/94
6 (8/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 10,0 g	Profiltegning

B 15335/1-5
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsundersøkelse 1994
STRUKTUR 16, siltfylt grop
Katalog/funnliste

Tall i parentes viser til funn-nummer anvendt i felt.

<u>/</u>		<u>Beskrivelse</u>	<u>Tegn./koordinat</u>
1	(1)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,10 g ubestembar pattedyr.	
2	(25/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 2,0 g	Profiltegning
Jordprøver			
3	(JP1)	Jordprøve	Plantegn.
4	(JP2)	Jordprøve	Profiltegn.
5	(JP3)	Jordprøve	Profiltegn.

B 15336/1-3
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsundersøkelse 1994
STRUKTUR 18, stolpehull
Katalog/funnliste

Tall i parentes viser til funn-nummer anvendt i felt.

/	Beskrivelse	Tegn./koordinat
1 (1)	<u>Ildflint</u> , tilnærmet firkantet stykke med knusespor langs alle sider. l: 3,1 cm, b: 3,0 cm	
2 (24/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 1,0 g	
3 (JP1)	Jordprøve	profiltegn.

B 15342/1-2
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsunderøkelse 1994
STRUKTUR 19, hellekiste
Katalog/funnliste

Tall i parentes viser til funn-nummer anvendt i felt.

/	Beskrivelse	Tegn./koordinat
1 (2)	<u>Likearmet spenne</u> av bronse. Selve nålen har vært av jern, opptrer nå som rustklump i spennens ene ende. Nålefestet i motsatt ende er av bronse og intakt. Spennen er dekorert på forsiden; begge endestykkene har 4 tverrstriper (som Nerman 1969 Plansje 4 fig. 34). Langs spennens kropp er det en langsgående fordypning med antydning til små tverr-striper (som Nermans plansje 4 fig.36) På hver side av den langsgående fordypningen er en rad av liggende ruter-lignende fordypninger. Ytterst mot sidekantene er nok en rad fordypninger, denne med trekanter. l: 3,7 cm. St. br. : 1,3 cm	
2 (1)	<u>Brent beinfragment</u>	

B 15337/1- 7
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsunderøkelse 1994
STRUKTUR 26, siltfylt grop
Katalog/funnliste

Tall i parentes viser til funn-nummer anvendt i felt.

/	Beskrivelse	Tegn./koordinat
1 (3)	<u>Flaterretusjert pilspiss</u> , av flint. Rett basis og rette sidekanter. Et lite stykke mangler i ene basis-hjørne. l: 1,9 cm, b: 1,5 cm (v/basis).	NØ kvadrant
2 (4)	<u>Leirkar, skår</u> , noe porøst gods, grå innside og svak rødbrun utside. Udekoreert. Diam.: 4,0 cm.	Vestre halvdel
3 (5)	<u>Leirkar, skår</u> , gods og farge som /2. En liten knekk i skåret antyder en overgang mellom bunn og side. Diam.: 1,8 cm.	
4 (1)	<u>Brente beinfragmenter</u> vekt: 0,43 g. Pattedyr ubestembart.	Vestre halvdel
5 (2)	<u>Brente beinfragmenter</u> , vekt: 0,80 g	NØ kvadrant
6 (27/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 1,0 g	profiltegning
7 (JP1)	<u>Jordprøve</u>	

B 15360/ 1-2
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsunderøkelse 1994
STRUKTUR 27, steinpakning
Katalog/funnliste

Tall i parentes viser til funn-nummer anvendt i felt.

/	Beskrivelse	Tegn./koordinat
1 (1)	<u>1 Brent beinfragment</u> , trolig pattedyr	
2 (JP1)	<u>Jordprøve</u>	

B 15338/1-3
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsundersøkelse 1994
STRUKTUR 28; ildsted/kokegrop
Katalog/funnliste

Tall i parentes viser til funn-nummer anvendt i felt.

/	Beskrivelse	Tegn./koordinat
1 (34/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 12,5 g	
2 (35/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 17,0 g	
3 (JP1)	<u>Jordprøve</u> ; fra S-del	

B 15340/1-3
HUSABØ, Leikanger k,
Gravfeltsundersøkelse 1994
STRUKTUR 30, gravrøys
Katalog/funnliste

Tall i parentes viser til funn-nummer anvendt i felt.

/	Beskrivelse	Tegn./koordinat
1 (1)	<u>Ildflint</u> , avlangt med tilnærmet triangulært tverrsnitt. Knusespor all kanter. l: 3,3 cm. b: 1,6 cm.	
2 (2)	<u>Flintbit</u> , tilfeldig form, svært slitt. Cortex ene side. l: 1,5 cm, b: 0,9 cm.	
3 (48/94)	<u>Trekull</u> , vekt: 6,0 g	

VEDLEGG 1

RAPPORT BOTANISKE UNDERSØKELSER

**Botanisk Institutt
Universitetet i Bergen
v/Nina Torske**

Rapport fra vegetasjonshistoriske undersøkelser i forbindelse med arkeologiske utgravninger på Husabø, Leikanger i Sogn.

Innsamlingen av det pollenbotaniske materialet ble utført i forbindelse med de arkeologiske undersøkelsene i juli 1994. 13 pollenprøver ble tatt ut fra et profilsnitt i nordlige del av undersøkelsesområdet, fra to kulturlag (tilsammen 35 cm mektighet) som var samtidig med eller evt. noe yngre enn gravrøysfunn på stedet (førromersk/romersk alder). Kulturlagene var dekt av ca. 1 m åkerjord, og et 4-5 cm tykt sandlag skilte åkerlaget fra det øverste kulturlaget. Avsetningen hadde en total mektighet på ca. 140 cm.

Preparering av prøvene på laboratoriet fulgte standard prosedyre i henhold til Fægri og Iversen (1989), med acetolyse og flussyre-behandling.

Selve analysen viste at pollenmaterialet var gjennomgående svært korrodert og dårlig oppbevart, noe som ikke er uvanlig i sterkt påvirkede kulturlag. Tre av prøvene ble forsøkt analysert noe grundigere, uten tilfredsstillende resultat. Alle prøvene inneholdt store mengder kullstøv, og de pollen som lot seg identifisere var hovedsaklig fra gras og korsblomster, samt en del fra engsyre-type, mjøddurt, nesle, smalkjempe og de vanligste treslagene (bjørk og or). Det totale polleninnholdet peker mao. (ikke overraskende) i retning av kulturpåvirkning, men ut fra materialet er det umulig å gi kvalitativt eller statistisk holdbare indikasjoner på bruksintensitet.

De pollenbotaniske undersøkelsene regnes dermed som avsluttet.

Bergen 22.9.94

Nilsa Torsvik

VEDLEGG 2

RAPPORT BEINMATERIALET

**Zoologisk Institutt
Universitetet i Bergen
v/Anne Karin Hufthammer**

RAPPORT

Beinmaterialet fra gravfeltet på Husabø i Leikanger kommune, Sogn og Fjordane fylke

av

Anne Karin Hufthammer

Under de arkeologiske undersøkelser i 1994 er det samlet inn bein fra i alt 9 strukturer; groper, ildsteder, kullansamlinger eller gravhauger. De fleste strukturer er datert til tiden sen eldre jernalder og tidlig yngre jernalder.

Jordmassene er vannsåldet gjennom 2 mm maskevidde, og beina er samlet inn fra såldene.

Den osteologiske undersøkelsen gav følgende resultater:

Struktur 27 - Steinpakning

Det er fra denne steinpakningen bare funnet ett ørlite beinfragment. Fragmentet kan ikke bestemmes med sikkerhet, men er trolig av pattedyr.

Struktur 26 - Siltfylt grop med spredte trekullbiter

I NØ del av utgravningsområdet er det funnet 14 små beinfragmenter. Beina, som alle er meget sterkt brente, er av pattedyr. De kan ikke med sikkerhet artsbestemmes, men det er ikke usannsynlig at de er av menneske.

I vestre del av gropen ble det funnet 7 små beinfragmenter av pattedyr. Det er ikke mulig å antyde hvilken art disse kan ha tilhørt.

Struktur 19 - Hellekiste

I østlige del av utgravningsområdet ble det funnet ett brent beinfragment av pattedyr. Fragmentet kan være av menneske, men kan ikke artsbestemmes med sikkerhet.

Struktur 16 - Siltfylt grop med litt trekull

Tilsammen 3 små brente beinfragmenter ble funnet, i SV del av strukturen. Disse fragmentene kan bestemmes til pattedyr, men beinslag og art kan ikke bestemmes.

Struktur 15 - Kullflekk

Det ble funnet 7 svært små, relativt mye brente beinfragmenter i denne strukturen. Fragmentene kan kun bestemmes til pattedyr, beinslag og art er ubestemt.

Struktur 10 - Trekullfylt grop

Det er i alt funnet 355 beinfragmenter i gropen. Beina er meget fragmenterte. De fleste har vært utsatt for varme, selv om ingen er hvitbrente slik tilfellet er for beina fra de strukturene som er nevnt tidligere.

Husabø, struktur 10	antall bein
<i>Homo sapiens</i> menneske	5
Trolig menneske	22
<i>Ovis aries/Capra hircus</i> sau/geit	18
Planteeter, trolig sau/geit	12
Pattedyr, art ubestemt	298
Sum beinfragmenter	355

Tabell 1. Funnfortegnelse for struktur 10.

De 5 fragmentene som med sikkerhet kan bestemmes til menneske er fra funn nr. 4. Alle er kraniebein - og tykkelsen på disse relativt liten (3,54 mm). Gejvall (1948) finner slike verdier for hva han kaller voksne, men unge individer og voksne kvinner. Denne metoden for aldersbestemmelse er imidlertid mye diskutert, og det er høyst usikkert hvor gode disse estimatene er. De bein som bare kan bestemmes til trolig menneske er fra funn. nr. 3 og kan være rester av alle deler av kroppen (minus kraniet).

Seks av sau/geite-fragmentene er av kinntenner, de øvrige er fra ytre deler av lemmene samt bekkenregionen. Det er derfor nærliggende å anta at hele dyret opprinnelig fantes i gropen.

Struktur 8 - Trekullfylt grop

Det er i denne strukturen funnet 3 små hvitbrente beinfragmenter. Disse kan kun bestemmes til pattedyr ubestemt.

Struktur 6 - Gravrøys

Det er i alt funnet 207 beinfragmenter og ca 80 ørsmå tannemaljefragmenter i gravrøysen. Materialet fordeles slik:

Sannsynligvis menneske, lemmeknokelfragmenter	20
Mulig menneske, beinslag ubestembart	164
tannemalje, fragmenter	80
Pattedyr, beinslag og art ubestembart	32

De fleste av disse beinfragmentene har vært utsatt for varme, men ingen er sterkt brente. Ved sterk brenning vil tannemalje vanligvis smuldre opp og bli til støv. Når det her blir funnet tannemalje kan det tyde på at ildpåvirkningen var liten i det området hvor likets hode var plassert.

Lemmeknokelfragmentene er en del av funn. nr 23, mens tannemaljen kan knyttes til funn nr. 34.

Struktur 1 - Gravhaug

Det største beinmaterialet fra Husabø er funnet i struktur 1 (tab. 2).

Husabø, struktur 1	antall bein
<i>Homo sapiens</i> menneske tannrøtter	53
kraniebein	33
underkjeve	1
ribbein	2
hvirvel	1
tåledd II	3
tåledd III	3
lemmeknokler	72
beinslag ubestb.	134
Sannsynligvis menneske, beinslag ubestemb.	1182
Pattedyr, beinslag og art ubestembart	290
<i>Bos taurus</i> storfe	1
Pattedyr/fisk	1
Pattedyr/fugl	4
Sum beinfragmenter	1708

Tabell 2 Funnfortegnelse for beinmaterialet fra struktur 1.

Hele beinmaterialet veier vel 650 gram. Det er funnet ett ubrent tannemalje fragment av storfe, utover dette er det ikke funnet bein som indikerer at andre arter enn menneske er representert. Med unntak av dette tannemalje fragmentet er alle beina brente, men til ulik grad. De fragmentene som kun er bestemt til pattedyr/fisk, pattedyr/fugl ev pattedyr ubestembart er meget små og sterkt brente. Dette kan indikere at storfetannen er

sekundært innblandet.

Den høye fragmenteringen er den viktigste årsaken til at det for de fleste beina ikke kan antydes noen art. Alt i alt er det nærliggende å konkludere med at opprinnelig fantes bare det skjelettet av én art, menneske, i denne stukturen.

Alle deler av mennesket er funnet, og det er ikke funnet dubletter av bein eller andre elementer som tyder på at mer enn ett individ er representert. Ut fra skallebeinas tykkelse og suturer, tannrøttenes "forbeining" samt grad av sammenvoksning epifyser-diafyser kan det konkluderes med at beina har tilhørt et voksent individ. Det er ikke funnet bein som gir grunnlag for å kjønnsbestemme individet.

Tannrøtter, kraniebein og tåledd ble funnet i følgende funn-numre ev. deler av utgravningsfeltet:

Tannrøtter: 158 B, 160, 161B, 163B, 182B, 186, 245, 246, 314, 319C, 321, 327,
330 C, SØ

Kraniebein: SØ, 135, 136, 198, 319

Tåledd: 131, 148, 198, 245, 324, 417

Det kan også nevnes at 3 plante-fragmenter, høyst sannsynlig av plommesteiner, er funnet	
i Struktur 1,	NØ, funnr. 14 1 fragment
	SØ, funnr. 33 2 fragmenter

Litteratur:

Gejvall, N-G. 1948 Gravfältet på Kyrkbacken i Horns socken, Västergötland, II
Antropologisk del. *Kungl. Vitterhets och antikvitets akademis handlingar, del*
60:2 s. 153-180. Stockholm

Beinmaterialet er bestemt av Lisbeth Søyseth og Anne Karin Hufthammer og magasinert under J.S.-nummer 929 ved Seksjon for Osteologi, Zoologisk institutt/Bergen Museum, Universitetet i Bergen

Bein som i 1993 ble gravet fra Røys 1 i samme gravfelt er tidligere analysert. Funnet er magasinert ved seksjonen under J.S.-nummer 927. Det vises forøvrig til rapport fra oss om dette, datert 22/4 1994.

Bergen 9/12 1994

Anne Karin Hufthammer

VEDLEGG 3

OVERSIKT TREKULLPRØVER MED HENVISNING TIL DATERINGSRAPPORT

**(RAPPORT FRA BETA ANALYTIC I TOP.ARK., ARKEOLOGISK
INSTITUTT)**

Nr.	Beta/Bnr.	Struktur	Ukalibr. datering	Kal. m/2 st.avvik
1/94	Beta-78111	8	2490 +/- 60 bp	800 - 400 BC
2,3,4/94	Beta-78112	9	2150 +/- 70 bp	BC 380 - AD 5
5/94	B 15326/336	1	ikke datert	
6/94	Beta-73903	1	1990 +/- 50 bp	BC 70 - AD 120
7/94	B 15328/1	3	ikke datert	
8/94	B 15334/6	15	ikke datert	
9/94	Beta-78113	14	1890 +/- 70 bp	BC 20 - AD 265
10/94	B 15327/2	2	ikke datert	
11/94	Beta-78114	6/A	1540 +/- 60 bp	AD 410 - 645
12/94	B 15330/34	6/VI	ikke datert	
13/94	utgår			
14/94	Beta-78116	6/V	1790 +/- 60 bp	AD 100 - 405
15/94	B 15330/35	6/V	ikke datert	
16/94	B 15331/1	11	ikke datert	
17/94	B 15326/149	1/B	ikke datert	
18/94	B 15326/150	1/B	ikke datert	
19/94	B 15326/151	1/B	ikke datert	
20/94	Beta-78117	1/B	1730 +/- 80 bp	AD 120 - 530
21/94	B 15331/2	8	ikke datert	
22/94	Beta-78118	10	1710 +/- 60 bp	AD 220 - 450
23/94	B 15339/1	29	ikke datert	
24/94	B 15336/2	18	ikke datert	
25/94	B 15335/2	16	ikke datert	
26/94	B 15329/1	5	ikke datert	
27/94	B 15337/6	26	ikke datert	
28/94	B 15326/155	1/BA	ikke datert	
29/94	B 15326/156	1/BA	ikke datert	
30/94	B 15326/152	1	ikke datert	
31/94	B 15326/153	1/B	ikke datert	
32/94	B 15326/162	1 BB	ikke datert	
33/94	B 15326/186	1/BC	ikke datert	
34/94	B 15338/1	28	ikke datert	
35/94	B 15338/2	28	ikke datert	
36/94	B 15326/163	1/BB	ikke datert	
37/94	Beta-78119	28	1740 +/- 50 bp	AD 210 - 420
38/94	Beta-78120	1 BB	1840 +/- 80 bp	AD 15 - 395
39/94	B 15326/187	1/BC	ikke datert	
40/94	B 15326/164	1	ikke datert	
41/94	B 15326/188	1	ikke datert	
42/94	Beta-78121	30	2120 +/- 80 bp	BC 375 - AD 65
43/94	B 15326/165	1/BB	ikke datert	
44/94	B 15326/166	1/BB	ikke datert	
45/94	B 15326/371	1/E	ikke datert	
46/94	B 15326/189	1/BC2	ikke datert	
47/94	B 15326/167	1/BB 2	ikke datert	
48/94	B 15340/3	30	ikke datert	
49/94	Beta-78122	1/D	1990 +/- 70 bp	BC 165 - AD 160
50/94	Utgår			
51/94	Utgår			
52/94	Beta-78123	6/VIII	1950 +/- 70 bp	BC 75 - AD 235
53/94	B 15330/36	6/VI	ikke datert	
54/94	B 15330/37	6/IX	ikke datert	
55/94	Beta-78124	1/E	1960 +/- 60 bp	BC 60 - AD 210
56/94	B 15326/372	1/E	ikke datert	